

Пайдаланушы нұсқаулығы

© Copyright 2012 Hewlett-Packard Development Company, L.P.

Bluetooth өз меншік иесінің сауда белгісі болып табылады және оны Hewlett-Packard компаниясы лицензия бойынша пайдаланады. Intel — Intel корпорациясының АҚШ-тағы және басқа елдердегі сауда белгісі.

Осы құжатта берілген ақпарат ескертусіз өзгертіледі. HP өнімдері мен қызметтеріне кепілдік тек осындай өнімдермен және қызметтермен бірге келетін тікелей кепілдік мәлімдемелерінде беріледі. Осы құжаттағы ешқандай мәліметтер қосымша кепілдік деп түсінілмеуі тиіс. HP компаниясы осы құжаттағы техникалық немесе редакторлық қателерге, не болмаса қалып кеткен мәліметтер үшін жауапты емес.

Бірінші басылым: Сәуір, 2012 ж.

Құжат бөлігінің нөмірі 682650-DF1

Өнім ескертуі

Бұл нұсқаулықта көптеген модельдерге ортақ мүмкіндіктері сипатталған. Кейбір мүмкіндіктер компьютеріңізде болмауы мүмкін.

Бағдарламалық құрал шарттары

Осы дербес компьютерде алдын ала орнатылған кез келген бағдарламалық құрал өнімін орнату, көшіру, жүктеп алу немесе басқа жолмен пайдалану арқылы, HP Түпкі пайдаланушы лицензиялық келісіміне (EULA) бағынуға келісесіз. Егер сіз осы лицензиялық шарттармен келіспесеңіз, компьютерді сатқан орынның қаражатты қайтару ережелеріне сәйкес төленген қаражатты қайтарып алу үшін, тек пайдаланбаған өнімді (аппараттық және бағдарламалық құралды) 14 күн ішінде сатушыға қайтаруыңызға болады.

Толығырақ ақпарат алу немесе компьютер үшін төленген қаражатты толығымен қайтару туралы сұрау жіберу үшін, жергілікті сату нүктесіне (сатушыға) хабарласыңыз.

Қауіпсіздік туралы ескерту хабары

⚠ АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Қызып кетумен байланысты зақымдарды немесе компьютердің қатты қызып кету жағдайын азайту үшін компьютерді тізеңізге қоймаңыз немесе компьютердің ауа желдеткішін бітемеңіз. Компьютерді тек қатты, тегіс беттің үстіне қойып пайдаланыңыз. Қасында тұрған қосымша принтер сияқты қатты беттің немесе жастық, кілем немесе мата сияқты жұмсақ беттің ауа ағынын бөгеуіне жол бермеңіз. Сонымен қатар, жұмыс кезінде айнымалы ток адаптерінің теріге немесе жастық, кілем немесе мата сияқты жұмсақ бетке тимеуін қадағалаңыз. Компьютер және айнымалы ток адаптері Ақпараттық технология жабдығы қауіпсіздігінің халықаралық стандарты (IEC 60950) арқылы белгіленетін пайдаланушыға рұқсат етілген бет температурасына сай келеді.

Мазмұны

1 Қосылғанда жанатын шам	1
Ең жақсы тәжірибе	1
Қызықты әрекеттер	1
Қосымша HP ресурстары	2
2 Компьютермен танысу	4
Аппараттық және бағдарламалық құрал туралы мәліметтерді табу	4
Алдыңғы жағы	4
Оң жағы	5
Сол жағы	6
Дисплей	8
Жоғарыдан қарағандағы көрінісі	9
Сенсорлы тақта	9
Шамдар	10
Түймешіктер мен үндеткіштер	11
Пернелер	12
Астыңғы жағы	13
Жапсырмалар	14
3 Желіге қосылу	16
Сымсыз желіге қосылу	16
Сымсыз басқару элементтерін пайдалану	16
Сымсыз байланыс түймешігін пайдалану	16
Амалдық жүйе басқару элементтерін пайдалану	17
WLAN құрылғысын қолдану	17
Интернет провайдерін пайдалану	17
WLAN желісін орнату	18
Сымсыз жол жоспарлағыш параметрлерін реттеу	18
WLAN жүйесін қорғау	18
WLAN желісіне қосылу	19
Bluetooth сымсыз құрылғыларын пайдалану	19
Сымды желіге қосылу	20
Жергілікті желіге (LAN) қосылу	20
4 Көңіл көтеру мүмкіндіктерін пайдалану	21
Веб-камераны пайдалану	22

Дыбысты пайдалану	22
Үндеткіштерді қосу	22
Гарнитураны қосу	22
Микрофонды қосу	23
Дыбысты тексеру	23
Бейнені пайдалану	23
VGA мониторын немесе проекторын жалғау	24
HDMI теледидарын не мониторын жалғау	25
Дыбыс параметрлерін реттеу (HDMI теледидар арқылы)	26
5 Пернетақтаны және меңзегіш құрылғыларды пайдалану	27
Пернетақтаны пайдалану	27
«ALT GR» пернелер тіркесімін пайдалану	27
Өрекет пернелерін пайдалану	27
Сенсорлы тақтаны қолдану	29
Сенсорлы тақтаны өшіру немесе қосу	29
Шарлау	30
Таңдау	30
Сенсорлы тақта іс-қимылдарын пайдалану	31
Жылжу	32
Шымшу/Масштабтау	32
6 Қуат басқару	33
Ұйқы немесе күту күйін пайдалану	33
Тоқтата тұру күйін қосу және одан шығу	33
Күту күйін қосу және одан шығу	34
Оянған кезде сұралатын құпиясөзбен қорғау	34
Қуат белгішесін қолдану	35
Қуат басқару параметрлерін пайдалану	35
Ағымдағы қуат басқару параметрлерін қарап шығу және өзгерту	35
Ағымдағы қуат басқару параметрлерін өзгерту	35
Батареяның қуатымен жұмыс істеу	35
Пайдаланушы ауыстыратын батареяны шығару	35
Батарея ақпаратын табу	36
Батарея қуатын үнемдеу	37
Төмен батарея деңгейлерін анықтау	37
Пайдаланушы ауыстыратын батареяны сақтау	37
Пайдаланушы ауыстыратын батареяны тастау	37
Пайдаланушы ауыстыратын батареяны ауыстыру	38
Сыртқы қуат көзіне қосып жұмыс істеу	38
Компьютердің жұмысын аяқтау	38

7 Ақпаратты басқару және бөлісу	40
USB құрылғысын пайдалану	40
USB құрылғысын жалғау	40
USB құрылғысын ажырату	41
Қуат берілетін USB құрылғысын жалғау	41
Сандық жад картасын салу және шығарып алу	42
Оптикалық диск жетектерін пайдалану	43
Оптикалық дискіні салу	43
Оптикалық дискілерді шығарып алу	44
8 Компьютерге техникалық қызмет көрсету	46
Компьютер жұмысын жақсарту	46
Дискілер ұстау	46
Қатты дискіні ауыстыру	47
Жад модулін қосу немесе ауыстыру	49
Бағдарламалар мен драйверлерді жаңарту	51
Компьютерді тазалау	51
Дисплейді, құрылғының шеттері мен қақпағын тазалау	52
Сенсорлы тақта мен пернетақтаны тазалау	52
Компьютерді сапарға алып шығу немесе тасымалдау	52
9 Компьютер мен ақпаратты қорғау	54
Қауіпсіздік бағдарламалық құралын табу	54
Құпиясөздерді пайдалану	54
Амалдық жүйеде құпия сөздерді орнату	55
Setup Utility (BIOS) құпия сөздерін орнату	56
Интернет қауіпсіздігін қамтамасыз ететін бағдарламалық құралын пайдалану	56
Вирусқа қарсы бағдарламалық құралды пайдалану	57
Қалқан бағдарламалық құралын пайдалану	57
Бағдарламалық құрал жаңартуларын орнату	57
Қауіпсіздік жаңартуларын орнату	57
HP компаниясының және үшінші тарап бағдарламалық құралдарының жаңартуларын орнату	57
Сымсыз желіні қорғау	58
Бағдарламалық құрал қолданбаларының және мәліметтеріңіздің сақтық көшірмелерін жасау	58
Қосымша қауіпсіз кабель құлпын пайдалану	58

10 Setup Utility (BIOS) және Advanced System Diagnostics	59
Setup Utility құралын бастау	59
Setup Utility құралын пайдалану	59
Setup Utility құралының тілін өзгерту	59
Setup Utility құралында шарлау және таңдау	59
Жүйе ақпаратын көрсету	60
Setup Utility құралында зауыттық параметрлерді қалпына келтіру	60
Setup Utility құралынан шығу	60
BIOS нұсқасын жаңарту	60
BIOS нұсқасын анықтау	61
BIOS жаңартуын жүктеп алу	61
Advanced System Diagnostics пайдалану	62
11 Сақтық көшірме жасау және қалпына келтіру	63
Жүйені қалпына келтіруді жүзеге асыру	63
Қалпына келтіру DVD дискілерін жасау	63
USB құрылғысында қалпына келтіру кескінін жасау	63
Қалпына келтіру DVD дискісін пайдаланып қалпына келтіруді орындау	64
Ақпараттың сақтық көшірмесін жасау	64
12 Техникалық сипаттамасы	66
Тұтынылатын қуат	66
Жұмыс ортасы	66
13 Ақаулықтарды жою және қолдау көрсету	68
Ақаулықтарды жою	68
Диск жетегінің мәселелері	68
Сымсыз байланыс мәселелері	69
WLAN желісіне қосылу мүмкін емес	69
Қажет желіге қосылу мүмкін емес	69
Ағымдағы желі қауіпсіздігінің кодтары қолжетімді емес	70
WLAN байланысы өте нашар	71
Сымсыз жол жоспарлағышына қосылу мүмкін емес	71
Желі күйінің белгішесі көрсетілмейді	71
Дыбыс мәселелері	72
Қуатты басқару мәселелері	72
Төмен батарея деңгейі мәселесін шешу	72
Сыртқы қуат қолданылғанда төмен батарея деңгейін шешу	72
Ешқандай қуат көзі болмағанда төмен батарея деңгейін шешу	72

Компьютер күту күйінен шыға алмайтын кезде төмен батарея деңгейін шешу	73
Айнымалы ток адаптерінің ақаулықтарын жою	73
Тұтынушыларға қолдау көрсету қызметімен байланысу	74
14 Электростатикалық разряд	75
Индекс	76

1 Қосылғанда жанатын шам

Бұл компьютер жұмыс істеуді және көңіл көтеруді жақсартуға арналған қуатты құрал болып табылады. Компьютердің мүмкіндіктерін барынша пайдалану мақсатында орнату жасағаннан кейін орындауға болатын ең жақсы амалдар, компьютермен жасауға болатын қызықты әрекеттер және қосымша HP ресурстарын алуға болатын орындар туралы білу үшін, осы бөлімді мұқият оқып шығыңыз.

Ең жақсы тәжірибе

Қаржы салымыңызды қорғау үшін, компьютер параметрлерін орнатып, оны тіркегеннен кейін, келесі әрекеттерді орындау ұсынылады:

- Әлі қосылмаған болса, сымды немесе сымсыз желіге қосылыңыз. Егжей-тегжейлі ақпаратты [Желіге қосылу 16-бетте](#) бөлімінен қараңыз.
- Компьютердің аппараттық және бағдарламалық құралымен танысыңыз. Ақпарат алу үшін, [Компьютермен танысу 4-бетте](#) немесе [Көңіл көтеру мүмкіндіктерін пайдалану 21-бетте](#) бөлімін қараңыз.
- Вирусқа қарсы бағдарламалық құрал сатып алыңыз немесе жаңартыңыз. Қосымша ақпаратты [Вирусқа қарсы бағдарламалық құралды пайдалану 57-бетте](#) бөлімінен қараңыз.
- Қалпына келтіру дискілерін немесе қалпына келтіру флэш жетегін жасау арқылы қатты дискінің сақтық көшірмесін жасаңыз. [Сақтық көшірме жасау және қалпына келтіру 63-бетте](#) бөлімін қараңыз.

Қызықты әрекеттер

- Компьютерден YouTube бейнелерін көруге болатынын білесіз. Ал, компьютерді теледидарға жалғап, бейнені теледидардан көруге болатынын білесіз бе? Қосымша ақпаратты [HDMI теледидарын не мониторын жалғау 25-бетте](#) бөлімінен қараңыз.
- Сондай-ақ, компьютерден музыка тыңдауға болатынын білесіз. Ал компьютерге тікелей эфирдегі радионы орнатып, бүкіл әлемдегі радио арналарының музыкасы мен бағдарламаларын тыңдай алатыныңызды білесіз бе? [Дыбысты пайдалану 22-бетте](#) бөлімін қараңыз.
- Office бағдарламаларын пайдаланып керемет презентациялар жасай алатыныңызды білесіз. Ал, ойларыңызды топпен бөлісу үшін компьютерді проекторға қосуға болатынын білесіз бе? [VGA мониторын немесе проекторын жалғау 24-бетте](#) бөлімін қараңыз.

Қосымша HP ресурстары

Компьютерді іске қосып, осы нұсқаулықты табу үшін, *Параметрлерді орнату нұсқаулары* бөлімін пайдаландыңыз. Өнім туралы егжей-тегжейлі мәліметтер, әдістер, т.б. туралы ақпарат алу үшін, осы кестені көріңіз.

Ресурстар	Мазмұны
<i>Орнату нұсқаулары</i>	<ul style="list-style-type: none">Компьютердің параметрлерін орнатуға және мүмкіндіктеріне жалпы шолу.
Linux анықтамасы Анықтама бөліміне кіру үшін, Компьютер (Компьютер) > Справка (Анықтама) тармағын таңдаңыз.	<ul style="list-style-type: none">Әдістер туралы ақпарат және ақаулықтарды жою бойынша кең ауқымды кеңестер.
<i>Қауіпсіз және қолайлы жұмыс нұсқаулығы</i> Бұл нұсқаулықты ашу үшін жұмыс үстеліндегі Документы HP (HP құжаттары) белгішесін нұқыңыз немесе http://www.hp.com/ergo мекенжайына өтіңіз.	<ul style="list-style-type: none">Жұмыс орнын реттеуЫңғайлылықты қамтамасыз ететін және жарақат алу қаупін азайтатын дене күйі мен жұмыс дағдыларының нұсқаулары.Электр және механикалық қауіпсіздік ақпараты.
Дүниежүзілік қолдау Өз тіліңізде қолдау алу үшін, www.hp.com/support бөліміне өтіңіз.	<ul style="list-style-type: none">HP компаниясының маманымен интернет арқылы чат сеансын жүргізу. ЕСКЕРІМ: Белгілі бір тілде қолдау қол жетімді болмаса, ол ағылшын тілінде қол жетімді болады.Электрондық поштамен қолдау.Қолдау қызметінің телефон нөмірлерін анықтау.HP қызмет көрсету орталығының мекенжайын анықтау.
<i>Заңдық, қауіпсіздік және экологиялық ескертпелер</i> Бұл нұсқаулықты ашу үшін жұмыс үстеліндегі Документы HP (HP құжаттары) белгішесін нұқыңыз немесе мекенжайына өтіңіз.	<ul style="list-style-type: none">Маңызды заңдық ескертпелер, соның ішінде батареяны дұрыс тастау жолы.

Ресурстар	Мазмұны
<p><i>Шектеулі кепілдік*</i></p> <p>Кепілдікті ашу үшін жұмыс үстеліндегі Документы HP (HP құжаттары) белгішесін нұқыңыз немесе http://www.hp.com/go/orderdocuments мекенжайына өтіңіз.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Осы компьютерге қатысты арнайы кепілдік мәліметтері.
<p>*Құрылғыға қолданылатын арнайы ұсынылған HP Шектеулі кепілдігін компьютердегі және/немесе қорапта қамтамасыз етілген ықшам дискіде немесе DVD дискісіндегі пайдаланушы нұсқаулықтарында табуға болады. Кейбір елдерде/аймақтарда HP компаниясы басылған HP шектеулі кепілдігін қорапта ұсынады. Басылған түрдегі кепілдік берілмейтін елдерде/аймақтарда оның басылған көшірмесін http://www.hp.com/go/orderdocuments мекенжайы бойынша немесе төмендегі мекенжайға хат жіберіп, сұрауға болады:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Солтүстік Америка: Hewlett-Packard, MS POD, 11311 Chinden Blvd, Boise, ID 83714, USA (АҚШ) • Еуропа, Таяу Шығыс, Африка: Hewlett-Packard, POD, Via G. Di Vittorio, 9, 20063, Cernusco s/Naviglio (MI), Italy (Италия) • Азиялық Тыныс Мұхит аймағы: Hewlett-Packard, POD, P.O. Box 200, Alexandra Post Office, Сингапур 911507 	
<p>Кепілдіктің басылған нұсқасына тапсырыс бергенде, өнім нөмірі мен кепілдік мерзімін (қызмет жапсырмасында) және атыңыз бен пошталық мекенжайыңызды жазыңыз.</p>	
<p>МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ: HP өнімін жоғарыда берілген мекенжайға ҚАЙТАРМАҢЫЗ. АҚШ өніміне қолдау алу үшін http://www.hp.com/go/contactHP мекенжайына өтіңіз. Дүниежүзілік өнімге қолдау алу үшін http://welcome.hp.com/country/us/en/wwwcontact_us.html мекенжайына өтіңіз.</p>	

2 Компьютермен танысу

Аппараттық және бағдарламалық құрал туралы мәліметтерді табу

- ▲ **Компьютер** белгішесін басыңыз. Одан кейін **System Monitor** (Жүйені бақылау) тармағын таңдап, **Hardware** (Жабдық) қойындысын басыңыз.

Компьютеріңізде орнатылған оптикалық дискімен, қатты күйдегі дискілерімен (SSD) немесе қосымша қатты дискімен қоса барлық құрылғылардың тізімі көрсетіледі.

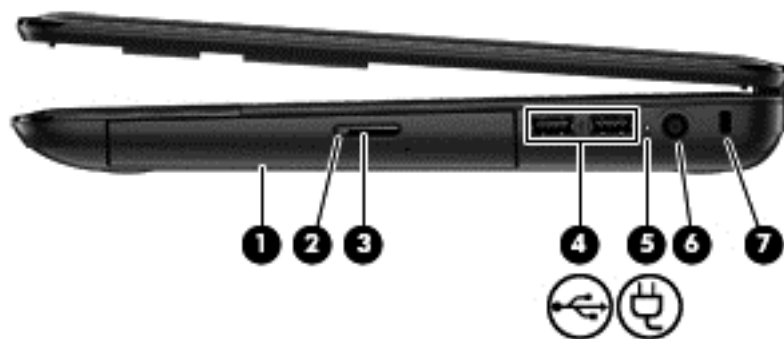
Компьютерде алдын ала орнатылған бағдарламалық құралдарды көру үшін **Computer** (Компьютер) > **More Applications** (Қосымша бағдарламалар) тармағын таңдаңыз.

Алдыңғы жағы

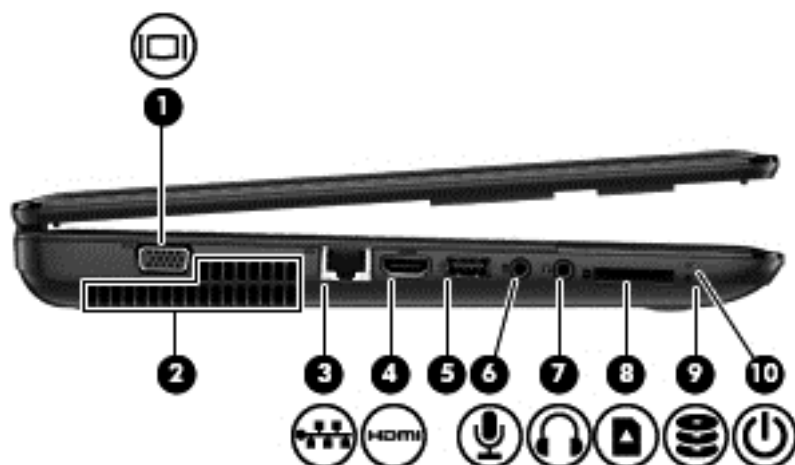
Бөлік		Сипаттама
(1)	Үндеткіштер	Дыбыс шығарады.

Оң жағы

Бөлік	Сипаттама
(1)	Оптикалық диск жетегі Оптикалық дискіден оқиды.
(2)	Оптикалық диск жетегінің шамы <ul style="list-style-type: none"> Жасыл: оптикалық жинақтағыш диск ашылуда. Өшірулі: оптикалық диск жетегі әрекетсіз тұр.
(3)	Оптикалық жинақтағыш дискіні шығару түймешігі Диск науасын шығарады.
(4)	USB порттары Қосымша USB құрылғыларын қосады. ЕСКЕРТУ: Бір жақта бірнеше USB порттары бар болғанымен, бір уақытта бір ғана USB порты қуаты жоғары құрылғыны қолдай алады. ЕСКЕРІМ: USB порттарының түрлері туралы толық ақпаратты USB құрылғысын пайдалану 40-бетте бөлімінен қараңыз.
(5)	 Айнымалы ток адаптерінің шамы <ul style="list-style-type: none"> Ақ: айнымалы ток адаптері қосылған, батарея зарядтаулы. Сары: айнымалы ток адаптері қосылған, батарея зарядталуда. Өшірулі: компьютер тұрақты ток арқылы жұмыс істеуде.
(6)	Қуат қосқышы Айнымалы ток адаптерін қосады.
(7)	Қауіпсіздік кабелінің ұясы Қосымша қауіпсіздік кабелін компьютерге жалғайды. ЕСКЕРІМ: Қауіпсіздік кабелі сақтандырғыш құрал ретінде әрекет ету үшін жасалған, бірақ ол компьютерге күтімсіз қараудан немесе оны ұрланудан қорғай алмауы мүмкін.

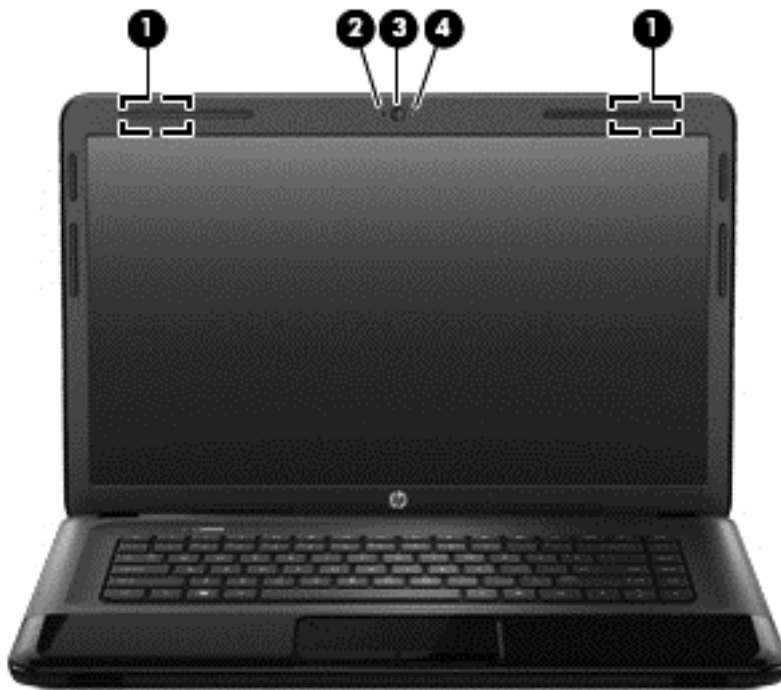
Сол жағы

Бөлік	Сипаттама
(1) 	Сыртқы монитор порты Сыртқы VGA монитормы немесе проекторды қосады.
(2)	Желдеткіш саңылаулары (2) Ішкі бөліктерді салқындату үшін ауа ағынын қамтамасыз етеді. ЕСКЕРІМ: Компьютер желдеткіші ішкі бөліктерді салқындату үшін және қызып кетуден қорғау үшін автоматты түрде қосылады. Жұмыс істеу барысында ішкі желдеткіш қосылады да, өшіріледі. Бұл қалыпты құбылыс.
(3) 	RJ-45 (желі) ұясы Желілік кабелді қосады.
(4) 	HDMI порты Ажыратымдылығы жоғары теледидар немесе кез келген сыйысымды сандық не аудио құрылғысы сияқты қосымша бейне немесе дыбыс құрылғыларын қосады.
(5)	USB порты Қосымша USB құрылғысына қосылады. ЕСКЕРІМ: USB порттарының түрлері туралы толық ақпаратты USB құрылғысын пайдалану 40-бетте бөлімінен қараңыз.
(6) 	Аудио кіріс (микрофон) ұясы Қосымша компьютердің гарнитура микрофонын, стереомикрофонды немесе моно микрофонды қосады.

Бөлік			Сипаттама
(7)		Аудио шығыс (гарнитура) ұялары	<p>Токқа қосылатын қосымша стерео үндеткіштерге, құлаққаптарға, тығын тәріздес құлақаспаптарға, гарнитураға немесе теледидар дыбыстық кабеліне қосады.</p> <p>АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Жарақаттану қаупін азайту үшін, гарнитураны, тығын тәріздес құлақаспапты немесе құлаққапты кимес бұрын дыбыс деңгейін реттеңіз. Қосымша қауіпсіздік ақпаратын <i>Заңдық, қауіпсіздік және экологиялық ескертпелерден</i> қараңыз.</p> <p>ЕСКЕРІМ: Құрылғы гарнитура ұясына қосылған кезде, компьютер үндеткіштері ажыратылады.</p>
(8)		Сандық медиа ұясы	<p>Келесі сандық карталар пішімдерін қолдайды:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Қауіпсіз сандық (SD) жад картасы • Сыйымдылығы кеңейтілген қауіпсіз сандық (SDXC) жад картасы • Сыйымдылығы жоғары қауіпсіз сандық (SDHC) жад картасы • Мультимедиа картасы (MMC)
(9)		Қатты диск шамы	Ақ түсте жыпылықтау: қатты диск пайдаланылуда.
(10)		Қуат шамы	<ul style="list-style-type: none"> • Ақ: айнымалы ток адаптері қосылған, батарея зарядтаулы. • Ақ түсте жыпылықтау: қуатты үнемдеу режимі болып табылатын «Ұйқы күйі» қосылған. Компьютер дисплейдің және басқа да қажет емес құрамдас бөліктердің қуатын өшіреді.

Дисплей

Бөлік	Сипаттама
(1) WLAN антенналары (2)* (тек таңдаулы үлгілерде)	Сымсыз жергілікті желілермен (WLANs) байланыста болу үшін сымсыз байланыс сигналдарын жібереді және қабылдайды.
(2) Ішкі микрофон	Дыбысты жазу.
(3) Веб-камера	Бейне ағыны мүмкіндігімен бейнелер жазуға, фотосуреттер түсіруге және бейне конференциялары мен желіде әңгімелесу сеанстарын ұйымдастыруға болады. Веб-камераны пайдалану туралы ақпарат алу үшін алдын ала орнатылған веб-камера бағдарламалық құралының (Cheese) Help (Анықтама) мәзірін басыңыз. Cheese бағдарламалық құрыланы кіру үшін Computer (Компьютер) > More Applications (Қосымша бағдарламалар) > Cheese тармағына өтіңіз.
(4) Веб-камера шамы	Қосұлы: веб-камера қолданылуда.

*Бұл антенналар компьютердің сыртынан көрінбейді. Жақсы таратылым үшін антенналардың айналасындағы аймақтарды тез арада кедергілерден тазалаңыз. Сымсыз байланыс ережелері туралы ескертпелерді көру үшін, өз еліңізге/аймағыңызға қолданылатын *Заңдық, қауіпсіздік және экологиялық ескертпелер* бөлімін қараңыз. Бұл ескертпелер Анықтама бөлімінде орналасқан.

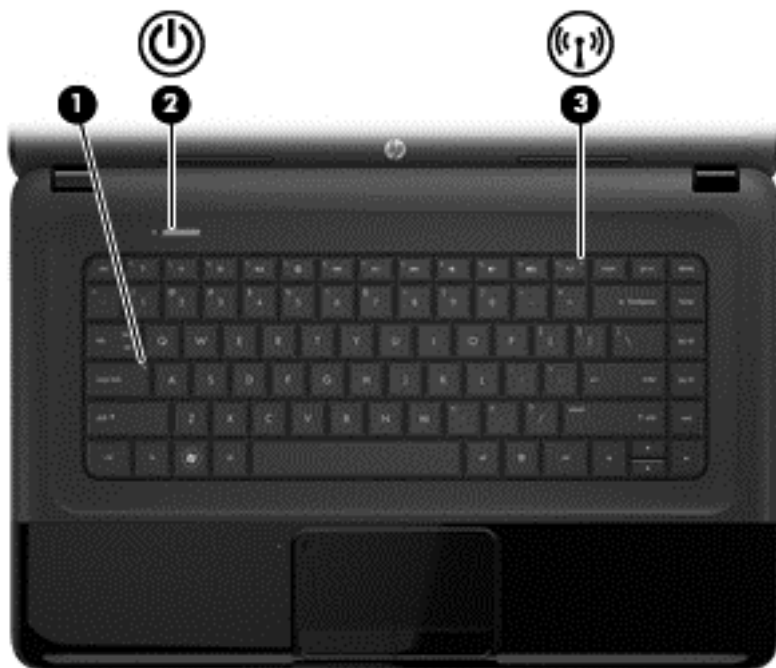
Жоғарыдан қарағандағы көрінісі

Сенсорлы тақта

Бөлік		Сипаттама
(1)	Сенсорлы тақта қосу/өшіру түймешігі	Сенсорлы тақта тақтасын қосады немесе өшіреді.
(2)	Сенсорлы тақта аймағы	Экрандық меңзерді жылжытады және экрандағы элементтерді таңдайды немесе іске қосады.
(3)	Сенсорлы тақта тақтасының сол жақ түймешігі	Сыртқы тінтуірдің сол жақ түймешігі сияқты жұмыс істейді.
(4)	Сенсорлы тақта тақтасының оң жақ түймешігі	Сыртқы тінтуірдің оң жақ түймешігі сияқты жұмыс істейді.

Шамдар

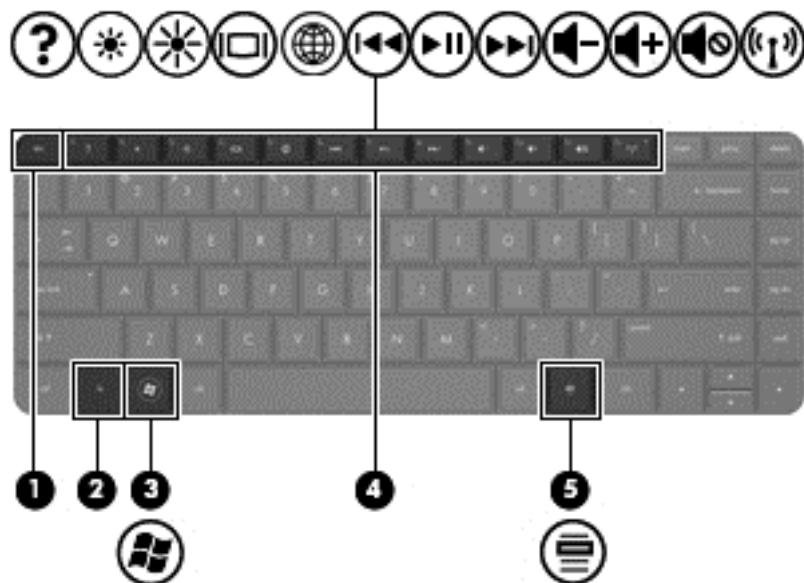
Бөлік	Сипаттама
(1) Caps Lock шамы	Қосулы: пернелердің барлығын бас әріп ететін «Caps lock» пернесі басылған.
(2) Қуат шамы	<ul style="list-style-type: none">• Ақ: компьютер қосулы.• Ақ түсте жыпылықтау: қуатты үнемдеу режимі болып табылатын «Ұйқы күйі» қосылған. Компьютер дисплейдің және басқа да қажет емес құрамдас бөліктердің қуатын өшіреді.• Өшірулі: компьютер өшірулі немесе күту күйінде. Күту күйі — ең аз мөлшерде қуат тұтынатын қуатты үнемдеу режимі.
(3) Сымсыз байланыс шамы	<ul style="list-style-type: none">• Ақ: Сымсыз жергілікті желі (WLAN) құрылғысы және/немесе Bluetooth® құрылғысы сияқты ішкі сымсыз құрылғы қосулы.• Сары: барлық сымсыз құрылғылар өшірулі.

Түймешіктер мен үндеткіштер

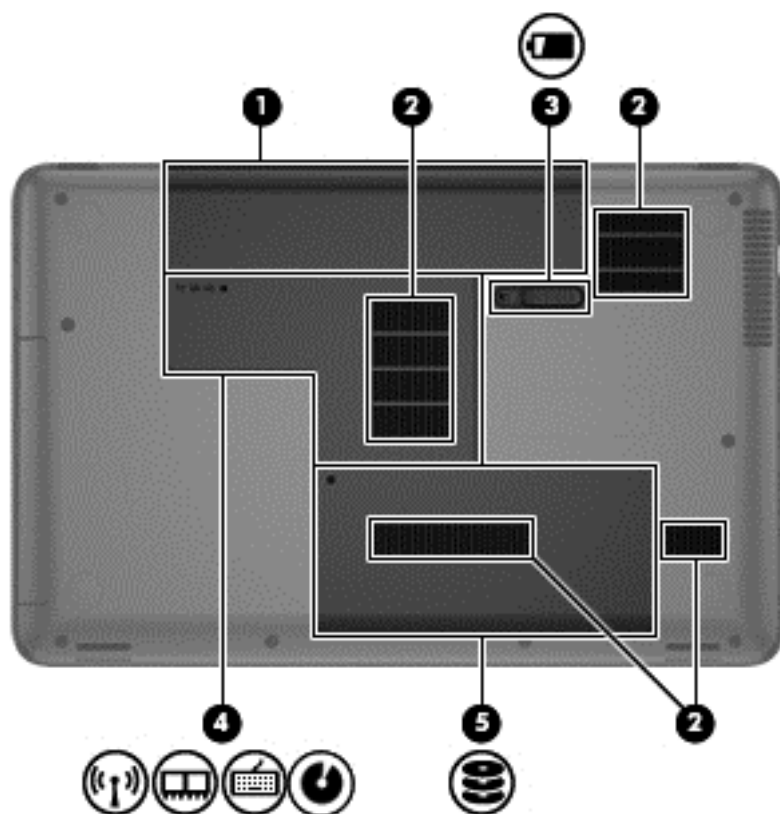
Бөлік	Сипаттама
(1) Қуат түймешігі	<ul style="list-style-type: none">• Компьютер өшірулі болғанда, компьютерді қосу үшін түймешікті басыңыз.• Компьютер қосулы болғанда, тоқтата тұру күйін қосу үшін түймешікті тез басып қалыңыз.• Компьютер тоқтата тұру күйінде болғанда, тоқтата тұру күйінен шығу үшін түймешікті тез басып қалыңыз.• Компьютер күту күйінде болған кезде, түймешікті басып қалып күту күйінен шығыңыз. <p>ЕСКЕРТУ: Қуат түймешігін басып тұрса, сақталмаған ақпараттар жойылып кетеді.</p> <p>Компьютер жауап беруді тоқтатса және амалдық жүйені өшіру процедуралары көмектеспесе, компьютерді өшіру үшін қуат түймешігін кем дегенде 5 секунд басып тұрыңыз.</p> <p>Қуат параметрлері туралы толық ақпарат алу үшін: > Power Options (Қуат параметрлері) тармағына өтіңіз немесе Қуат басқару 33-бетте бөлімін қараңыз.</p> <p>▲ Компьютер > Центр управления (Басқару орталығы) > System (Жүйе) > Управление питанием (Қуатты басқару) тармағын таңдаңыз.</p> <p>Қуат параметрлері туралы толық ақпарат алу үшін Қуат басқару 33-бетте бөлімін қараңыз.</p>

Пернелер

Бөлік		Сипаттама
(1)	esc пернесі	fn пернесімен бірге басылған кезде жүйе ақпараты көрсетіледі.
(2)	fn пернесі	Пернелер тіркесімдерімен бірге пайдаланылады.
(3)	 Амалдық жүйе логотипті перне	Амалдық жүйе мәзірін көрсетеді.
(4)	Әрекет пернелері	Жиі қолданылатын жүйелік функцияларды орындайды.
(5)	 Амалдық жүйенің қолданбалары пернесі	Меңзердің астындағы элементтердің төте жол мәзірін көрсетеді.

Астыңғы жағы

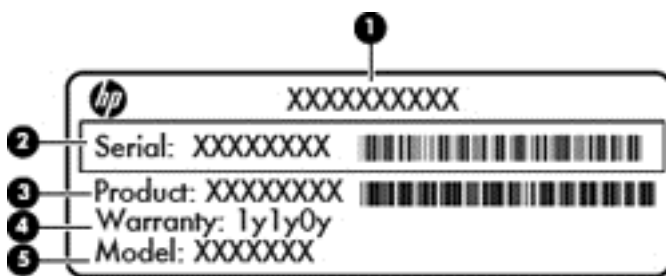
Бөлік		Сипаттама
(1)	Батарея ұясы	Батареяны ұстап тұрады.
(2)	Желдеткіш тесіктер (4)	<p>Ішкі бөліктерді салқындату үшін ауа ағынын қамтамасыз етеді.</p> <p>ЕСКЕРІМ: Компьютер желдеткіші ішкі бөліктерді салқындату үшін және қызып кетуден қорғау үшін автоматты түрде қосылады. Жұмыс істеу барысында ішкі желдеткіш қосылады да, өшіріледі. Бұл қалыпты құбылыс.</p>
(3)		<p>Батареяны шығару ысырмасы</p> <p>Батареяны батарея ұясынан шығарады.</p>

Бөлік			Сипаттама
(4)	 	Сымсыз желі бөлімі, жад модулі бөлімі, пернетақта бұрандасы және оптикалық диск ұясы.	<p>Қызмет көрсету есігі сымсыз желі бөліміне, жад модулі бөліміне, пернетақтаны ашу бұрандасына және оптикалық диск ұясына қол жеткізуге мүмкіндік береді.</p> <p>ЕСКЕРТУ: жүйенің жауап бермеуін болдырмау үшін, сымсыз модульді тек еліңіздегі немесе аймағыңыздағы сымсыз құрылғыларды реттеуші үкіметтік агенттік компьютерде қолдануға рұқсат еткен сымсыз модульдермен ауыстырыңыз. Егер модульді қайта орнатып, одан кейін ескерту хабарын алсаңыз, компьютер мүмкіндігін қалпына келтіру үшін модульді шығарып, анықтама және қолдау орталығы арқылы тұтынушыларға қолдау көрсету орталығына хабарласыңыз.</p>
(5)		Қатты диск ұясы	Қатты диск қақпағы қатты диск ұясына қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Жапсырмалар

Компьютерге жапсырылған жапсырмалар жүйе ақаулықтарын жойғанда немесе компьютер алып шетелге саяхатқа шыққанда қажет болуы мүмкін. Жапсырмалар оңай қол жеткізуге болатын жерлерде орналасқан.

- Сериялық нөмір жапсырмасы — мыналарды қоса маңызды ақпаратты қамтиды:

Бөлік	
(1)	Өнім атауы
(2)	Сериялық нөмір
(3)	Өнім нөмірі
(4)	Кепілдік күшінің мерзімі
(5)	Модель сипаттамасы

Техникалық қолдау орталығына хабарласқан кезде осы ақпарат қол жетімді болуы қажет. Сериялық нөмірінің жапсырмасы компьютердің астында орналасады.

- Техникалық деректер жапсырмасы — компьютер туралы техникалық ақпаратты береді. Нормативтік ақпараты бар жапсырма батарея ұясында орналасады.
- Сымсыз куәлік белгісі немесе белгілері — қосымша сымсыз құрылғылар туралы ақпарат және осы құрылғылардың қолданылуы мақұлданған кейбір елдер немесе аймақтардың мақұлдау таңбаларын қамтамасыз етеді. Компьютерде бір немесе бірнеше сымсыз құрылғылар болса, бір немесе бірнеше куәландыру белгісі компьютермен бірге беріледі. Бұл ақпарат шетелге саяхатқа шыққанда қажет болуы мүмкін. Сымсыз куәлік беру жөніндегі жапсырмалар батарея орнында орналасқан.

3 Желіге қосылу

Осы компьютермен кез келген жерге саяхаттауға болады. Алайда, компьютер мен сымсыз не сымды желі байланысын пайдаланып үйде отырып та дүние жүзін шарлап, миллиондаған веб-тораптардың ақпараттарына қол жеткізуге болады. Осы тараудағы ақпарат әлеммен байланысуға көмектеседі.

Сымсыз желіге қосылу

Сымсыз технология деректерді сым арқылы емес, радио толқындары арқылы тасымалдайды. Компьютер келесі сымсыз құрылғылардың біреуі немесе бірнешеуімен жабдықталған болуы мүмкін:

- Сымсыз жергілікті желі (WLAN) құрылғысы—Компьютерлерді корпоративті офистер, үй және әуежайлар, мейрамханалар, кафелер, қонақ үйлер және университеттер сияқты қоғамдық орындарда (әдетте, Wi-Fi желілері, сымсыз LAN немесе WLAN деп аталатын) сымсыз жергілікті желілерге қосады. WLAN желісінде компьютеріңіздегі мобильді сымсыз құрылғы сымсыз жол жоспарлағышымен немесе сымсыз кіру нүктесімен байланысады.
- Bluetooth құрылғысы—компьютерлер, телефондар, принтерлер, гарнитуралар, үндеткіштер және камералар сияқты басқа Bluetooth қосылған құрылғыларға қосылу үшін жеке аймақ желісін (PAN) жасайды. PAN желісіндегі әр құрылғы басқа құрылғылармен тікелей байланысады және бұл құрылғылар бір-біріне біршама жақын болуы тиіс. Әдетте бір-бірінен 10 метр (шамамен 33 фут) қашықтықта болады.

Сымсыз технология жөнінде қосымша мәлімет алу үшін «Анықтама» бөліміндегі ақпаратты және веб-торап сілтемелерін қараңыз.

Сымсыз басқару элементтерін пайдалану

Компьютердегі сымсыз құрылғыларды мына мүмкіндіктерді пайдалана отырып басқаруға болады:

- Сымсыз байланыс түймешігі, сымсыз байланыс қосқышы немесе сымсыз байланыс пернесі (осы тарауда «сымсыз байланыс түймешігі» деп аталады)
- Linux Network Manager бағдарламалық құралы
- Амалдық жүйе басқару элементтері

Сымсыз байланыс түймешігін пайдалану

Үлгісіне байланысты компьютерде сымсыз байланыс түймешігі, бір немесе бірнеше сымсыз құрылғы және бір не екі сымсыз байланыс шамы болады. Компьютердегі сымсыз құрылғылардың барлығы зауытта қосылады, сондықтан, компьютер қосылғанда, сымсыз байланыс шамы (ақ) жанып тұрады.

Сымсыз байланыс шамы жеке құрылғылардың емес, сымсыз құрылғылардың жалпы қуат күйін анықтайды. Егер сымсыз байланыс шамы ақ жанып тұрса, кем дегенде бір сымсыз құрылғы қосылған. Егер сымсыз байланыс шамы өшірулі жанып тұрса, сымсыз құрылғылар өшірілген.

ЕСКЕРІМ: Кейбір үлгілерде барлық сымсыз құрылғылар өшірулі болғанда, сымсыз байланыс шамы сары жанып тұрады.

Сымсыз құрылғылар зауытта қосылатындықтан, оларды бір уақытта қосу немесе өшіру үшін, сымсыз байланыс түймешігін пайдалануға болады. Жеке сымсыз құрылғыларды Linux Network Manager бағдарламалық құралы арқылы басқаруға болады.

Амалдық жүйе басқару элементтерін пайдалану

Желі және ортақ қолдану орталығы қосылымды немесе желіні орнатуға, желіге қосылуға, сымсыз желілерді басқаруға және желі ақаулықтарын тексеруге және жөндеуге мүмкіндік береді.

Сымсыз не сымды желі құрылғысын қосу немесе ажырату үшін

1. Хабарландыру аймағындағы тапсырмалар тақтасының оң жақ шетінде орналасқан **Сетевое соединение** (Желілік қосылыс) белгішесін тінтуірдің оң жақ түймешігімен нұқыңыз.
2. Мына құрылғылардың біреуі немесе бірнешесін қосу не ажырату үшін, төмендегі құсбелгілердің біреуін қойыңыз немесе алып тастаңыз:
 - **Включить сеть** (Желіні қосу, барлық желілік құрылғылар үшін)
 - **Сымсыз байланысты қосу**

Қосымша ақпарат алу үшін **Computer** (Компьютер) > **Help** (Анықтама) тармағын таңдаңыз.

WLAN құрылғысын қолдану

WLAN құрылғысымен сымсыз жол жоспарлағыш немесе сымсыз кіру нүктесі арқылы байланыстырылған басқа компьютерлерден және қосалқы құралдардан құрылған сымсыз жергілікті желіге (WLAN) кіруге болады.

ЕСКЕРІМ: *Сымсыз жол жоспарлағышы және сымсыз кіру нүктесі жиі өзара ауыстырылатын күйде қолданылады.*

- Корпоративтік немесе жалпы WLAN желісі сияқты кең ауқымды WLAN жүйесі әдетте, көптеген компьютерлер мен қосалқы құралдарды қамтамасыз етіп, критикалық желі функцияларын бөле алатын, сымсыз кіру нүктелерін пайдаланады.
- Үйдегі немесе шағын кеңседегі WLAN жүйесі әдетте бірнеше сымсыз немесе сымды компьютерлерге Интернет байланысы, принтерді және файлдарды аппараттық немесе бағдарламалық құралдардың қосымша бөліктерін талап етпестен ортақ пайдалануға мүмкіндік беретін сымсыз жол жоспарлағышын пайдаланады.

Компьютерде WLAN құрылғысын қолдану үшін, WLAN инфрақұрылымына (қызмет провайдері немесе қоғамдық не біріккен желі арқылы берілген) қосылу қажет.

Интернет провайдерін пайдалану

Үйде Интернет байланысын орнату кезінде, Интернет провайдерінің (ISP) есептік жазбасын орнату қажет. Интернет қызметін және модемді сатып алу үшін жергілікті Интернет провайдерімен хабарласыңыз. Интернет провайдері модем параметрлерін реттеуге, сымсыз компьютерді модемге қосу үшін желі кабелін орнатуға және Интернет қызметін тексеруге көмектеседі.

ЕСКЕРІМ: Интернет провайдері Интернетке кіру үшін пайдаланушы идентификаторы мен құпия сөзді береді. Берілген мәліметтерді жазып алыңыз да, қауіпсіз жерде сақтаңыз.

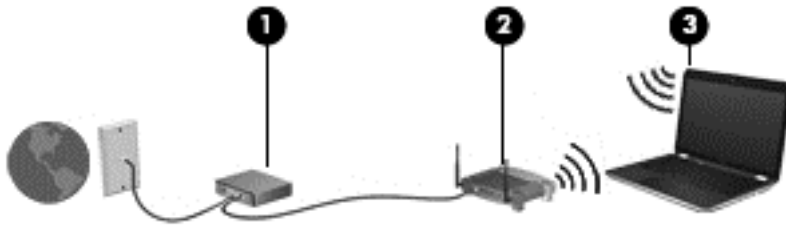
WLAN желісін орнату

WLAN құрылғысын орнату және Интернетке қосылу үшін, төмендегі жабдық қажет:

- Кең жолақты модем (DSL немесе кабельді) **(1)** және Интернет провайдерінен сатып алынған жоғары жылдамдықты интернет қызметі
- Сымсыз жол жоспарлағыш **(2)** (бөлек сатылады)
- Сымсыз компьютер **(3)**

 ЕСКЕРІМ: Кейбір модемдердің ішіне жол жоспарлағышы орнатылады. Интернет провайдерінен модем түрінің қайсысын пайдаланатындығын сұраңыз.

Төменде берілген суретте интернетке қосылған сымсыз желінің орнатымы мысалға келтірілген.

Желі кеңейген сайын, Интернетке кіру үшін желіге қосымша сымсыз және сымды компьютерлерді қосуға болады.

WLAN желісін орнату бойынша көмек керек болса, жол жоспарлағыштың өндірушісі немесе интернет қызметінің провайдері (ISP) берген ақпаратты қараңыз.

Сымсыз жол жоспарлағыш параметрлерін реттеу

WLAN желісін орнату бойынша көмек керек болса, жол жоспарлағыштың өндірушісі немесе интернет қызметінің провайдері (ISP) берген ақпаратты қараңыз.

 ЕСКЕРІМ: Жаңа сымсыз компьютеріңізді жол жоспарлағышына онымен қамтамасыз етілген желілік кабель арқылы бастапқыда қосу ұсынылады. Компьютер Интернетке сәтті қосылғаннан кейін кабельді ажыратып, Интернетке сымсыз желі арқылы кіруге болады.

WLAN жүйесін қорғау

WLAN құрылғысын орнатқан немесе бар WLAN желісіне кірген кезде, әрқашан рұқсатсыз кіруден желіні қорғау үшін қауіпсіздік мүмкіндіктерін қосыңыз. Қоғамдық аймақтар немесе кофеханалар және әуежайлар сияқты адам көп аймақтар ешқандай қауіпсіздікті қамтамасыз етпейді. Байланыс орнында компьютердің қауіпсіздігі туралы сенімді болмасаңыз, құпия емес электрондық пошта хабарын жіберу және негізгі Интернетте іздеу сияқты желі әрекеттерімен шектеліңіз.

Сымсыз радио сигналдары желінің сыртында да таралғандықтан басқа WLAN құрылғылары қорғалмаған сигналдарды қабылдауы мүмкін. WLAN желісін қорғау үшін, келесі сақтық шараларын қолданыңыз:

- Желіаралық қалқанды пайдаланыңыз.
Желіаралық қалқан желіге жіберілген деректерді де, деректер сұраныстарын да тексереді және кез келген күмәнді элементтерді қайтарады. Желіаралық қалқандар бағдарламалық құралда да, жабдықта да жұмыс істейді. Кейбір желілер екі түрін де біріктіріп пайдаланады.
- Сымсыз шифрлауды қолданыңыз.

Сымсыз шифрлау желі арқылы тасымалданатын деректерді шифрлау және шифрын ашу үшін қауіпсіздік параметрлерін қолданады. Қосымша ақпарат алу үшін Анықтама бөлімін қараңыз.

WLAN желісіне қосылу

WLAN желісіне қосылу үшін, төмендегі қадамдарды орындаңыз:

1. WLAN құрылғысының қосылуы екендігіне көз жеткізіңіз. Егер қосылған болса, сымсыз байланыс шамы ақ болады. Сымсыз байланыс шамы сөніп тұрса, сымсыз байланыс түймешігін басыңыз.

 ЕСКЕРІМ: Кейбір үлгілерде барлық сымсыз құрылғылар өшірулі болғанда, сымсыз байланыс шамы сары түспен жанып тұрады.

2. Тапсырмалар тақтасының оң жақ шетіндегі хабарландыру аймағындағы желі белгішесін басыңыз.
3. Тізімнен WLAN желісін таңдаңыз.
4. **Подключить** (Қосылу) пәрменін таңдаңыз.

Егер желі қауіпсіз қосылған WLAN желісі болса, сізден желінің қауіпсіздік кілтін енгізу сұралады. Кодты енгізіп, қосылуды аяқтау үшін, **ОК** түймешігін басыңыз.

 ЕСКЕРІМ: Егер WLAN тізімі көрсетілсе, сымсыз жол жоспарлағышы ауқымының немесе кіру нүктесінің сыртында болуыңыз мүмкін.

 ЕСКЕРІМ: Жалғанатын желі көрсетілмесе, **Открыть центр управления сетями и общим доступом** (Желілер мен ортақ пайдалануды басқару орталығын ашу) пәрменін таңдап, **Настройка нового подключения или сети** (Жаңа қосылым немесе желіні орнату) түймешігін басыңыз. Желіні қолмен іздеу және оған қосылу немесе жаңа желі байланысын орнатуға мүмкіндік беретін опциялар тізімі ашылады.

Байланыс орнатылып болған соң, оның аты мен күйін тексеру үшін, тінтуір меңзерін тапсырмалар тақтасының оң жақ шетіндегі хабарландыру аймағындағы желі белгішесіне қойыңыз.

 ЕСКЕРІМ: Жұмыс ауқымы (сымсыз сигналдардың жету алыстығы) WLAN кіруіне, жол жоспарлағышын өндірушіге және басқа электрондық құрылғылардан алынған кедергілерге немесе қабырғалар және едендер сияқты құрылымды тосқауылдарға байланысты болады.

Bluetooth сымсыз құрылғыларын пайдалану

Bluetooth құрылғысы әдетте мына электрондық құрылғыларды байланыстыратын физикалық кабель қосылымдарын ауыстыратын қысқа ауқымды сымсыз байланыстарды қамтамасыз етеді.

- Компьютерлер (жұмыс үстелі, ноутбук, қалта компьютері)
- Телефондар (ұялы, сымсыз, смартфон)
- Сурет түсіретін құрылғылар (принтер, камера)
- Дыбыстық құрылғылар (гарнитура, үндеткіштер)
- Тінтуір

Bluetooth құрылғысы Bluetooth құрылғыларының дербес желісін орнатуға мүмкіндік беретін тең дәрежелі мүмкіндікті қамтамасыз етеді. Bluetooth құрылғыларының параметрлерін реттеу және

оларды пайдалану туралы ақпаратты Bluetooth бағдарламалық құралының анықтамасынан қараңыз.

Сымды желіге қосылу

Сымды байланыс орнатудың 2 түрі бар: жергілікті желі (LAN) және модем арқылы қосу. LAN байланысы желі кабелін пайдаланады және телефон кабелін пайдаланатын модемнен жылдамдығы жоғарырақ. Кабельдің екі түрі де бөлек сатылады.

⚠ АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Электр тогының соғуы, өрт шығуы немесе жабдыққа зиян келтіру қатерінен аулақ болу үшін, модем кабелін немесе телефон кабелін RJ-45 (желі) ұясына жалғамаңыз.

Жергілікті желіге (LAN) қосылу

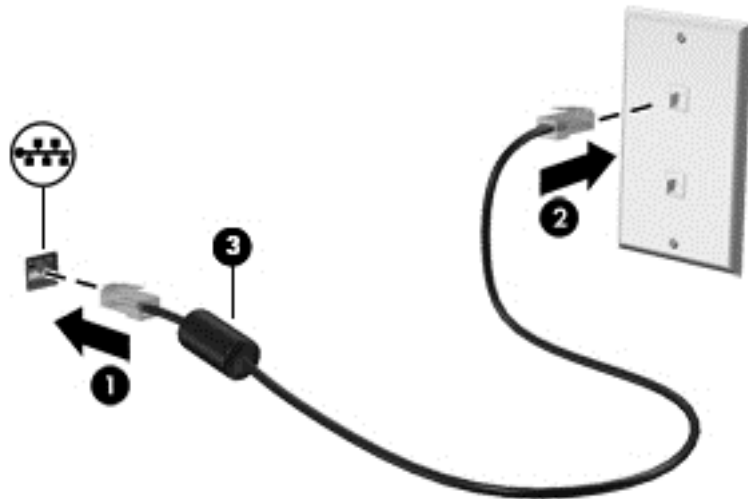
Компьютерді тікелей үйдегі жол жоспарлағышқа (сымсыз жұмыс істеудің орнына) немесе офистегі бұрыннан бар желіге қосу керек болса, LAN байланысын пайдаланыңыз.

Сымды желіге қосылу үшін, 8 істікшелі RJ-45 желі кабелі қажет.

Желі кабелін қосу үшін, төмендегі қадамдарды орындаңыз:

1. Желілік кабелді компьютердегі желі ұясына **(1)** жалғаңыз.
2. Желілік кабелдің екінші ұшын желінің қабырға ұясына **(2)** немесе жол жоспарлағышқа жалғаңыз.

📝 ЕСКЕРІМ: Желі кабелінің теледидар мен радио кедергілерінен қорғайтын кедергілерді басу схемасы **(3)** бар болса, кабельдің осы схема орналасқан ұшын компьютерге қарай бағыттаңыз.

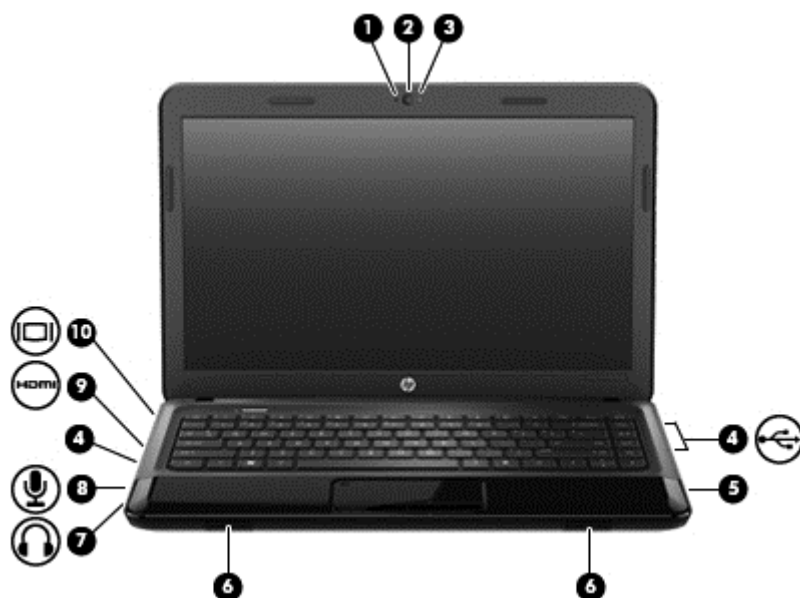

4 Көңіл көтеру мүмкіндіктерін пайдалану

Веб-камера арқылы байланысу, музыканы тыңдау және басқару, бейнефильмдерді жүктеу және көру амалдарын орындау үшін HP компьютерін көңіл көтеру орталығы ретінде пайдаланыңыз. Компьютеріңізді бұдан да қуатты көңіл көтеру орталығына айналдыру үшін үндеткіштер, гарнитура, монитор, проектор, теледидар және таңдаулы үлгілерге жоғары ажыратымдылықты құрылғыларды жалғаңыз.

Мультимедиа мүмкіндіктері

Төменде осы компьютердің бірнеше көңіл көтеру мүмкіндіктері көрсетілген.

Бөлік		Сипаттама
(1)		Ішкі микрофон Дыбысты жазады.
(2)		Веб-камера Бейнені жазады және суреттерді түсіреді.
(3)		Веб-камера шамы Қосулы: веб-камера қолданылуда.
(4)		USB порттары Қосымша USB құрылғыларын қосады. ЕСКЕРІМ: USB порттарының түрлері туралы толық ақпаратты USB құрылғысын пайдалану 40-бетте бөлімінен қараңыз.
(5)		Оптикалық диск жетегі Оптикалық дискіні (тек таңдаулы үлгілерде) оқиды және жазады.
(6)		Үндеткіштер (2) Дыбыс шығарады.

Бөлік	Сипаттама		
(7)		Аудио шығыс (гарнитура) ұясы	Қосымша тоққа қосылатын стерео үндеткіштерге, құлақпаптарға, тығын тәріздес құлақаспаптарға, гарнитураға не теледидар дыбысы ұясына қосылған кезде дыбыс шығарады. АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Жарақаттану қаупін азайту үшін, гарнитураларды және құлақаспаптарды киер алдында, дыбыс деңгейін реттеңіз. Қосымша қауіпсіздік ақпаратын <i>Заңдық, қауіпсіздік және экологиялық ескертпелерден</i> қараңыз.
(8)		Аудио кіріс (микрофон) ұясы	Қосымша компьютердің гарнитура микрофонын, стереомикрофонды немесе моно микрофонды қосады.
(9)		HDMI порты	Ажыратымдылығы жоғары теледидар немесе кез келген үйлесімді сандық не аудио құрамдас бөлікті немесе жоғары жылдамдықты HDMI құрылғысы сияқты қосымша бейне немесе дыбыс құрылғыларын қосады.
(10)		Сыртқы монитор порты	Сыртқы VGA мониторы немесе проекторды қосады.

Веб-камераны пайдалану

Бұл компьютердің келесі бөлмедегі немесе әлемнің басқа бөлігіндегі жақын достарыңыз немесе әріптестеріңізбен байланысуға мүмкіндік беретін қуатты әлеуметтік желі құралы болып табылатын ішкі веб-камерасы бар. Веб-камераны пайдаланып лездік хабар алмасу бағдарламалық құралымен бейне ағынын жасауға, бейнеге түсіруге және бөлісуге, сондай-ақ, фотосуреттер түсіруге болады.

Веб-камераны пайдалану туралы ақпарат алу үшін Cheese бағдарламалық құралының Help (Анықтамасы) мәзірін басыңыз.

Дыбысты пайдалану

HP компьютерімен музыка ықшам дискілерін ойнатуға, музыканы жүктеуге және тыңдауға, вебтегі аудио мазмұнды тыңдауға (соның ішінде радионы), дыбыс жазуға немесе мультимедиа файлы жасау үшін дыбыс пен бейнені біріктіруге болады. Тыңдау әсерін жақсарту үшін, үндеткіштер немесе құлақаспаптар сияқты сыртқы дыбыс құрылғыларын жалғаңыз.

Үндеткіштерді қосу

Сымды үндеткіштерді компьютердегі немесе қондыру тұғырындағы USB порттарына (немесе дыбыс шығысы ұясына) жалғау арқылы қосуға болады.

Сымсыз үндеткіштерді компьютерге қосу үшін құрылғы өндірушісінің нұсқауларын орындаңыз. Компьютерге ажыратымдылығы жоғары үндеткіштерді қосу үшін, [Дыбыс параметрлерін реттеу \(HDMI теледидар арқылы\) 26-бетте](#) бөлімін қараңыз. Дыбыс құрылғыларын қосу үшін, дыбыс деңгейін реттеңіз.

Гарнитураны қосу

Сымды гарнитураны компьютердің гарнитураға арналған ұясына қосуға болады.

Компьютерге *сымсыз* гарнитураны не үндеткіштерді қосу үшін, құрылғы өндірушісінің нұсқауларын орындаңыз.

 АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Жарақаттану қаупін азайту үшін, құлақаспаптар, тығын тәріздес құлақаспап немесе гарнитураны киер алдында, дыбыс деңгейін реттеңіз. Қосымша қауіпсіздік ақпаратын *Заңдық, қауіпсіздік және экологиялық ескертпелерден* қараңыз.

Микрофонды қосу

Дыбыс жазу үшін, микрофонды компьютердің микрофон ұясына қосыңыз. Жазу кезінде жақсы нәтиже алу үшін, микрофонға тікелей сөйлеп, артқы шу жоқ параметрде дыбысты жазыңыз.

Дыбысты тексеру

Компьютердің дыбыс функцияларын тексеру үшін, келесі қадамдарды орындаңыз:

1. **Компьютер > Центр управления** (Басқару орталығы) тармағын таңдаңыз.
2. Сол жақ бөлікте, **Hardware** (Жабдық) астында **Sound** (Дыбыс) опциясын таңдаңыз.
3. **Звуковые эффекты** (Дыбыс әсерлері) қойындысын таңдаңыз да, әр дыбысты сынау үшін **Выбрать звук предупреждения** (Ескерту дыбысын таңдау) астындағы дыбыс опцияларының біреуін таңдаңыз.

Компьютердің жазу функцияларын тексеру үшін, келесі қадамдарды орындаңыз:

1. **Компьютер > Центр управления** (Басқару орталығы) тармағын таңдаңыз.
2. Сол жақ бөлікте, **Hardware** (Жабдық) астында **Sound** (Дыбыс) опциясын таңдаңыз.
3. **Input** (Кіріс) қойындысын таңдаңыз да, **Connector** (Қосқыш) жанындағы ашылмалы мәзірде **Microphone** (Микрофон) немесе **Line-in** (Желілік кіріс) опциясын таңдаңыз.
4. **Input** (Кіріс) дыбыс деңгейі жүгірткісін қалаған параметрге жылжыту арқылы кіріс дыбыс деңгейін реттеңіз.

 ЕСКЕРІМ: Жазу кезінде жақсы нәтиже алу үшін, микрофонға тікелей сөйлеп, артқы шу жоқ параметрде дыбысты жазыңыз.

Компьютеріңіздегі аудио параметрлерін құптау немесе өзгерту үшін, тапсырмалар тақтасының оң жағындағы хабарландыру аймағында орналасқан **Звук** (Дыбыс) белгішесін оң жақ түймешігімен басыңыз.

Бейнені пайдалану

Бұл HP компьютері таңдаулы веб-тораптардағы таратылатын бейнені көруге және желіге қосылмай-ақ компьютерден тамашалау үшін бейнелер мен фильмдерді жүктеп алуға мүмкіндік беретін қуатты бейне құрылғысы болып табылады.

Көруге байланысты әрекеттеріңізді жақсарту мақсатында компьютерді сыртқы монитор, проектор немесе теледидарға қосу үшін, бейне порттардың бірін пайдаланыңыз. Компьютерлердің көбінде аналогтық бейне құрылғыларын қосуға мүмкіндік беретін VGA порты болады. Ал кейбір компьютерлерде ажыратымдылығы жоғары мониторды немесе теледидарды қосуға мүмкіндік беретін HDMI порты болады.

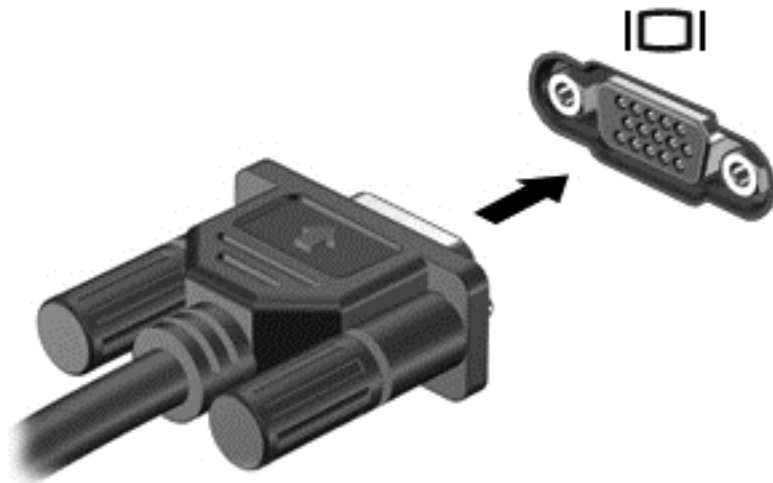
 МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ: Сыртқы құрылғының дұрыс кабель арқылы компьютердегі дұрыс ұяға қауіпсіз түрде жалғанғандығына көз жеткізіңіз. Сұрақтарыңыз болса, құрылғы өндірушісінің нұсқауларын қараңыз.

VGA мониторын немесе проекторын жалғау

Презентация жасау мақсатында компьютер экранындағы кескінді сыртқы VGA мониторында немесе проекторында көрсету үшін, мониторды не проекторды компьютердің VGA портына жалғаңыз.

Мониторды немесе проекторды жалғау:

1. Монитордың не проектордың VGA кабелін компьютердегі VGA портына суретте көрсетілгендей жалғаңыз.

2. Таңдалған модельдерде, экрандағы суретті 3 түрлі көрсету күйіне ауыстырып қосу үшін **f4** пернесін басыңыз:

- экрандағы кескінді компьютерден көру;
- экрандағы кескінді бір уақытта компьютер мен сыртқы құрылғының *екеуінен* де көру.
- экрандағы кескінді бір уақытта компьютер мен сыртқы құрылғының екеуінен де көру.
- экрандағы кескінді сыртқы құрылғыдан көру (монитор не проектор);

f4 пернесін басылған сайын, көрсету күйі өзгереді.

f4 пернесін басқаннан кейін сыртқы монитор анықталмаса, мына қадамдарды орындаңыз:

ЕСКЕРІМ: AMD картаңыз болса, келесі бөлімдегі нұсқауларды орындаңыз.

1. Хабарландыру аймағындағы тапсырмалар тақтасының оң жақ шетінде орналасқан **Gnome Display Applet** (Gnome дисплей апплеті) белгішесін басыңыз.
2. **Configure Display Settings** (Дисплей параметрлерін конфигурациялау) опциясын таңдаңыз.
3. **Detect Monitors** (Мониторларды анықтау) пәрменін таңдаңыз.
4. Дисплей орналасуының оң жағындағы **On** (Қосу) айырып-қосқышын басыңыз. Егер әдепкі монитор анықталмаса, сыртқы монитордың техникалық сипаттамаларын пайдаланып ажыратымдылықты және жаңарту жиілігін орнатыңыз. Қажет болса, бұрыңыз. Егер дисплей айна көрінісін қажет етсе, **Mirror Screens** (Экрандардың айна көрінісін көрсету) құсбелгісін қойыңыз.

ЕСКЕРІМ: Сыртқы мониторды альбомдық режимге ауыстыру үшін **Default** (Әдепкі) опциясын таңдаңыз.

5. **Применить** (Қолдану) түймешігін басыңыз.
6. **Закреть** (Жабу) пәрменін таңдаңыз.

f4 түймесін басқаннан кейін сыртқы монитор анықталмаса және сізде AMD графика тақтасы болса, мына қадамдарды орындаңыз:

1. **Компьютер > More Applications** (Қосымша бағдарламалар) > **System** (Жүйе) > **ATI Catalyst Control Center (as Superuser)** (ATI Catalyst басқару орталығы (суперпайдаланушы ретінде)) тармағын таңдаңыз.
2. Түбірлік құпия сөзді енгізіңіз.
3. Оң жақ тақтадан **Display Manager** (Дисплей реттеушісі) тармағын таңдаңыз.
4. **Detect connected displays** (Қосылған дисплейлерді анықтау) түймешігін басыңыз.
5. Дисплей параметрлерін тілқатысу терезесінде мониторды басу, содан кейін **Display properties** (Дисплей сипаттары) қойындысын немесе **Multi-Display** (Көп дисплей) қойындысын таңдау арқылы өзгертуге болады.
6. Параметрлер конфигурацияланғаннан кейін **Применить** пәрменін таңдаңыз да, **ОК** түймешігін басыңыз. Компьютер қайта іске қосуды қажет етуі мүмкін.

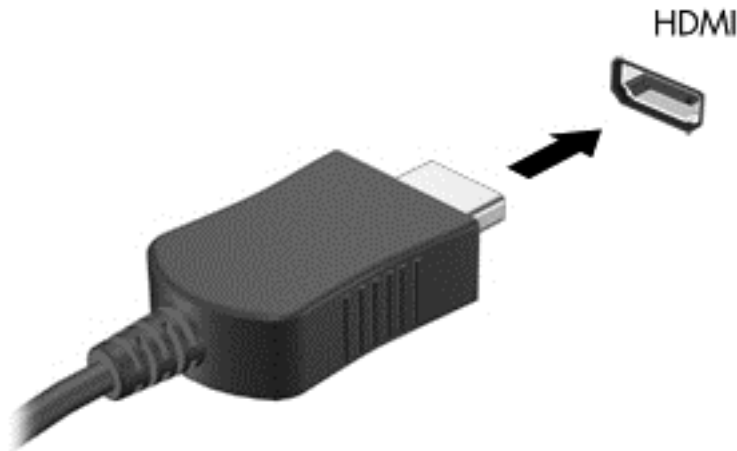
HDMI теледидарын не мониторын жалғау

Компьютер экранындағы кескінді ажыратымдылығы жоғары теледидардан не компьютерден көру үшін, ажыратымдылығы жоғары құрылғыны келесі нұсқауларға сәйкес жалғаңыз.

HDMI құрылғысын компьютерге жалғау үшін бөлек сатылатын HDMI кабелі қажет болады.

Компьютерге ажыратымдылығы жоғары теледидарды не мониторды жалғау:

1. HDMI кабелінің бір ұшын компьютердегі HDMI портына жалғаңыз.

2. Кабельдің екінші ұшын ажыратымдылығы жоғары теледидарға не мониторға жалғаңыз.
3. Компьютер экранындағы кескінді 3 түрлі көрсету күйіне ауыстырып қосу үшін, **f4** пернесін басыңыз. Бұл үш күй:
 - экрандағы кескінді компьютерден көру;
 - экрандағы кескінді бір уақытта компьютер мен сыртқы құрылғының екеуінен де көру (ТД немесе монитор).

- экрандағы кескінді бір уақытта компьютер мен сыртқы құрылғының екеуінен де көру.
- экрандағы кескінді сыртқы құрылғыдан көру.

f4 пернесі басылған сайын, көрсету күйі өзгереді.

Дыбыс параметрлерін реттеу (HDMI теледидар арқылы)

HDMI ажыратымдылығы жоғары бейне және дыбыс параметрлеріне қолдау көрсететін жалғыз бейне интерфейсі болып табылады. HDMI теледидарын компьютерге жалғағаннан кейін, HDMI дыбысы автоматты түрде конфигурацияланбаса, келесі қадамдарды орындау арқылы HDMI дыбысын қосуға болады:

1. Тапсырма тақтасының оң жағында орналасқан хабарландыру аймағындағы **Speaker** (Үндеткіш) белгішесін тінтуірдің оң жақ түймешігімен басып, **Sound Preferences** (Дыбыс параметрлері) пәрменін таңдаңыз.
2. Output (Шығыс) қойындысында **HD-Audio Generic Digital Stereo (HDMI)** (HD дыбыстық жалпы сандық стерео (HDMI)) опциясын таңдаңыз.
3. **Sound Preferences** (Дыбыс параметрлері) терезесін жабыңыз.

Дыбысты қайтадан компьютер үндеткіштерінен шығару үшін, мына қадамдарды орындаңыз.

1. Тапсырма тақтасының оң жағында орналасқан хабарландыру аймағындағы **Speaker** (Үндеткіш) белгішесін тінтуірдің оң жақ түймешігімен басып, **Sound Preferences** (Дыбыс параметрлері) пәрменін таңдаңыз.
2. Output (Шығыс) қойындысында **HD-Audio Generic Analog Stereo** (HD дыбыстық жалпы аналогтық стерео) опциясын таңдаңыз.
3. **Sound Preferences** (Дыбыс параметрлері) терезесін жабыңыз.

5 Пернетақтаны және меңзегіш құрылғыларды пайдалану

Бұл компьютер экранда оңай жылжу мүмкіндігін береді. Пернетақтамен қоса, Сенсорлы тақта экрандағы функцияларды орындауға мүмкіндік береді. Бұл компьютерде кірістірілген сандық пернетақта болуы мүмкін. Кейбір үлгілерде жиі жасалатын тапсырмаларды оңай орындауға арналған арнайы әрекет пернелері немесе функциялық пернелер болады.

Сенсорлы тақта сияқты компьютермен бірге жеткізілетін меңзегіш құрылғылармен қоса, сыртқы USB тінтуірін оны компьютердегі USB порттарының біреуіне жалғау арқылы пайдалануға болады.

Түймешік конфигурациясы, нұқу жылдамдығы және көрсеткі мүмкіндіктері сияқты меңзегіш құрал параметрлерін өзгерту үшін, **Компьютер > Центр управления** (Басқару орталығы) > **Мышь** (Тінтуір) тармағын таңдаңыз.

Пернетақтаны пайдалану

Пернетақтаны пайдаланып теруге, ал әрекет пернелері мен функциялық пернелер арқылы арнайы функцияларды орындауға болады. Пернетақтаның пернелері туралы қосымша ақпаратты [Пернелер 12-бетте](#) бөлімінен қараңыз.

ЕСКЕРІМ: Еліңізге/аймағыңызға байланысты, пернетақтаның пернелері мен пернетақта функциялары осы бөлімде сипатталғаннан өзгешелеу болуы мүмкін.

«ALT GR» пернелер тіркесімін пайдалану

Кейбір елдерде арнайы пернелер тіркесімі үшін қолданылатын **alt gr** пернесі бар болуы мүмкін. Осындай пернесі бар пернетақта арқылы рупия белгішесін теру үшін, **alt gr+4** пернелер тіркесімін басыңыз. Индиядағы ел/аймақ қолдауы бар пернетақталарда рупия белгішесін теру үшін, **ctrl+shift+4** пернелерін басуға болады.

Әрекет пернелерін пайдалану

Перненің тағайындалған функциясын іске қосу үшін пернені басыңыз. **f1** мен **f12** аралығындағы пернелердегі белгішелер сол пернеге тағайындалған функцияны білдіреді.

Әрекет пернесінің функциясын пайдалану үшін, пернені басып ұстап тұрыңыз.

Әрекет пернесі функциясы зауытта қосылады. Бұл мүмкіндікті Setup Utility (BIOS) құралында ажыратуға болады. Setup Utility (BIOS) тармағын ашуға қатысты нұсқаулар алу үшін, [Setup Utility \(BIOS\) және Advanced System Diagnostics 59-бетте](#) бөлімін көріп, экранның төменгі жағындағы нұсқауларды орындаңыз.

Әрекет пернесі мүмкіндігін ажыратқаннан кейін тағайындалған функцияны іске қосу үшін, тиісті әрекет пернесімен бірге **fn** пернесін басыңыз.

ЕСКЕРТУ: Компьютерді реттеудің қызметтік бағдарламасына өзгертулер енгізгенде, аса мұқият болыңыз. Қателер компьютердің жұмысына кедергі келтіруі мүмкін.

Белгіше	Перне	Сипаттама
	f1	Анықтама бөлімін ашады. Анықтама бөлімі нұсқаулықтар, сұрақтарға жауаптар мен өнім жаңартуларын қамтиды.
	f2	Бұл пернені басып тұрғанда экран жарықтығы қадам бойынша төмендетіледі.
	f3	Бұл пернені басып тұрғанда, экран жарықтығы қадам бойынша жоғарылатылады.
	f4	<p>Жүйеге қосылған дисплейлердің арасында экран суретін ауыстырып көрсетеді. Мысалы, егер монитор компьютерге қосылған болса, осы перне басылғаннан кейін экран кескіні компьютер дисплейінен монитор дисплейіне ауыстырылып, компьютер мен монитордың екеуінде көрсетіледі.</p> <p>Сыртқы мониторлардың басым бөлігі компьютерден бейне ақпаратын сыртқы VGA бейне стандарты арқылы қабылдайды. Бұл әрекет пернесі компьютерден бейне ақпаратын қабылдайтын басқа да құрылғылар арасында кескіндерді ауыстырып көрсетеді.</p>
	f5	Веб-браузерді ашады.
	f6	Аудио ықшам дискідегі алдыңғы жолды немесе DVD немесе BD дискісіндегі алдыңғы бөлімді ойнатады.
	f7	Ықшам дискіні, DVD немесе BD дискісін ойнатады, уақытша тоқтатады немесе ойнатуды жалғастырады.
	f8	Аудио ықшам дискідегі келесі жолды, ал DVD немесе BD дискілерінде келесі бөлімді ойнатады.
	f9	Бұл пернені басып ұстап тұрғанда үндеткіштің дыбыс деңгейін қадам бойынша төмендетеді.
	f10	Бұл пернені басып ұстап тұрғанда үндеткіштің дыбыс деңгейін қадам бойынша жоғарылатады.
	f11	Үндеткіш дыбысын өшіреді немесе қайта қосады.
	f12	Сымсыз байланыс мүмкіндігін қосады немесе ажыратады. ЕСКЕРІМ: Сымсыз байланысты орнату үшін сымсыз желі де орнатылуы қажет.

Сенсорлы тақтаны қолдану

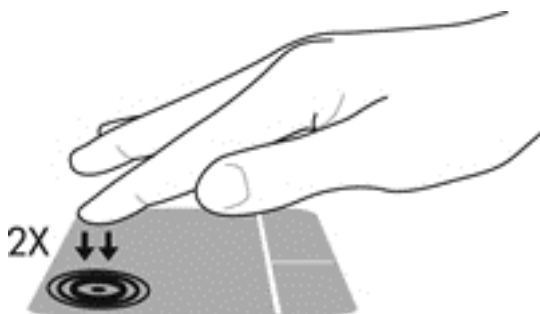
Бөлік		Сипаттама
(1)	Сенсорлы тақта қосу/өшіру түймешігі	Сенсорлы тақта тақтасын қосады немесе өшіреді.
(2)	Сенсорлы тақта шамы	<ul style="list-style-type: none">Қосулы: Сенсорлы тақта өшірулі.Өшірулі: Сенсорлы тақта қосулы.
(3)	Сенсорлы тақта аймағы	Экрандық меңзерді жылжытады және экрандағы элементтерді таңдайды немесе іске қосады.
(4)	Сенсорлы тақта тақтасының сол жақ түймешігі	Сыртқы тінтуірдің сол жақ түймешігі сияқты жұмыс істейді.
(5)	Сенсорлы тақта тақтасының оң жақ түймешігі	Сыртқы тінтуірдің оң жақ түймешігі сияқты жұмыс істейді.

Меңзерді басқа жерге жылжыту үшін, саусағыңызды Сенсорлы тақта беті арқылы қалаған бағытқа жылжытыңыз. Тінтуірдегі оң және сол жақ түймешіктерді пайдаланатындай, Сенсорлы тақта оң және сол жақ түймешіктерін пайдаланыңыз.

Сенсорлы тақтаны өшіру немесе қосу

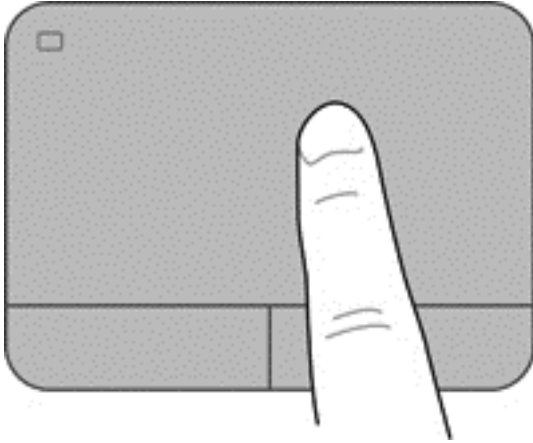
Сенсорлы тақта өшіру және қосу үшін Сенсорлы тақта қосу/өшіру түймешігін екі рет жылдам түртіңіз.

Сенсорлы тақта шамы Сенсорлы тақта қосулы болғанда өшірулі.

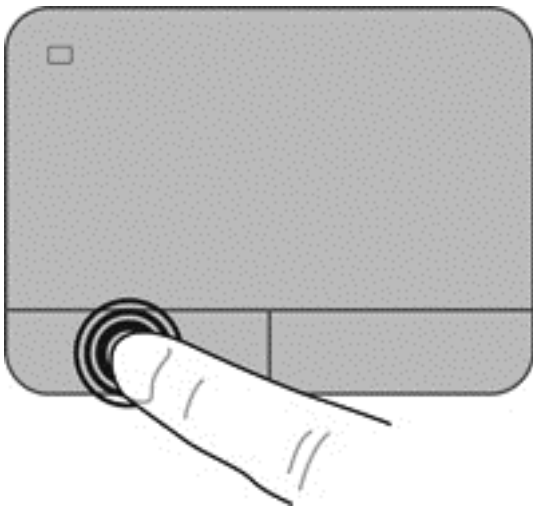
Шарлау

Экрандық меңзерді басқа жерге жылжыту үшін, саусағыңызды Сенсорлы тақта тақтасының беті арқылы қалаған бағытқа жылжытыңыз.

Таңдау

Сенсорлы тақта тақтасының сол және оң жақ түймешіктері сыртқы тінтуірдің сәйкес түймешіктері сияқты пайдаланылады.

Сенсорлы тақта іс-қимылдарын пайдалану

Сенсорлы тақта жұмыс үстеліндегі элементтерді басқару үшін, саусақтарыңызбен сырғыту, шымшу және айналдыру қимылдарын жасауға мүмкіндік береді. Сенсорлы тақта қимылдарын пайдалану үшін Сенсорлы тақта тақтасына екі саусақты бір уақытта орналастырыңыз.

ЕСКЕРІМ: Сенсорлы тақта қимылдарына бағдарламалардың барлығында қолдау көрсетіле бермейді.

Қимылдар туралы ақпаратты көру:

1. **Компьютер > Центр управления** (Басқару орталығы) > **Сенсорная панель** (Сенсорлы тақта) тармағын таңдаңыз.
2. Ақпарат алу үшін қимылды нұқыңыз.

Қимылдарды қосу немесе ажырату үшін, мына әрекеттерді орындаңыз:

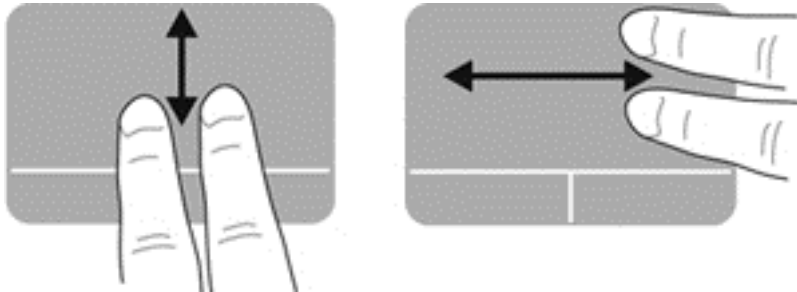
1. **Компьютер > Центр управления** (Басқару орталығы) > **Сенсорная панель** (Сенсорлы тақта) тармағын таңдаңыз да, **Параметры** (Параметрлер) түймешігін басыңыз.
2. Қосқыңыз және ажыратқыңыз келетін іс-қимылдарды таңдаңыз.
3. **Применить** (Қолдану) перменін таңдап, одан кейін **ОК** түймешігін басыңыз.

Жылжу

Жылжу қимылы бетте немесе суретте жоғары, төмен қарай немесе көлденең жылжу кезінде қажет әрекет. Жылжыту үшін екі саусақты сенсорлы тақтаның үстіне бөлек қойып, оларды сенсорлы тақта арқылы жоғары, төмен, сол немесе оң жаққа қарай апарыңыз.

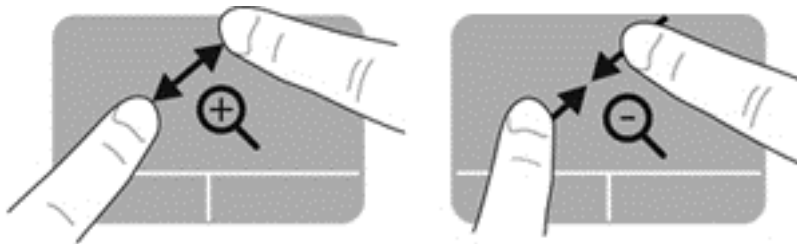
ЕСКЕРІМ: Жылжу жылдамдығы саусақ жылдамдығы арқылы басқарылады.

Шымшу/Масштабтау

Шымшу суреттерді немесе мәтінді үлкейтуге не кішірейтуге мүмкіндік береді.

- Үлкейту үшін, екі саусақты сенсорлы тақтаға бірге қойып, олардың арасын ашыңыз.
- Кішірейту үшін, екі саусақты сенсорлы тақтаға арасын алшақ қойып, одан кейін олардың арасын жақындатыңыз.

6 Қуат басқару

Бұл компьютер батарея қуатымен немесе сыртқы қуат көзіне қосу арқылы жұмыс істейді. Егер компьютер батарея қуатымен жұмыс істейтін болса және батареяны зарядтау үшін оны АТ қуат көзіне жалғау мүмкін болмаса, батарея зарядын бақылау және үнемдеу өте маңызды. Қуат үнемделіп тұрған компьютер жұмысын реттеу мақсатымен компьютердің қуат пайдалану және үнемдеу жолын басқару үшін компьютерде қуат жоспарлары қолданылады.

Ұйқы немесе күту күйін пайдалану

Компьютерде зауытта қосылған қуатты үнемдеудің екі күйі бар: Ұйқы күйі және күту күйі

Ұйқы күйінде экран өшіп, жұмысыңыз жадқа сақталады және күту күйіне қарағанда ұйқы күйінен шығу жылдамырақ іске асады. Компьютер ұзақ мерзім үшін тоқтата тұру күйінде болғанда немесе тоқтата тұру күйі кезінде батарея өте төмен деңгейге жеткенде, компьютер күту күйіне қосылады.

Күту күйі қосылғанда, жұмыс қатты дискідегі күту файлына сақталады және компьютер өшіріледі.

 ЕСКЕРТУ: Аудио және бейне файлдарын ойнатудың мүмкін нашарлауы, аудио немесе бейне ойнату жұмысының жоғалуы немесе ақпараттың жоғалуы қаупін азайту үшін дискіден не сыртқы медиа картасынан оқу немесе оған жазу кезінде ұйқы немесе күту күйін қоспаңыз.

 ЕСКЕРІМ: Компьютер тоқтата тұру күйінде немесе күту күйінде болғанда, желіге қосылудың кез келген түрін қосуды немесе компьютердің кез келген функцияларын орындай алмайсыз.

Тоқтата тұру күйін қосу және одан шығу

Жүйенің зауыттық параметрлері бойынша ұйқы күйі батарея қуаты немесе сыртқы қуат көзіне қосылу арқылы жұмыс істеуіне байланысты белгілі бір әрекетсіздік уақытынан кейін басталады.

Қуат параметрлері мен үзілістерін Центр управления (Басқару орталығындағы) Управление питанием (Қуатты басқару) мәзірі арқылы өзгертуге болады.

Компьютер қосулы болғанда келесі жолдардың кез келгенін қолданып тоқтата тұру күйін қосуға болады:

- Қуат түймешігін жылдам басыңыз.
- Дисплейді жабыңыз.
- **Компьютер > Завершение работы** (Жұмыстың аяқталуы) > **Приостановка** (Тоқтата тұру) пәрмендерін таңдаңыз.
- Тапсырмалар тақтасының оң жағында орналасқан **Питание** (Қуат) белгішесін нұқып, **Приостановка** (Тоқтата тұру) пәрменін таңдаңыз.

Тоқтата тұру режимінен шығу үшін

- Қуат түймешігін жылдам басыңыз.
- Егер экран сөніп тұрса, оны қосыңыз.

- Пернетақтадағы пернені басыңыз.
- Сенсорлы тақтаны түртіңіз немесе саусақпен үстінен жүргізіп өтіңіз.

Компьютер ұйқы режимінен шыққанда, қуат шамдары жанып, компьютерде жұмысты тоқтатқанға дейін көрсетілген экран шығады.

ЕСКЕРІМ: Егер компьютер оянғанда құпия сөз сұралатындай етіп орнатылған болса, компьютер жұмысты қайтадан көрсетуі алдында құпия сөзді енгізу қажет.

Күту күйін қосу және одан шығу

Жүйе зауытта батарея қуаты немесе сыртқы қуат көзіне қосылу арқылы жұмыс істеуіне байланысты белгілі бір әрекетсіздік уақытынан кейін немесе батарея заряды өте төмен деңгейге жеткенде күту күйіне өтетіндей етіп орнатылған.

Қуат параметрлері мен үзілістерін Центр управления (Басқару орталғында) өзгертуге болады.

Компьютер > Завершение работы (Жұмыстың аяқталуы) > **Ожидание** (Күту) тармағын таңдаңыз.

Күту күйінен шығу үшін, қуат түймешігін аз уақыт басыңыз.

Қуат шамдары жанып, экранда жұмысыңыздың тоқтаған жері көрсетіледі.

ЕСКЕРІМ: Егер оянғанда құпия сөз сұралатындай орнатылған болса, компьютер экранға оралуы алдында құпия сөзді енгізу қажет.

Оянған кезде сұралатын құпиясөзбен қорғау

Ұйқы немесе күту күйінен шыққанда, компьютерде құпия сөз сұралуын орнату үшін келесі қадамдарды орындаңыз:

1. Setup Utility утилитасын компьютерді қосу немесе қайта бастау арқылы ашыңыз. Экранның төменгі сол бұрышында «Press the ESC key for Startup Menu» (Қосылу мәзірін ашу үшін ESC пернесін басыңыз) хабары көрсетіліп тұрғанда, **esc** пернесін басыңыз. Пуск (Бастау) мәзірі экранға шығарылғаннан кейін **f10** пернесін басыңыз.
2. **Безопасность** (Қауіпсіздік) > **Установить пароль при включении питания** (Қосылғанда сұралатын құпия сөзді орнату) пәрменін таңдау үшін, көрсеткі пернелерін пайдаланыңыз да, **enter** пернесін басыңыз.
 - Қосылғанда сұралатын құпия сөзді орнату үшін, құпия сөзді **Введите новый пароль** (Жаңа құпия сөзді енгізіңіз) және **Подтвердите новый пароль** (Жаңа құпия сөзді растаңыз) өрістерінде теріп, **enter** пернесін басыңыз.
 - Қосылғанда сұралатын құпия сөзді өзгерту үшін ағымдағы құпия сөзді **Введите текущий пароль** (Ағымдағы құпия сөзді енгізіңіз) өрісінде теріп, **Введите новый пароль** (Жаңа құпия сөзді енгізіңіз) және **Подтвердите новый пароль** (Жаңа құпия сөзді растаңыз) өрістерінде жаңа құпия сөзді теріп, **enter** пернесін басыңыз.
 - Қосылғанда сұралатын құпия сөзді жою үшін, құпия сөзді **Введите пароль** (Құпия сөзді енгізіңіз) өрісінде теріп, **enter** пернесін 4 рет басыңыз.
3. Енгізілген өзгертулерді сақтау және Setup Utility утилитасынан шығу үшін, көрсеткі пернелерді пайдаланып, **Выйти** (Шығу) > **Выйти, сохранив изменения** (Өзгертулерді сақтап шығу) пәрмендерін таңдаңыз.

Өзгертулер компьютер қайта іске қосылған кезде күшіне енеді.

Қуат белгішесін қолдану

Қуат белгішесі қуат параметрлеріне жылдам кіруге және қалған батарея зарядын көруге мүмкіндік береді.

- Батарея зарядының қалған деңгейін және ағымдағы қуат жоспарын экранда көру үшін меңзерді тапсырмалар тақтасының оң жақ шетінде орналасқан қуат белгішесінің үстінен жүргізіңіз.
- Қуат параметрлерін ашу немесе қуат жоспарын өзгерту үшін қуат белгішесін басып, тізімнен бір тармақты таңдаңыз.

Әр түрлі қуат белгішелері компьютердің батарея қуатымен немесе сыртқы қуатпен жұмыс істеп жатқанын көрсетеді. Заряд төмен немесе өте төмен деңгейге жеткенде, батарея белгішесі хабар береді.

Қуат басқару параметрлерін пайдалану

Қуат басқару компьютердің қуатты пайдалану жолын басқаратын жүйелік параметрлердің жинағы. Қуат басқару қуатты үнемдеуге немесе жұмысты арттыруға көмектесуі мүмкін.

Қуат басқару параметрлерін реттеуге болады.

Ағымдағы қуат басқару параметрлерін қарап шығу және өзгерту

- ▲ Тапсырма тақтасының оң жағында орналасқан хабарландыру аймағындағы **Питание** (Қуат) белгішесін тінтуірдің оң жақ түймешігімен басып, **Предпочтения** (Таңдаулы параметрлер) пәрменін таңдаңыз.

Ағымдағы қуат басқару параметрлерін өзгерту

1. Тапсырма тақтасының оң жағында орналасқан хабарландыру аймағындағы **Питание** (Қуат) белгішесін тінтуірдің оң жақ түймешігімен басып, **Предпочтения** (Таңдаулы параметрлер) пәрменін таңдаңыз.
2. Қажет болғанда, **От сети переменного тока** (Айнымалы ток желісімен) қойыншасындағы, **От батареи** (Батарея қуатымен) қойыншасындағы және **Общие** (Жалпы) қойыншасындағы параметрлерді өзгертіңіз.

Батареяның қуатымен жұмыс істеу

Компьютерге зарядталған батарея салынғанда және компьютер сыртқы қуат көзіне қосылмаған кезде, компьютер батарея қуатымен жұмыс істеп, қуатты үнемдеу мақсатында дисплей жарықтығы төмендетіледі. Компьютер өшірілгенде және сыртқы қуаттан ажыратылғанда компьютердегі батарея жайлап таусылады.

Қуатты басқару параметрлеріне, компьютерде ашылған бағдарламаларға, экранның жарықтығына, компьютерге жалғанған сыртқы құрылғыларға және басқа да себептерге байланысты компьютер батареясының жұмыс мерзімі әртүрлі болады.

Пайдаланушы ауыстыратын батареяны шығару

Компьютерде пайдаланушыға ауыстыруға болатын батарея болады.

⚠ **АБАЙ БОЛЫҢЫЗ!** Ықтимал қауіпсіздік мәселелерін азайту үшін, компьютермен бірге берілген пайдаланушы ауыстыратын батареяны, HP компаниясы ұсынатын ауыстыру батареясын немесе HP компаниясынан сатып алынған үйлесімді батареяны пайдаланыңыз.

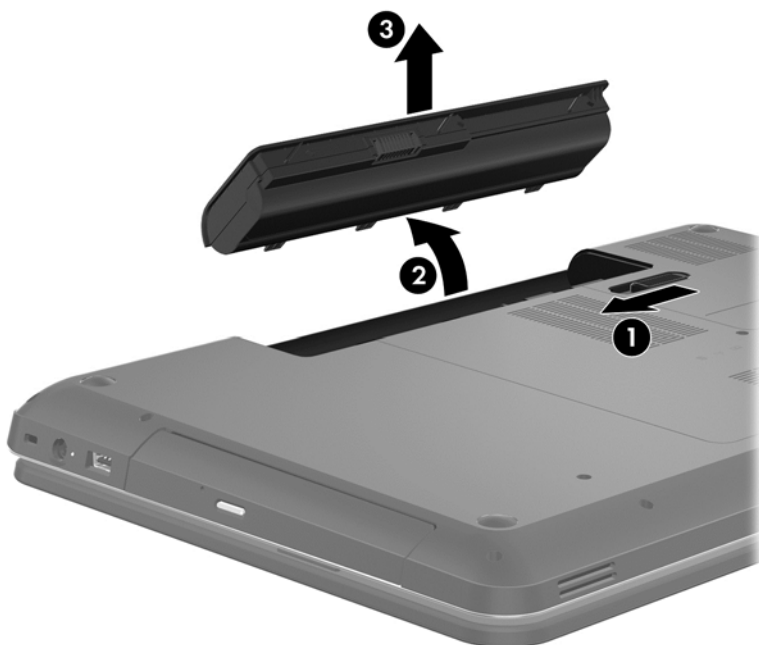
⚠ **ЕСКЕРТУ:** Компьютердің жалғыз қуат көзі болып табылатын батареяны шығарып алу ақпараттың жоғалуын тудыруы мүмкін. Сондықтан, батареяны шығарып алмай тұрып, жұмысыңызды сақтап, күту күйін қосыңыз немесе компьютерді амалдық жүйе арқылы өшіріңіз.

Батареяны шығарып алу үшін

1. Компьютерді тегіс жерге төңкеріп қойыңыз.
2. Батареяны шығарып алу үшін, батареяны босату ысырмасын **(1)** сырғытыңыз.

 ЕСКЕРІМ: Батареяны бекіту сырғытпасы автоматты түрде бастапқы орнына түседі.

3. Батареяны **(2)** жоғары қарай бұрып, **(3)** оны компьютерден шығарып алыңыз.

Батарея ақпаратын табу

Анықтамада мына құралдар және батарея туралы ақпарат бар:

- Батареяның қызмет ету мерзімін ұзартуға арналған мөлшерлеу, қуатты басқару және техникалық қызмет көрсету мен сақтау туралы ақпарат
- Батареяның түрлері, сипаттамалары, батареяның қызмет ету мерзімдері және сыйымдылығы туралы ақпарат

LiPix анықтамасы бөліміне кіру үшін **Компьютер** (Компьютер) > **Справка** (Анықтама) тармағын таңдаңыз. Содан кейін қуатты басқару бөлімдеріне өтіңіз.

Батарея қуатын үнемдеу

Батарея қуатын үнемдеуге және батареяның қызмет ету мерзімін ұзартуға қатысты келесі кеңестерді пайдаланыңыз.

- Экранның жарықтығын төмендетіңіз.
- Параметры электропитания (Қуат параметрлері) ішінен **Power saver** (Қуат үнемдегіші) параметрін таңдаңыз.
- Компьютер қолданыста болмағанда немесе зарядталмағанда компьютерден батареяны шығарып алыңыз.
- Пайдаланбаған кезде сымсыз құрылғыларды өшіріңіз.
- USB портына қосылған сыртқы қатты диск сияқты сыртқы қуат көзіне жалғанбаған пайдаланылмайтын сыртқы құрылғыларды ажыратыңыз.
- Пайдаланбаған кез келген сыртқы мультимедиа карталарының жұмысын тоқтатыңыз, оларды өшіріңіз немесе шығарып алыңыз.
- Компьютерден кетпей тұрып, ұйқы күйін не күту күйін қосыңыз немесе компьютерді өшіріңіз.

Төмен батарея деңгейлерін анықтау

Компьютерде жалғыз қуат көзі болып тұрған батареяның заряды аз немесе өте төмен деңгейге жеткенде, хабарландыру аймағындағы қуат белгішесі «заряд төмен» немесе «заряд өте төмен» ескертуін көрсетеді.

ЕСКЕРІМ: Қуат туралы қосымша ақпарат алу үшін [Қуат белгішесін қолдану 35-бетте](#) бөлімін қараңыз.

Өте төмен батарея деңгейі кезінде компьютер төмендегі әрекеттерді орындайды:

- Күту күйі қосылған кезде және компьютер қосулы немесе ұйқы күйінде болғанда, компьютер күту күйін іске қосады.
- Күту күйі ажыратылған кезде және компьютер қосулы немесе ұйқы күйінде болғанда, компьютер қысқа уақытқа ұйқы күйіне өтеді және одан кейін өшеді. Бүкіл сақталмаған ақпарат жоғалады.

Пайдаланушы ауыстыратын батареяны сақтау

ЕСКЕРТУ: Батареяны зақымдамау үшін оны ұзақ уақыт бойы жоғары температурада сақтамаңыз.

Компьютер екі аптадан артық пайдаланылмайтын және сыртқы қуат көзіне жалғанбайтын болса, қызмет мерзімін арттыру үшін батареяны шығарып алып, салқын және құрғақ жерде бөлек сақтаңыз.

Сақталған батареяны әрбір 6 ай сайын тексеру қажет. Егер сыйымдылығы 50 пайыздан төмен болса, қайта сақтаудан бұрын батареяны қайта зарядтаңыз.

Пайдаланушы ауыстыратын батареяны тастау

АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Өрт шығу немесе күйік алу қаупін азайту үшін бөлшектемеңіз, бұзбаңыз немесе теспеңіз; сыртқы түйіспелерді қысқа тұйықтамаңыз; отқа немесе суға тастамаңыз.

Батареяны дұрыс тастау туралы ақпаратты *Заңдық, қауіпсіздік және қоршаған орта ескертулері* бөлімінен қараңыз. Бұл нұсқаулықты ашу үшін жұмыс үстеліндегі **Документы HP** (HP құжаттары) белгішесін нұқыңыз немесе мекенжайына өтіңіз.

Пайдаланушы ауыстыратын батареяны ауыстыру

Ішкі бөлім дұрыс зарядталмаған кезде немесе батарея сыйымдылығы «әлсіз» жағдайға жеткенде, батареяны ауыстыру қажет. Батарея HP компаниясының кепілдігімен қамтамасыз етілген жағдайда, Анықтамадағы нұсқаулардың ішінде кепілдік нөмірі болады. Ауыстыру батареясына тапсырыс беру туралы қосымша ақпарат алу үшін HP компаниясының веб-торабын қараңыз.

Сыртқы қуат көзіне қосып жұмыс істеу

Айнымалы ток көзіне қосу туралы қосымша ақпаратты компьютер қорабының ішіндегі *Орнату нұсқаулары* кітапшасынан қараңыз.

Мақұлданған айнымалы ток адаптері немесе қосымша қондыру/кеңейту құрылғысы арқылы сырттағы қуат көзіне жалғанған компьютер батарея қуатымен жұмыс істемейді.

⚠ АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Мүмкін сақтық шараларына қатысты мәселелерді болдырмау үшін, компьютермен қамтамасыз етілетін айнымалы ток адаптерін, HP қамтамасыз ететін ауыстырғыш айнымалы ток адаптерін немесе HP компаниясынан сатып алынған айнымалы ток адаптерін ғана пайдаланыңыз.

Төмендегі жағдайлардың кез келгенінде компьютерді сыртқы қуат көзіне қосыңыз:

⚠ АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Ұшақта компьютер батареясын зарядтамаңыз.

- Батареяны зарядтағанда немесе тексергенде.
- Жүйелік бағдарламалық құралды орнатқанда немесе өзгерткенде.
- Ақпаратты дискіге жазғанда (тек таңдаулы үлгілерде).
- Ішкі қатты дискілері бар компьютерлерде Disk Defragmenter (Диск дефрагментаторы) бағдарламасы іске қосылғанда.
- Сақтық көшірме жасағанда немесе қалпына келтіргенде.

Компьютер сыртқы қуат көзіне жалғанған кезде:

- Батарея зарядтала бастайды.
- Дисплей жарықтығы жоғарылайды.
- Хабарландыру аймағындағы қуат белгішесінің көрінісі өзгереді.

Компьютерді сыртқы қуат көзінен ажыратқанда, төмендегі жағдайлар орын алады:

- Компьютер батарея қуатына көшеді.
- Батареяның қызмет ету мерзімін сақтау үшін, дисплей жарықтығы автоматты түрде азаяды.
- Хабарландыру аймағындағы қуат белгішесінің көрінісі өзгереді.

Компьютердің жұмысын аяқтау

⚠ ЕСКЕРТУ: Компьютер өшірілген кезде сақталмаған мәліметтер жойылады.

Өшіру пәрмені барлық ашық бағдарламаларды жабады, сондай-ақ амалдық жүйені және дисплей мен компьютерді де өшіреді.

Төмендегі жағдайлардың кез келгенінде компьютерді өшіріңіз:

- Батареяны ауыстыру немесе компьютер ішіндегі бөліктерді қолдану қажет болғанда
- USB немесе бейне портына жалғанбайтын сыртқы жабдықты жалғағанда:
- Компьютер ұзақ уақыт бойы пайдаланылмаған немесе сыртқы қуат көзінен ажыратылған кезде.

Компьютерді қуат түймесімен өшіруге болғанымен, жұмысты аяқтау пәрменін қолдану ұсынылады:

ЕСКЕРІМ: Компьютер тоқтата тұру немесе күту күйінде болғанда, жұмысты аяқтамас бұрын, тоқтата тұру немесе күту күйінен шығу қажет.

1. Жұмысыңызды сақтап, барлық ашық бағдарламаларды жабыңыз.
2. **Компьютер > Завершение работы** (Жұмыстың аяқталуы) > **Завершить работу** (Жұмысты аяқтау) пәрмендерін таңдаңыз.

Компьютер жауап бермесе және жұмысты аяқтаудың алдыңғы процедураларын пайдалану мүмкін болмаса, келесі төтенше жағдай процедураларын көрсетілген кезекпен орындап көріңіз:

- Қуат түймешігін кемінде 5 секунд басып тұрыңыз.
- Компьютерді сыртқы қуат көзінен ажыратыңыз.
- Пайдаланушы ауыстыратын батареясы бар үлгілердегі компьютерден батареяны шығарыңыз.

7 Ақпаратты басқару және бөлісу

Диск жетектері — ақпаратты сақтауға, басқаруға, бөлісуге және қол жеткізуге мүмкіндік беретін сандық сақтау құрылғылары, соның ішінде, қатты күйдегі дискілер, оптикалық диск және т.б. Компьютердің ішінде компьютер бағдарламалық құралы, амалдық жүйесі сақталатын және жеке файлдарыңызды сақтауға мүмкіндік беретін қатты диск бар. Кейбір компьютерлерде дыбыс және бейне файлдарын CD, DVD дискілерінен оқуға не жазуға мүмкіндік беретін ішкі оптикалық диск болады.

Қосымша сыйымдылық не функциялар орындау мақсатында тікелей телефоннан не камерадан ақпаратты импорттау үшін, оптикалық немесе қатты диск сияқты сыртқы диск жетегін (бөлек сатылады) жалғаңыз немесе сандық жад картасын салыңыз. Компьютердің USB портына жалғанған USB флэш жетегі де деректерді жылдам тасымалдауға мүмкіндік береді. Кейбір құрылғылар жұмыс істеу үшін компьютердің қуатын пайдаланады. Ал кейбіреулерінің жеке қуат көздері болады. Кейбір құрылғылардың орнатылатын бағдарламалық құралдары болады.

 ЕСКЕРІМ: Сыртқы сымсыз құрылғыларды қосу туралы ақпаратты [Желіге қосылу 16-бетте](#) бөлімінен қараңыз.

 ЕСКЕРІМ: Керекті бағдарламалық құрал мен диск жетектері туралы ақпарат алу үшін немесе компьютердің қолданылатын портын білу үшін өндіруші нұсқауларын қараңыз.

USB құрылғысын пайдалану

Компьютерлердің көбінде USB пернетақтасы, тінтуір, сыртқы диск жетегі, принтер, сканер немесе USB хабы сияқты сыртқы құрылғылардың бірнеше түрін қосуға қолданылатын жабдықтың интерфейсі болып табылатын бірнеше порт болады.

Компьютерде USB портының бірнеше түрі бар болуы мүмкін. Компьютермен үйлесімді құрылғыларды сатып алу керек.

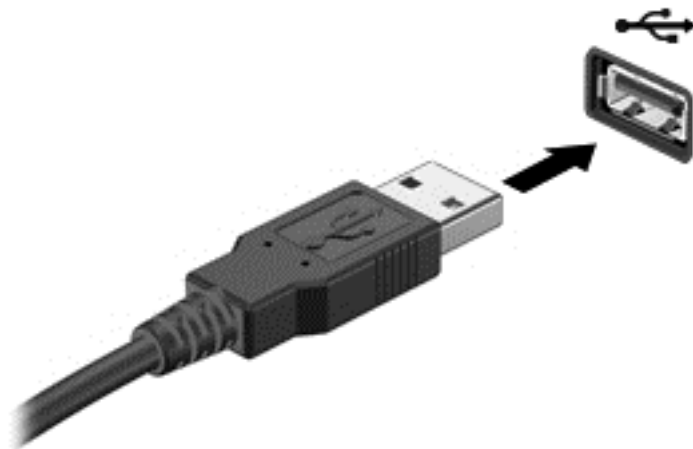
Түрі	Сипаттама
USB 2.0	Деректерді 60 МБ/с жылдамдықпен тасымалдайды.
USB 3.0	Деректерді 640 МБ/с жылдамдықпен тасымалдайды. SuperSpeed деп те аталатын USB 3.0 порттары USB 1.0 және 2.0 құрылғыларымен үйлесімді.

USB құрылғысын жалғау

 ЕСКЕРТУ: USB қосқышының зақымдануын болдырмау үшін, құрылғыны күштеп жалғамаңыз.

- ▲ Құрылғының USB кабелін USB портына жалғаңыз.

 ЕСКЕРІМ: Компьютердің USB порты осы бөлімдегі суреттегіден сәл өзгешелеу болуы мүмкін.

Құрылғы анықталғанда, дыбыс естіледі.

 ЕСКЕРІМ: USB құрылғысы қосылған кезде жүйенің құрылғыны танытқанын көрсету үшін хабарландыру аймағында хабарлама көрсетілуі мүмкін.

USB құрылғысын ажырату

 ЕСКЕРТУ: USB қосқышының зақымдалуын болдырмау үшін, USB құрылғысын ажырату мақсатында кабельден тартпаңыз.

ЕСКЕРТУ: Ақпараттың жоғалуына немесе жүйенің сигнал қабылдамайтын күйге кіруіне жол бермеу мақсатында, USB құрылғысын қауіпсіз шығарып алу үшін, төмендегі қадамдарды орындаңыз.

1. USB құрылғысын шығарып алу үшін ақпаратты сақтап, құрылғыға байланысты бағдарламалардың барлығын жабыңыз.
2. Файл шолғышын ашу үшін, **Компьютер > Nautilus** пәрмендерін таңдаңыз.
3. **Файл** шолғышының сол жақ аумағындағы **Места** (Орындар) тізіміндегі құрылғы атының жанындағы **Извлечь** (Шығару) пәрменін таңдаңыз.
4. Құрылғыны ажыратыңыз.

Қуат берілетін USB құрылғысын жалғау

 ЕСКЕРТУ: Токқа қосылған құрылғыны жалғағанда, жабдықтың зақымдану қатерін азайту үшін, құрылғының өшірілгенін және айнымалы ток қуат сымының ажыратылғанын тексеріңіз.

1. Құрылғыны компьютерге қосыңыз.
2. Құрылғының қуат сымын айнымалы ток розеткасына жалғаңыз.
3. Құрылғыны қосыңыз.

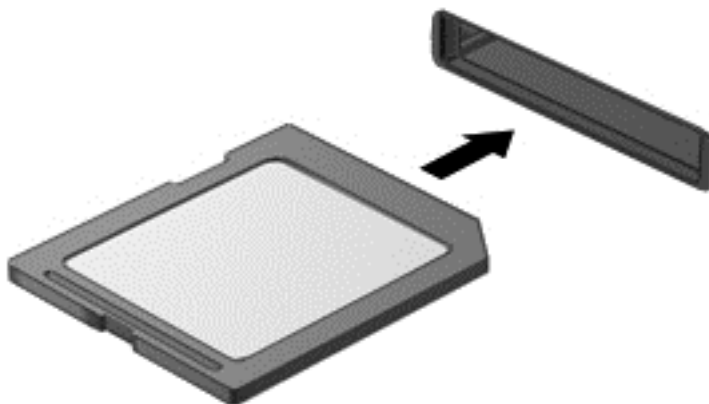
Қуат көзіне қосылмаған сыртқы құрылғыны ажырату үшін, құрылғыны өшіріп, содан кейін оны компьютерден ажыратыңыз. Қуат көзіне қосылған сыртқы құрылғыны ажырату үшін құрылғыны өшіріңіз де, оны компьютерден ажыратыңыз, одан кейін айнымалы ток сымын суырыңыз.

Сандық жад картасын салу және шығарып алу

Сандық жад картасын салу үшін, келесі қадамдарды орындаңыз:

⚠ ЕСКЕРТУ: Сандық карталар қосқышының зақымдануын болдырмау үшін, сандық картаны күштеп енгізбеңіз.

1. Сандық картаны ұстағанда, жапсырмасын жоғары, ал оның қосқыштарын компьютерге қаратыңыз.
2. Картаны сандық жад картасының ұясына басып мықтап кіргізіңіз.

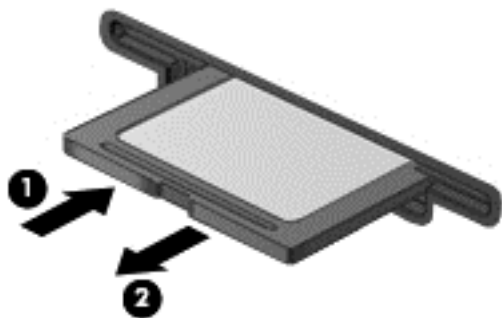

Құрылғы орнатылғанда дыбыс естіліп, параметрлер мәзірі ашылады.

Сандық жад картасын шығару үшін, келесі қадамдарды орындаңыз:

⚠ ЕСКЕРТУ: Ақпараттың жоғалуына немесе жүйенің сигнал қабылдамайтын күйге кіруіне жол бермеу мақсатында, сандық картаны қауіпсіз шығарып алу үшін, төмендегі қадамдарды орындаңыз.

1. Мәліметтеріңізді сақтап, сандық картамен байланысты барлық бағдарламаларды жабыңыз.
2. Файл шолғышын ашу үшін, **Компьютер > Nautilus** пәрмендерін таңдаңыз.
3. **Файл** шолғышының сол жақ аумағындағы **Места** (Орындар) тізіміндегі құрылғы атының жанындағы **Извлечь** (Шығару) пәрменін таңдаңыз.
4. Картаны ішке қарай басып (1), оны ұясынан шығарып алыңыз (2).

📝 ЕСКЕРІМ: Карта шықпаса, оны ұясынан тартып шығарыңыз.

Оптикалық диск жетектерін пайдалану

Көлемі үлкен деректерді оқу немесе сақтау үшін, оптикалық диск жетегі лазер шамын пайдаланады. Кейбір жетектер арқылы тек ақпаратты оқу мүмкін болады, ал кейбіреулерінде бос дискіге ақпаратты жазуға да болады.

Оптикалық диск жетегінің жұмысын жақсарту үшін, келесі кеңестерді пайдаланыңыз.

- Батарея жалғыз қуат көзі болса, тасушыға жазбас бұрын зарядтың жеткілікті екенін тексеріңіз.
- Оптикалық диск жетегі дискіге жазып жатқанда, компьютердің пернетақтасын баспаңыз немесе компьютерді жылжытпаңыз. Жазу процесі тербелістерге сезімтал болады.
- Диск бағдарламалық құралының соңғы жаңартулары орнатылған болуы керек.
- Пайдаланылатын диск таза болмаса, оны құрғақ, талшықсыз, жұмсақ шүберекпен сүртіңіз.

Компьютерде келесі диск технологияларының біреуіне немесе бірнешеуіне қолдау көрсететін оптикалық диск жетегі бар болуы мүмкін:

- Ықшам диск: ықшам дискіде оптикалық диск жетегінің лазерімен оқылатын деректер сақталады. Келесі CD дискісінің пішімдерін пайдалануға болады:
 - компьютерге ықшам дискінен ақпаратты оқуға және ішіне бір рет жазуға мүмкіндік беретін жазуға болатын ықшам диск (CD-R). Ақпаратты CD-R дискіне жазғаннан кейін өзгерту мүмкін болмайды. Ол бір жолға жазылады.
 - ықшам дискідегі ақпаратты оқуға және ішіне қалағаныңызша көп рет жазуға мүмкіндік беретін қайта жазылатын ықшам диск (CD-RW). Бұл ықшам дискідегі ақпаратты өшіруге болады.
- DVD: сыйымдылығы жоғары оптикалық диск болып табылатын сандық бейне дискісі. Оған ықшам дискімен салыстырғанда көбірек ақпарат сақтауға болады. Екі жақты DVD дискісіне ең көбі 17 ГБ ақпарат сақтауға болады. Келесі DVD дискісінің пішімдерін пайдалануға болады:
 - компьютерге ақпаратты оқуға және ішіне бір рет жазуға мүмкіндік беретін жазылатын DVD дискісі (DVD-R немесе DVD+R). Ақпаратты дискіге жазғаннан кейін өзгерту немесе жою мүмкін болмайды. Ол бір жолға жазылады. DVD дискілерін DVD±R жетектеріне салып пайдалануға болады.
 - дискідегі ақпаратты оқуға және ішіне қалағаныңызша көп рет жазуға мүмкіндік беретін қайта жазылатын DVD дискісі (DVD-RW немесе DVD+RW). Бұл ықшам дискідегі ақпаратты өшіруге болады. DVD дискілерін DVD±R жетектеріне салып пайдалануға болады.

Оптикалық дискіні салу

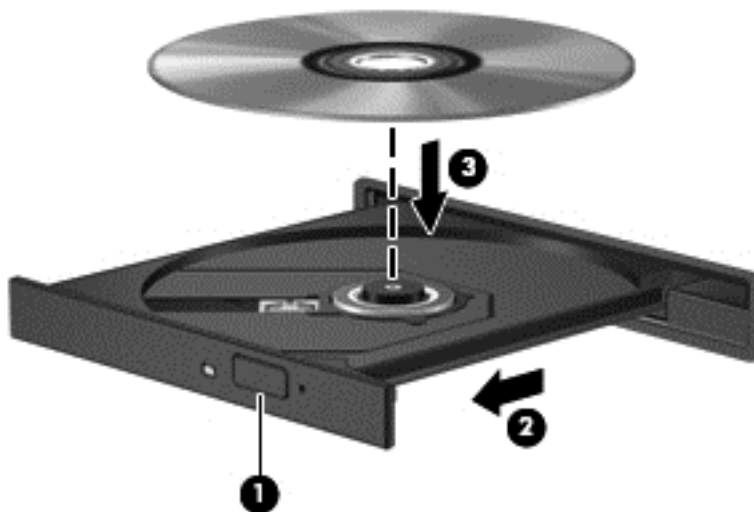
1. Компьютерді қосыңыз.
2. Диск салғышты шығарып алу үшін, диск салғыш беткі тақтасындағы шығарып алу түймешігін **(1)** басыңыз.
3. Диск салғышты **(2)** ашыңыз.
4. Дискінің тегіс беттерін ұстамау үшін, оның жиектерінен ұстап, диск белгісі жоғары қарайтындай диск салғыш білігіне орналастырыңыз.

ЕСКЕРІМ: Диск салғыш толығымен қолданыста болмаса, дискіні біліктің үстіне абайлап орналастырыңыз.

5. Диск (3) орнына түскенше оны диск салғыштың білігінде төмен жайлап басыңыз.

 ЕСКЕРІМ: Диск салғышты толық ашу мүмкін болмаса, шығару кезінде дискіні абайлап еңкейтіңіз.

6. Диск салғышты жабыңыз.

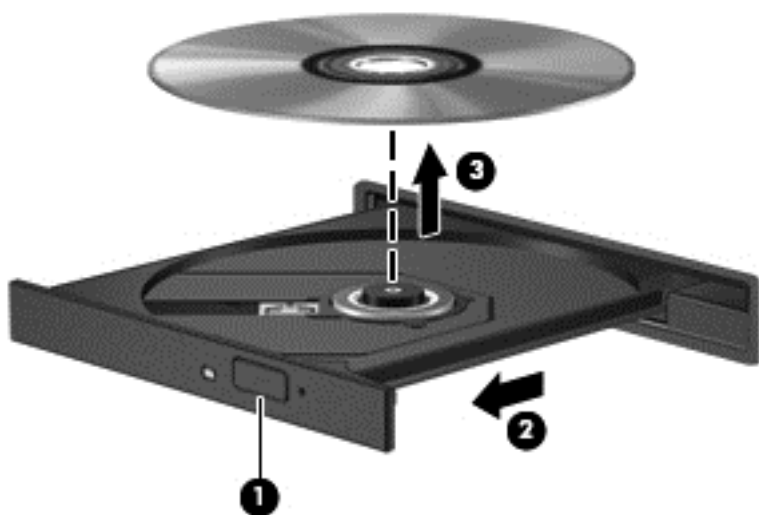
 ЕСКЕРІМ: Диск салғаннан кейін диск жетегінің қысқаша тоқталуы қалыпты құбылыс. Егер медиа ойнатқышы таңдалмаған болса, AutoPlay терезесі ашылады. Ол сізге медиа мазмұнын қалай пайдаланатыныңызды таңдауды ұсынады.

Оптикалық дискілерді шығарып алу

1. Диск салғышты шығару үшін, жетектің беткі тақтасындағы босату түймешігін (1) басып, салғышты (2) абайлап, толықтай тартып шығарыңыз.

2. Диск (3) шеттерін ұстап тұрып, шпиндельді басу арқылы дискті шығарыңыз. Дискті шетінен ұстаңыз және бетіне қолыңызды тигізбеңіз.

 ЕСКЕРІМ: Диск салғышты толық ашу мүмкін болмаса, шығару кезінде дискіні абайлап еңкейтіңіз.

3. Диск салғышты жауып, дискіні қабына салыңыз.

Диск науасы дұрыс ашылмаса, [Диск жетегінің мәселелері 68-бетте](#) бөлімін қараңыз.

8 Компьютерге техникалық қызмет көрсету

Компьютерді оңтайлы күйде сақтау үшін, оған жүйелі түрде техникалық қызмет көрсету маңызды болып табылады. Бұл тарауда жүйелік құралдарды пайдалану және қатты дискіні ауыстыру не жад қосу арқылы компьютер жұмысын жақсарту туралы ақпарат беріледі. Сонымен қатар, бұл тарауда бағдарламалар мен дискілерді жаңарту туралы ақпарат, компьютерді тазалау нұсқаулары және компьютермен сапар шегу бойынша кеңестер қамтылған.

Компьютер жұмысын жақсарту

Барлығымыз компьютердің тез жұмыс істегенін қалаймыз. Жүйелі түрде қызмет көрсету тапсырмаларын орындау, әр түрлі құралдарды пайдалану арқылы компьютердің жұмысын айтарлықтай жақсартуға болады. Сонымен қатар, компьютер ескірген болса, үлкенірек дискілерді орнату және көбірек жад қосу амалдарын орындауға болады.

Дискілер ұстау

Дискілермен жұмыс істегенде, мына сақтық шараларын қадағалаңыз.

- Диск жетегін шығару немесе орнатудың алдында компьютерді өшіріңіз. Компьютердің өшірілген күйде, ұйқы күйінде немесе күту күйінде екені туралы білмесеңіз, компьютерді қосып, оны амалдық жүйе арқылы өшіріңіз.
- Дискіні қолданбас бұрын оның боялмаған метал бетіне саусағыңызды тигізу арқылы статикалық электр қуатын төмендетіңіз.
- Алынатын дискжетегіндегі немесе компьютердегі қосқыш істікшелерді ұстамаңыз.
- Дискіні дискжетегінің ұясына салған кезде шамадан тыс күш қолданбаңыз.
- Батарея жалғыз қуат көзі болса, ақпарат құралдарына жазбастан бұрын, зарядының жеткілікті екенін тексеріңіз.
- Дискжетегін поштамен жөнелту қажет болғанда, диск жетегін мөлдір пошта бумасына немесе басқа сәйкес қорғаныс бумасына салыңыз және бумаға "FRAGILE" (Сынғыш) белгісін жапсырыңыз.
- Дискінің магнитті өрістерге қойылмауын қадағалаңыз. Магнитті өрісі бар қауіпсіздік құрылғылары әуежайдағы құрылғылар мен қауіпсіздік бағандарында болады. Жолаушылар жүктерін тексеруге арналған әуежайлардағы белдікті конвейерлер және олар сияқты қауіпсіздік құрылғылары магниттік өрістің орнына рентген сәулелерін қолданады да, дискілерге зиян келтірмейді.
- Дискжетегін диск жетегінің ұясынан алмас бұрын немесе онымен саяхатқа, кемемен қыдырғанда немесе дискжетегін сақтағанда, медиа құралын шығарып алыңыз.
- Оптикалық диск жетегі дискіге жазып жатқанда, компьютердің пернетақтасын баспаңыз немесе компьютерді жылжытпаңыз. Жазу процесі тербелістерге сезімтал болады.
- Сыртқы қатты дискіге қосылған компьютерді қозғамас бұрын, тоқтата тұру күйін қосып, экранның өшірілуіне мүмкіндік беріңіз немесе сыртқы қатты дискіні дұрыс ажыратыңыз.

Қатты дискіні ауыстыру

⚠ ЕСКЕРТУ: Дискілер компьютердің әлсіз бөліктері және оларды абайлап ұстау қажет. Дискіні құлатуға, оның үстіне зат қоюға, сұйықтық тигізуге немесе шектік мәндердегі температураларға не ылғалдық жағдайларына төндіруге болмайды. Дискіні пайдалану бойынша арнайы сақтық шараларын [Дискілер ұстау 46-бетте](#) бөлімінен қараңыз.

ЕСКЕРТУ: Мәліметтердің жоғалуын немесе жауапсыз жүйені болдырмау үшін

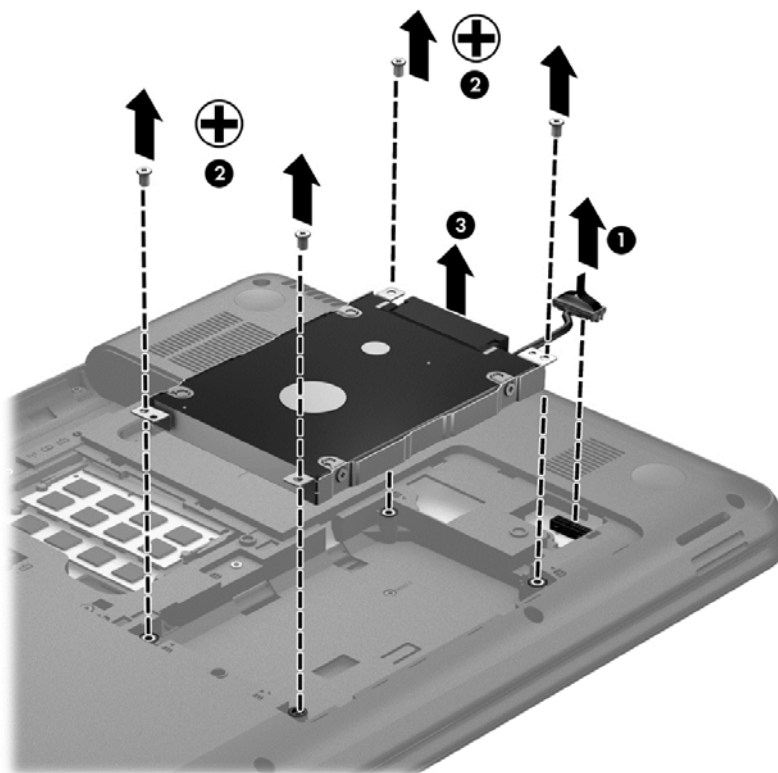
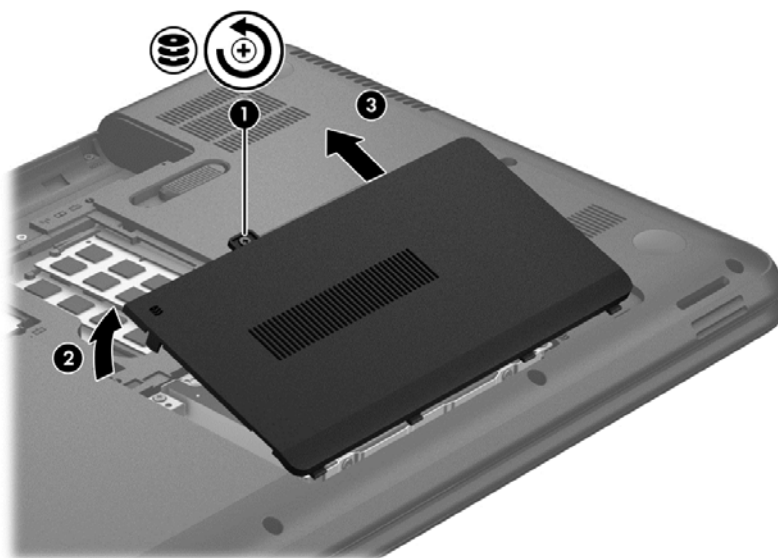
Диск жетегін шығару немесе орнатудың алдында компьютерді өшіріңіз. Компьютердің өшірулі, ұйқы күйінде немесе күту күйінде болғанын білмеген жағдайда, компьютерді қосып, амалдық жүйе арқылы өшіріңіз.

1. Жұмысыңызды сақтап, компьютерді өшіріңіз.
2. Компьютерге жалғанған сыртқы құрылғылардың барлығын ажыратыңыз.
3. Қуат сымын айнымалы ток көзінен ажыратыңыз.
4. Компьютерді тегіс жерге төңкеріп қойыңыз.
5. Батареяны алып тастаңыз.

Қатты дискіні шығарып алу үшін, келесі қадамдарды орындаңыз.

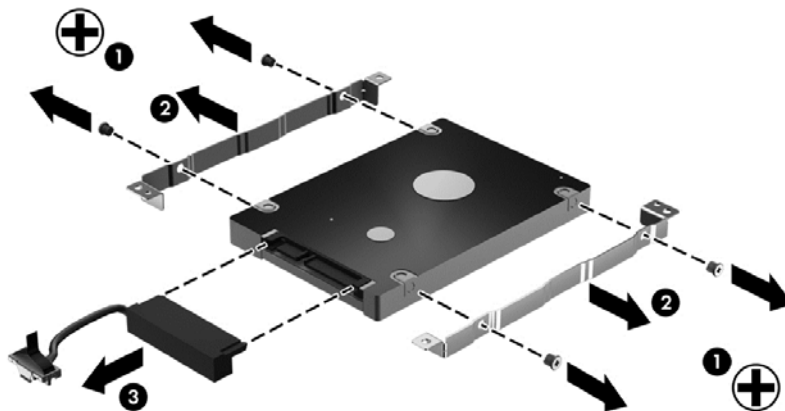
1. Қызмет көрсету есігін алыңыз.

2. Қатты дискінің бұрандасын (1) алып, қақпақты (2) көтеріп, алыңыз (3).

3. Қатты дискіні орнында ұстайтын 4 бұранданы (1) алыңыз.
4. Қатты дискіні орнында ұстайтын қапсырманы (2) алып, қатты дискінің өзіне қол жеткізіңіз. Қатты диск кабелін (3) компьютерден ажыратыңыз. Қатты дискіні қатты диск ұясынан жоғары қарай көтеріңіз.

5. Қатты диск кабелін (1) қатты дискіден ажыратыңыз.

Қатты дискіден қапсырмаларды (2) алыңыз. Қатты диск кабелін (3) қатты дискіден ажыратыңыз.

Қатты дискіні орнату үшін, осы процедураны керісінше орындаңыз.

Жад модулін қосу немесе ауыстыру

Жад қосу арқылы компьютер жұмысының тиімділігін арттыруға болады. Компьютерді физикалық жұмыс аймағымен салыстыруға болады. Қатты диск жұмыс құжаттары жиналатын файлдарды жинау кеңсесі, ал жад жұмыс істейтін үстеліңіз деуге болады. Тым көп зат қойылған үстел сияқты жадта барлық жұмысыңызды оңай орындау үшін қажетті орын жеткіліксіз болса, өнімділігіңіз төмендейді. Өнімділікті арттырудың тамаша шешімі — бұл компьютердегі жадтың көлемін ұлғайту.

Компьютерде екі жад модулінің ұясы бар. Жад модулі ұялары компьютер түбінде қызмет көрсету қақпағының астында орналасқан. Компьютердің жад сыйымдылығын жад модулін қосу немесе жад модулі ұяларының біреуінде бар жад модулін ауыстыру арқылы жаңартуға болады.

⚠ АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Ток ұру немесе жабдықтың зақымдалу қатерін азайту үшін, қуат сымын ажыратып, жад модулін орнатпас бұрын, барлық батареяларды шығарып алыңыз.

⚠ ЕСКЕРТУ: Электростатикалық ток соғу (ESD) электроникалық бөліктерді зақымдауы мүмкін. Қандай да бір іс ретін бастамастан бұрын, жерге орнатылған нысанды түрту арқылы бойыңызда тұрақты электр тогының жоқтығын тексеріңіз.

📝 ЕСКЕРІМ: Екінші жад модулімен қос арна конфигурациясын пайдалану үшін, екі жад модулінің бірдей екенін тексеріңіз.

Жад модулін қосу немесе ауыстыру үшін

⚠ ЕСКЕРТУ: Мәліметтердің жоғалуын немесе жауапсыз жүйені болдырмау үшін

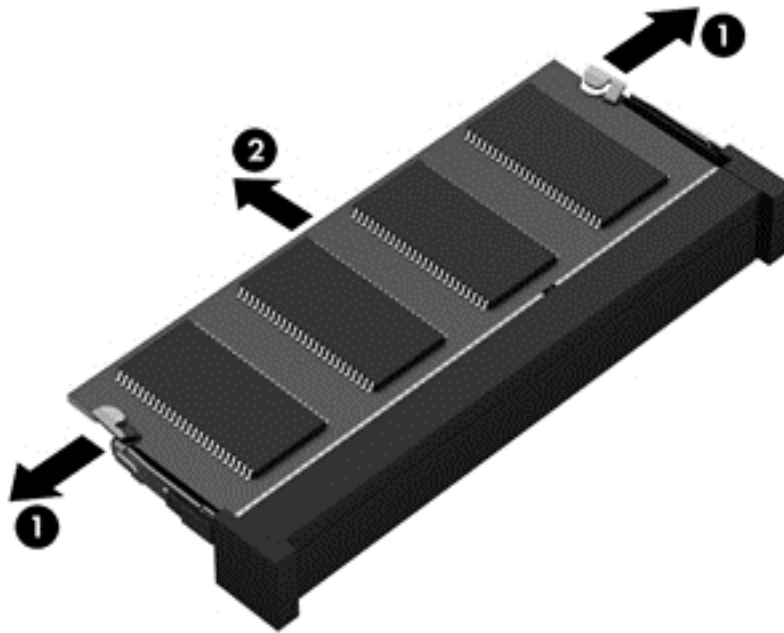
Жад модульдерін қоспас немесе ауыстырмас бұрын компьютерді өшіруді ұмытпаңыз. Компьютер қосулы тұрғанда, тоқтата тұру немесе күту күйінде болғанда, жад модулін шығарып алмаңыз.

Компьютердің өшірулі немесе күту күйінде екені белгісіз болса, қуат түймешігін басып компьютерді қосыңыз. Содан соң амалдық жүйе арқылы компьютерді өшіріңіз.

1. Жұмысыңызды сақтап, компьютерді өшіріңіз.
2. Компьютерге жалғанған сыртқы құрылғылардың барлығын ажыратыңыз.
3. Қуат сымын айнымалы ток көзінен ажыратыңыз.

4. Компьютерді тегіс жерге төңкеріп қойыңыз.
5. Компьютерден батареяны шығарып алыңыз.
6. Қызмет көрсету есігін шешіңіз.
7. Жад модулін ауыстыратын болсаңыз, бар жад модулін ажыратыңыз:
 - а. Жад модулінің екі бүйіріндегі ұстап тұратын қысқыштарды тартып шешіңіз **(1)**.
Жад модулінің бұрыштарын жоғары қаратыңыз.
 - ә. Жад модулінің шеттерінен ұстап **(2)**, ұясынан ақырын сыртқа шығарыңыз.

⚠ ЕСКЕРТУ: Жад модулінің зақымдануын болдырмау үшін, оны жиектерінен ғана ұстаңыз. Жад модуліндегі бөліктерге тимеңіз.

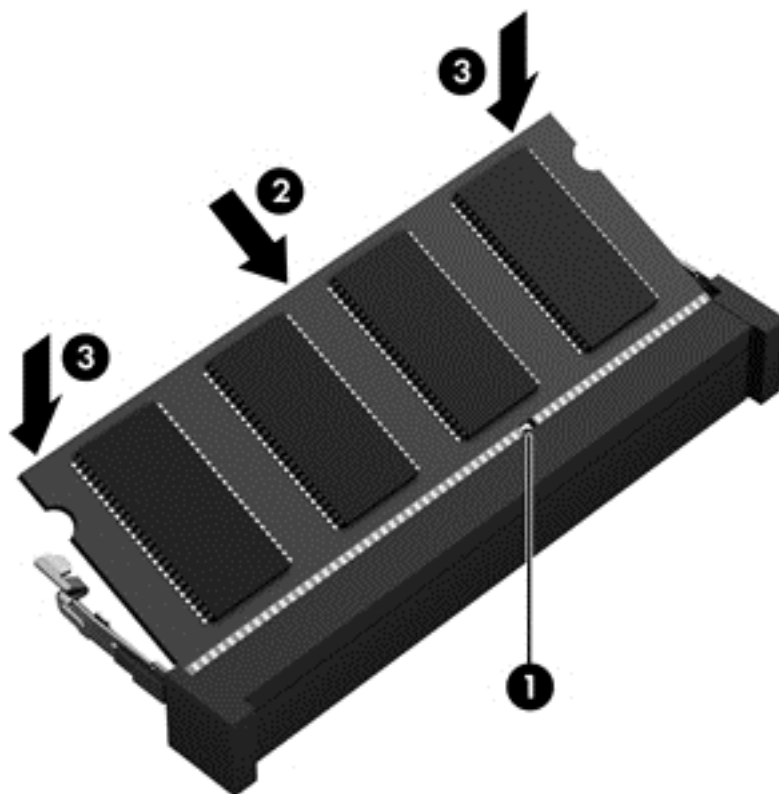
Шығарғаннан кейін жад модулін қорғау үшін, оны электростатикалық ток өтпейтін контейнерге салыңыз.

8. Жаңа жад модулін енгізу үшін

⚠ ЕСКЕРТУ: Жад модулінің зақымдануын болдырмау үшін, оны жиектерінен ғана ұстаңыз. Жад модуліндегі бөліктерге тимеңіз.

- а. Жад модулінің ойықтары бар шетін жад модулі ұясының тіліне келтіріңіз **(1)**.
- ә. Жад модулі бөлімінің бетінен 45 градус бұрыштағы жад модулімен модульді **(2)** жад модулінің ұясына орныққанша басыңыз.
- б. Жад модулінің **(3)** сол және оң жақ жиектеріне қысым бере отырып, жад модулін төмен қарай жайлап, ұстап тұратын қыстырғыштар орнына түскенше, басыңыз.

⚠ ЕСКЕРТУ: Жад модулінің зақым алуын болдырмау үшін, оны бүкпеңіз.

9. Жад модулінің қызмет көрсетуге арналған есігін орнына салыңыз.
10. Батареяны орнына салыңыз.
11. Компьютерді жоғары қаратып, сыртқы қуатты және сыртқы құрылғыларды қайта қосыңыз.
12. Компьютерді қосыңыз.

Бағдарламалар мен драйверлерді жаңарту

HP компаниясы бағдарламалар мен драйверлерді жүйелі түрде соңғы нұсқалармен жаңартуды ұсынады. Жаңартулар мәселелерді шешіп, компьютерге жаңа мүмкіндіктер мен опциялар қосуы мүмкін. Технологиялар әрдайым жаңарып отырады, сондықтан, бағдарламалар мен дискілерді жаңарту компьютерге ең соңғы технологиялармен жұмыс істеуге мүмкіндік береді. Мысалы, ескі графикалық құрамдас бөліктер ең соңғы ойын ойнау бағдарламалық құралдарымен дұрыс жұмыс істемеуі мүмкін. Ең соңғы диск нұсқасы болмаса, жабдықтың барлық мүмкіндіктерін пайдалана алмайсыз.

HP бағдарламалары мен дискілерінің ең соңғы нұсқаларын жүктеп алу үшін, <http://www.hp.com/support> торабына өтіңіз. Бұған қоса, жаңартулардың бар екені туралы ескертулерді автоматты түрде алу үшін тіркеліңіз.

Компьютерді тазалау

Компьютерді және сыртқы құрылғыларды тазалау оларды жақсы жұмыс күйінде ұстауға көмектеседі. Компьютерді тазаламаған жағдайда, шаң және кір бөлшектері жиналуы мүмкін.

 ЕСКЕРТУ: Компьютерді тазалау үшін, келесі тазалау құралдарын пайдаланбаңыз.

Спирт, ацетон, аммоний хлориді, метиленхлорид сияқты қатты еріткіштер мен көмірсутектер; олардан компьютердің бетіне қатты зақым келуі мүмкін.

Дисплейді, құрылғының шеттері мен қақпағын тазалау

Дисплейді *спирті жоқ* әйнек тазалағышқа суланған жұмсақ түксіз матамен абайлап сүртіңіз. Дисплейді жаппай тұрып, оның кебуін күтіңіз.

Шеттерін және қақпағын тазалау үшін, алдын ала ылғалдандырылған бактерицидтік шүберекті пайдаланыңыз. Қағаз орамал сияқты талшықты материалдар компьютерге сызат түсіруі мүмкін.

 ЕСКЕРІМ: Компьютердің қақпағынан кір және қалдықтарды тазалау кезінде шеңбер бойынша жылжытыңыз.

Сенсорлы тақта мен пернетақтаны тазалау

 ЕСКЕРТУ: Пернетақтадағы пернелер арасына тіпті компьютерді тазалау барысында да ешқашан су тамызбаңыз. Бұл ішкі бөліктерді бір жолға зақымдауы мүмкін.

- Сенсорлы тақта мен пернетақтаны тазалау және зарарсыздандыру үшін, *спирті жоқ* әйнек тазалағышқа суланған жұмсақ микроталшық матаны, майы жоқ электр зарядын жібермейтін матаны (мысалы, күдері сияқты) немесе бір рет пайдаланылатын зарарсыздандырғыш майлықты пайдаланыңыз.
- Пернелердің жабысуын болдырмау және пернелердің астында орналасқан шаңды, түктерді және қалдықтарды тазалау үшін қысылған ауамен пернетақтаны үріңіз.

 АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Ток соғуды болдырмай немесе ішкі бөліктеріне зақым келтірмей тазалау үшін шаңсорғышты қолданбаңыз. Шаңсорғышты қолданғанда пернетақта бетіне тұрмыстық қалдықтар жиналып қалуы мүмкін.

Компьютерді сапарға алып шығу немесе тасымалдау

Компьютерді сапарға алып шығу немесе тасымалдау керек болса, құрылғыны қорғаудың кейбір кеңестерін осы жерден табасыз.

- Компьютерді саяхаттауға немесе тасымалдауға дайындау:
 - Ақпараттың сақтық көшірмесін сыртқы дискіге жазыңыз.
 - Компьютерден сандық сақтау карталары сияқты барлық дискілер мен сыртқы медиа карталарын шығарып алыңыз.
 - Барлық сыртқы құрылғыларды өшіріп, ажыратыңыз.
 - Қатты дискіні қатты диск ұясынан шығармас бұрын, дискіден кез келген драйверді алып тастаңыз.

 ЕСКЕРТУ: Бұл әрекетті дискіні тасымалдау, сақтау немесе онымен сапарға шығу алдында, осы әрекетті орындаңыз. Бұл компьютердің немесе дискінің бұзылу, дискіге зақым келу немесе мәлімет жоғалу қаупін төмендетеді.

- Компьютерді сөндіріңіз.
- Ақпараттың сақтық көшірмесін бірге алып жүріңіз. Барлық сақтық көшірмелерді компьютерден бөлек ұстаңыз.

- Ұшақпен саяхаттау кезінде компьютерді қол жүгі ретінде алып жүріңіз; оны жүк бөлімінде тасымалдауға болмайды.

⚠ ЕСКЕРТУ: Дискінің магниттік өрістердің әсеріне ұшырамауын қадағалаңыз. Магниттік өрісі бар қауіпсіздік құрылғылары әуежайдағы тексеруден өту құрылғылар мен қауіпсіздік бағандарында болады. Жолаушылар жүктерін тексеруге арналған әуежайлардағы конвейерлік жолдар және соған ұқсас қауіпсіздік құрылғылары магниттік өрістің орнына рентген сәулелерін қолданады да, дискілерге зиян келтірмейді.

- Ұшу кезінде компьютерді қолдануды жоспарласаңыз, компьютерді пайдаланатын уақытты ұшу алдындағы хабарландыру кезінде тыңдаңыз. Әуе сапары кезінде компьютер қолдануға рұқсат беру әуе компаниясының құзырында.
- Егер компьютер қолданылмайтын болса және сыртқы қуатқа 2 аптадан артық жалғанбайтын болса, батареяны шығарып алып, оны бөлек сақтаңыз.
- Егер компьютерді немесе дискіні тасымалдайтын болсаңыз, тиісті қорғаныш орамы мен «FRAGILE» (Тез сынғыш) деген ескертпесі бар жапсырманы қолданыңыз.
- Компьютерде сымсыз байланыс құрылғысы орнатылса, бұл құрылғыларды пайдалануға кейбір орталарда тыйым салынуы мүмкін. Ұшақтарда, ауруханаларда, жарылғыш заттардың жанында және қауіпті орталарда осындай шектеулер болуы мүмкін. Егер белгілі бір құрылғыны қолдану бойынша саясатты нақты білмесеңіз, компьютерді іске қосудан бұрын рұқсат сұраңыз.
- Егер халықаралық сапарларға шығатын болсаңыз, мына ұсыныстарды орындаңыз:
 - Өзіңіз баратын әр елдің/аймақтың компьютерге қатысты кедендік ережелерін тексеріңіз.
 - Компьютерді қолдануды жоспарлайтын әрбір орындағы қуат сымы мен адаптері бойынша қойылатын талаптарды тексеріңіз. Кернеу, жиілік және қосу параметрлері әртүрлі болуы мүмкін.

⚠ АБАЙ БОЛЫҢЫЗ! Ток соғуы, өрт шығуы немесе жабдықтың зақымдануы сияқты қауіпті азайту үшін, компьютерді жабдықтар үшін сатылатын кернеуді түрлендіру жинағы арқылы қоспаңыз.

9 Компьютер мен ақпаратты қорғау

Компьютер қауіпсіздігі ақпараттың құпиялылығы, сенімділігі мен қолжетімділігін қорғау үшін өте маңызды. Амалдық жүйе, HP бағдарламалары, Setup Utility (BIOS) құралы және басқа үшінші тарап бағдарламалық құралдары қамтамасыз ететін стандартты қауіпсіздік шешімдері компьютерді вирустар, «құрттар» сияқты түрлі қауіп-қатерлерден және зиян келтіретін код түрлерінен қорғауға көмектесе алады.

МАҢЫЗДЫ АҚПАРАТ: Нұсқаулықтың ішінде сипатталған кейбір мүмкіндіктер компьютеріңізде болмауы мүмкін.

Компьютер қаупі	Қауіпсіздік мүмкіндігі
Компьютерді рұқсатсыз қолдану	• Қосылғанда сұралатын құпиясөз
Компьютерлік вирустар	Вирусқа қарсы бағдарламалық құрал
Деректерге рұқсатсыз кіру	Қалқан бағдарламалық құралы
Setup Utility (BIOS) параметрлеріне және жүйені анықтаудың басқа ақпаратына рұқсатсыз кіру	Әкімші құпиясөзі
Компьютерге төнетін бар немесе келешек қауіптер	Бағдарламалық құрал жаңартулары
Пайдаланушы есептік жазбасын рұқсатсыз пайдалану	Пайдаланушы құпиясөзі
Компьютердің орнын рұқсатсыз ауыстыру	Қауіпсіздік кабелінің ұясы

Қауіпсіздік бағдарламалық құралын табу

HP Security Assistant (HP қауіпсіздік реттеушісі) (тек таңдаулы үлгілерде) қауіпсіздік бағдарламалық құралдарының жинағына жылдам кіруге арналған орталық орнын қамтамасыз етеді, бұл қолданбалар тапсырмаға сәйкес ұйымдастырылады. «Компьютер» мәзірінің «Панель управления» (Басқару тақтасы) пәрмені арқылы әр қолданбаны іздеудің орнына HP Security Assistant (HP қауіпсіздік реттеушісі) бағдарламасы төмендегідей қауіпсіздік тапсырмаларын орындау үшін қолданбаларды пайдалануға мүмкіндік береді:

- Интернет және вирусқа қарсы қауіпсіздігінің параметрлерін орнату.
- Файлдардың сақтық көшірмелерін жасау және қалпына келтіру.
- Құпия сөздер, пайдаланушы есептік жазбалары мен ата-аналық бақылау элементтерін басқару.
- Компьютерге күтім көрсету және HP мен амалдық жүйе жаңартуларының ең соңғы нұсқаларын орнату.

Құпиясөздерді пайдалану

Құпия сөз — компьютер ақпаратын қорғау және қауіпсіз түрде онлайн әрекеттер орындау үшін таңдалатын таңбалардың тобы. Бірнеше құпиясөз түрін орнатуға болады. Мысалы, компьютерді бірінші рет орнатқанда, оны қорғауға пайдаланушы құпия сөзін орнату сұралады. Қосымша құпия сөздер амалдық жүйесінің немесе компьютерде алдын ала орнатылған HP Setup Utility (BIOS) утилитасында орнатылады.

Setup Utility (BIOS) мүмкіндігінде де, амалдық жүйенің қауіпсіздік мүмкіндігінде де бір құпия сөзді пайдалануға болады.

Құпия сөздерді жасау және сақтау үшін төмендегі кеңестерді пайдаланыңыз:

- Компьютерге кіруді құлыптау қатерін азайту үшін әр құпия сөзді жазып алып, компьютерден басқа қауіпсіз жерде сақтаңыз. Құпиясөздерді компьютердегі файлда сақтамаңыз.
- Құпия сөздерді жасаған кезде, бағдарлама арқылы орнатылған талаптарды орындаңыз.
- Құпиясөздерді кем дегенде үш ай сайын өзгерткен жөн.
- Әріптер, тыныс белгілері, таңбалар және сандары бар ұзын құпиясөз мінсіз болып табылады.
- Компьютерді қызмет көрсету орталығына жібермес бұрын, құпиялы файлдарды және құпиясөз параметрлерін жойыңыз.

Құпия сөздер туралы қосымша ақпаратты алу үшін **Компьютер > Справка** тармағын таңдаңыз.

Амалдық жүйеде құпия сөздерді орнату

Құпиясөз	Қызмет
Пайдаланушы құпиясөзі	Пайдаланушы есептік жазбасын рұқсатсыз пайдалану Сондай-ақ, компьютерді ұйқы немесе күту күйінен шыққанда пайдаланушы құпия сөзі сұралатындай етіп орнатуға болады. Қосымша ақпаратты Оянған кезде сұралатын құпиясөзбен қорғау 34-бетте бөлімінен қараңыз.
Әкімші құпиясөзі	Компьютер мазмұнына әкімші деңгейінде кіруді қорғайды. ЕСКЕРІМ: Осы құпиясөз арқылы Setup Utility (BIOS) мазмұнына кіру мүмкін емес.

Setup Utility (BIOS) құпия сөздерін орнату

Құпиясөз	Қызмет
Әкімші құпия сөзі	<ul style="list-style-type: none">Оны Setup Utility (BIOS) құралына кірген сайын енгізу қажет.Әкімші құпия сөзін ұмытып қалған жағдайда, Setup Utility (BIOS) утилитасына кіру мүмкін болмайды. <p>ЕСКЕРІМ: Әкімші құпиясөзін қосылғанда сұралатын құпиясөз орнына қолдануға болады.</p> <p>ЕСКЕРІМ: Әкімші құпия сөзін амалдық жүйеде орнатылған әкімші құпия сөзімен алмастыруға болмайды немесе ол орнатылған, енгізілген, өзгертілген немесе жойылған күйде көрсетіледі.</p> <p>ЕСКЕРІМ: Қосылғанда сұралатын құпиясөз алғаш тексеру кезінде «Press the ESC key for Startup Menu» (Қосылу мәзірін ашу үшін, ESC пернесін басыңыз) хабары көрсетілгенше енгізілсе, Setup Utility (BIOS) утилитасына кіру үшін әкімші құпиясөзін енгізу керек болады.</p>
Қосылғанда сұралатын құпия сөз	<ul style="list-style-type: none">Оны компьютерді қосқан не қайта бастаған сайын немесе күту күйінен шыққан сайын енгізу қажет.Қосылғанда сұралатын құпиясөзді ұмытып қалсаңыз, компьютерді қосу немесе қайта қосу және күту күйінен шығу мүмкін болмайды. <p>ЕСКЕРІМ: Әкімші құпиясөзін қосылғанда сұралатын құпиясөз орнына қолдануға болады.</p> <p>ЕСКЕРІМ: Қосылғанда сұралатын құпиясөз орнатылған, енгізілген, өзгертілген немесе жойылған күйде көрсетіледі.</p>

Әкімші құпиясөзін немесе қосылғанда сұралатын құпиясөзді Setup Utility (BIOS) ішінде орнату, өзгерту немесе жою:

1. Setup Utility (BIOS) утилитасын компьютерді қосу немесе өшіріп, қайта қосу арқылы ашыңыз. Экранның төменгі сол бұрышында «Press the ESC key for Startup Menu» (Қосылу мәзірін ашу үшін ESC пернесін басыңыз) хабары көрсетіліп тұрғанда, **esc** пернесін басыңыз.
2. Көрсеткі пернелерді басып, экрандағы нұсқауларды орындаңыз. Іске қосу мәзірі көрсетіліп тұрған кезде, **f10** пернесін басыңыз.
3. **Безопасность** (Қауіпсіздік) пәрменін таңдау үшін көрсеткі пернелерді басып, экрандағы нұсқауларды орындаңыз.

Өзгертулер компьютер қайта іске қосылған кезде күшіне енеді.

Интернет қауіпсіздігін қамтамасыз ететін бағдарламалық құралын пайдалану

Компьютерді электрондық пошта жіберу, желіге немесе Интернетке қосылу үшін пайдаланған кезде компьютерлік вирустар, тыншық бағдарламалар және басқа да онлайн қауіп-қатерлер компьютеріңізге түсуі мүмкін. Компьютеріңізді қорғау үшін вирусқа қарсы мүмкіндігі және

желіаралық қалқаны бар Интернет қауіпсіздігін қамтамасыз ететін бағдарламалық құралының сынақ нұсқасы компьютерде алдын ала орнатылған болуы мүмкін. Жаңа пайда болған вирустардан және басқа қауіпсіздік қатерлерінен уақытымен қорғауды қамтамасыз ету үшін вирусқа қарсы бағдарлама жаңартылып отыруы керек. Компьютерді толығымен қорғау үшін қауіпсіздік бағдарламалық құралының сынақ нұсқасын толық нұсқаға дейін жаңарту немесе таңдауыңыз бойынша бағдарламалық құралды сатып алу ұсынылады.

Вирусқа қарсы бағдарламалық құралды пайдалану

Компьютер вирустары утилиталарды, бағдарламаларды немесе амалдық жүйені өшіріп, олардың қалыпсыз жұмыс істеуіне әкелуі мүмкін. Вирусқа қарсы бағдарламалық құрал вирустардың көбін тауып жоя алады, сондай-ақ, көбінесе олардың келтірген зиян салдарын шешеді.

Компьютер вирустары туралы қосымша ақпарат алу үшін **Компьютер > Справка** (Анықтама) тармағын таңдаңыз.

Қалқан бағдарламалық құралын пайдалану

Желіаралық қалқан жүйені немесе желіні рұқсатсыз пайдаланудан қорғау үшін жасалған. Желіаралық қалқан компьютерге және/немесе желіге орнатылатын бағдарламалық құрал немесе аппараттық және бағдарламалық құралдың екеуін де қорғайтын шешім болуы мүмкін.

Екі түрлі желіаралық қалқанның ішінен таңдауға болады:

- Хостқа негізделген желіаралық қалқан — тек орнатылған компьютерді қорғайтын бағдарламалық құрал.
- Желіге негізделген желіаралық қалқандар — DSL немесе кабельдік модемнің және үй желісінің арасына орнатылып, желідегі барлық компьютерлерді қорғайды.

Желіаралық қалқан орнатылғаннан соң жүйеге және жүйеден жіберілген барлық деректер тексеріліп пайдаланушы анықтаған қауіпсіздік белгілері бойынша салыстырылады. Осы белгілерге сәйкес келмейтін кез келген деректер құрсауланады.

Бағдарламалық құрал жаңартуларын орнату

Қауіпсіздік мәселелерін шешу және бағдарламалық құрал жұмысын жақсарту үшін компьютерге орнатылған HP компаниясының, амалдық жүйенің және үшінші тарап бағдарламалық құралдарын үнемі жаңартып отырыңыз. Қосымша ақпаратты [Бағдарламалар мен драйверлерді жаңарту 51-бетте](#) бөлімінен қараңыз.

Қауіпсіздік жаңартуларын орнату

Амалдық жүйе үшін жаңартулар және басқа бағдарламалық құрал компьютер зауыттан жіберілгеннен кейін қол жетімді болуы мүмкін. Компьютерді қауіпсіздікті бұзулардан және компьютер вирустарынан қорғау үшін ескертулерді алғаннан кейін мүмкіндігінше тез бүкіл маңызды амалдық жүйе жаңартуларын орнатыңыз.

HP компаниясының және үшінші тарап бағдарламалық құралдарының жаңартуларын орнату

HP компаниясы компьютерге бастапқыда орнатылған бағдарламалық құралдар мен драйверлерді үнемі жаңартуға кеңес береді. Ең соңғы нұсқаларды жүктеп алу үшін, <http://www.hp.com/support> торабына өтіңіз. Жаңартулардың бар екені туралы ескертулерді автоматты түрде алу үшін тіркелу қажет.

Компьютер сатып алынғаннан соң үшінші тарап бағдарламалық құралы орнатылған болса, бағдарламалық құралды үнемі жасап жүріңіз. Бағдарламалық құрал компаниялары қауіпсіздік мәселелерін шешу және бағдарламалық құрал жұмысын жақсарту үшін өнімдерге жаңартуларды ұсынады.

Сымсыз желіні қорғау

Сымсыз желіні орнатқан кезде қауіпсіздік функцияларын іске қосыңыз. Қосымша ақпаратты [WLAN жүйесін қорғау 18-бетте](#) бөлімінен қараңыз.

Бағдарламалық құрал қолданбаларының және мәліметтеріңіздің сақтық көшірмелерін жасау

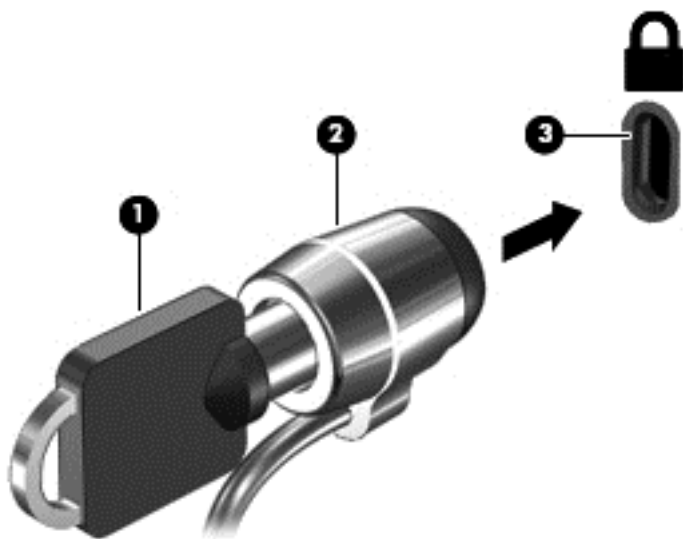
Бағдарламалық құрал қолданбаларын және мәліметтеріңізді вирус шабуылы салдарынан немесе бағдарламалық не аппараттық құралдың ақаулығынан жоғалу немесе зақымдау кәтерінен қорғау үшін олардың сақтық көшірмелерін үнемі жасап жүріңіз. Қосымша ақпаратты [Сақтық көшірме жасау және қалпына келтіру 63-бетте](#) бөлімінен қараңыз.

Қосымша қауіпсіз кабель құлпын пайдалану

Бөлек сатылатын қауіпсіздік кабель құлпы қорғау құралы ретінде әрекет ету үшін жасалған, бірақ ол компьютердің қате қолданылуынан немесе ұрлануынан қорғайды. Қауіпсіздік кабель құлпы ұрланудан қорғауға көмектесетін күрделі қауіпсіздік шешімінің бір бөлігі ретінде қолданылуы мүмкін бірнеше әдістердің біреуі ғана болып табылады.

Компьютердің қауіпсіздік кабелі ұясы осы бөлімдегі суреттегіден сәл өзгешелеу болуы мүмкін. Компьютеріңіздегі қауіпсіздік кабель құлпының орналасқан жері туралы ақпаратты [Компьютермен танысу 4-бетте](#) бөлімінен қараңыз.

1. Қауіпсіздік кабель құлпын қорғалатын затқа ораңыз.
2. Кілтті (1) қауіпсіздік кабель құлпына (2) салыңыз.
3. Қауіпсіздік кабель құлпын компьютердегі қауіпсіздік кабелінің ұясына (3) салыңыз да, сосын оны кілтпен жабыңыз.

4. Құлыпты шығарып алып, қауіпсіз жерде сақтаңыз.

10 Setup Utility (BIOS) және Advanced System Diagnostics

Setup Utility немесе BIOS (Basic Input/Output System) жүйедегі бүкіл кіріс және шығыс құрылғыларының (мысалы, диск жетектері, монитор, пернетақта, тінтуір және принтер) арасындағы байланысты басқарады. Setup Utility құралы орнатылған сыртқы құрылғылардың түрі, компьютерді бастау реті және жүйелік пен кеңейтілген жад мөлшері үшін параметрлерді қамтиды.

 ЕСКЕРІМ: Setup Utility құралына өзгертулер енгізу кезінде сақ болыңыз. Қателер компьютердің дұрыс жұмыс істеуіне кері әсерін тигізуі мүмкін.

Setup Utility құралын бастау

- ▲ Компьютерді қосыңыз немесе қайта қосыңыз. Экранның төменгі сол бұрышында «Press the ESC key for Startup Menu» (Қосылу мәзірін ашу үшін ESC пернесін басыңыз) хабары көрсетіліп тұрғанда, **esc** пернесін басыңыз. Пуск (Бастау) мәзірі экранға шығарылғаннан кейін **f10** пернесін басыңыз.

Setup Utility құралын пайдалану

Setup Utility құралының тілін өзгерту

1. Setup Utility құралын бастаңыз.
2. **Конфигурация системы** (Жүйе конфигурациясы) > **Язык** (Тіл) пәрменін таңдау үшін, көрсеткі пернелерін пайдаланыңыз да, **enter** пернесін басыңыз.
3. Тілді таңдау үшін көрсеткі пернелерін пайдаланыңыз да, **enter** пернесін басыңыз.
4. Растау туралы хабар таңдалған тілде көрсетілгеннен кейін **enter** пернесін басыңыз.
5. Өзгертуді сақтау және Setup Utility құралынан шығу үшін, **Выйти** (Шығу) пәрменін таңдау мақсатында көрсеткі пернелерді пайдаланыңыз, > **Выйти, сохранив изменения** (Өзгертулерді сақтап шығу) тармағын таңдап, **enter** пернесін басыңыз.

Енгізілген өзгертулер бірден күшіне енеді.

Setup Utility құралында шарлау және таңдау

Setup Utility құралы сенсорлы тақтада жұмыс істемейді. Шарлау және таңдау пернетақта арқылы жүзеге асырылады.

- Мәзір немесе мәзір элементін таңдау үшін, көрсеткі пернелерді пайдаланыңыз.
- Тізімнен бір элементті таңдау немесе қосу/өшіру жолағы сияқты жолақты ауыстыру үшін көрсеткі пернелерді немесе **f5** және **f6** пернелерін пайдаланыңыз.
- Элементті таңдау үшін, **enter** пернесін басыңыз.

- Мәтін ұясын жабу немесе мәзір дисплейіне қайту үшін, **esc** пернесін басыңыз.
- Setup Utility құралы ашық болғанда қосымша шарлауды және таңдалған ақпаратты көрсету үшін, **f1** пернесін басыңыз.

Жүйе ақпаратын көрсету

1. Setup Utility құралын бастаңыз.
2. **Основное** (Негізгі) мәзірін таңдаңыз. Жүйе уақыты және күн сияқты жүйе ақпараты және компьютер туралы анықтау ақпараты көрсетіледі.
3. Параметрлерді өзгертпей Setup Utility құралынан шығу үшін, **Выйти** (Шығу) пәрменін таңдау мақсатында көрсеткі пернелерді пайдаланыңыз, > **Выйти, сбросив изменения** (Өзгертулерді болдырмай шығу) тармағын таңдап, **enter** пернесін басыңыз.

Setup Utility құралында зауыттық параметрлерді қалпына келтіру

1. Setup Utility құралын бастаңыз.
2. **Выйти** (Шығу) > **Загрузка настроек по умолчанию** (Орнатуларды әдепкі күйде жүктеу) пәрменін таңдау үшін, көрсеткі пернелерін пайдаланыңыз да, **enter** пернесін басыңыз.
3. Орнату туралы растау көрсетілгеннен кейін **enter** пернесін басыңыз.
4. Өзгертуді сақтау және Setup Utility құралынан шығу үшін, **Выйти** (Шығу) пәрменін таңдау мақсатында көрсеткі пернелерді пайдаланыңыз, > **Выйти, сохранив изменения** (Өзгертулерді сақтап шығу) тармағын таңдап, **enter** пернесін басыңыз.

Setup Utility құралының зауыттық параметрлері компьютер қайта іске қосылған кезде күшіне енеді.

ЕСКЕРІМ: Құпия сөз, қауіпсіздік және тіл параметрлері зауыттық параметрлерді қалпына келтіргенде өзгертілмейді.

Setup Utility құралынан шығу

- Setup Utility құралынан шығу және ағымдағы бөлімнен өзгертулерді сақтау үшін
Егер Setup Utility құралының мәзірлері көрінбесе, мәзір дисплейіне қайту үшін **esc** пернесін басыңыз. Одан кейін **Выйти** (Шығу) > **Выйти, сохранив изменения** (Өзгертулерді сақтап шығу) пәрменін таңдау үшін, көрсеткі пернелерін пайдаланыңыз да, **enter** пернесін басыңыз.
- Ағымдағы бөлімнен өзгертулерді сақтамай Setup Utility құралынан шығу үшін
Егер Setup Utility құралының мәзірлері көрінбесе, мәзір дисплейіне қайту үшін **esc** пернесін басыңыз. Одан кейін **Выйти** (Шығу) > **Выйти, сбросив изменения** (Өзгертулерді болдырмай шығу) пәрменін таңдау үшін, көрсеткі пернелерін пайдаланыңыз да, **enter** пернесін басыңыз.

BIOS нұсқасын жаңарту

BIOS жүйесінің жаңартылған нұсқалары HP веб-торабында болуы мүмкін.

Кейбір жүктелетін бумалардың құрамында файлды орнату және ақаулықтарды жою туралы ақпаратты қамтитын Readme.txt файлы бар.

BIOS нұсқасын анықтау

Қолданыстағы BIOS жаңартуларының компьютерде қазір орнатылғандарынан кейінірек BIOS нұсқаларын қамтитын анықтау үшін, қазір орнатылған BIOS жүйесінің нұсқасын білу қажет.

BIOS жаңартуларының көпшілігі HP веб-торабында *SoftPaqs* деп аталатын қысылған файлдарына салынған.

BIOS нұсқасы туралы ақпаратты (сонымен қатар, *ROM date* (ROM күні) және *System BIOS* (Жүйелік BIOS) деп аталатын ақпаратты) **fn+esc** басу немесе Setup Utility утилитасын пайдалану арқылы экранға шығаруға болады.

1. Setup Utility құралын бастаңыз.
2. Жүйе туралы ақпарат көрсетілмесе **Основное** (Негізгі) мәзірді таңдау үшін көрсеткі пернелерді пайдаланыңыз.
BIOS және басқа жүйелер туралы ақпарат көрсетіледі.
3. Setup Utility утилитасынан шығу үшін, **Выйти** (Шығу) > **Выйти, сбросив все изменения** (Өзгертулерді болдырмай шығу) пәрмендерін таңдау үшін, көрсеткі пернелерді пайдаланыңыз да, **enter** пернесін басыңыз.

BIOS жаңартуын жүктеп алу

 ЕСКЕРТУ: Компьютерге зақым келтірмеу немесе сәтсіз орнатуды болдырмау үшін BIOS жаңарту файлын компьютер айнималы ток адаптері арқылы сенімді сыртқы қуат көзіне қосылған кезде ғана жүктеп алыңыз және орнатыңыз. Компьютер батареядан жұмыс істеп тұрғанда немесе қосымша қуат көзіне қосулы кезде BIOS жаңартуын жүктемеңіз немесе орнатпаңыз. Жүктеп алу және орнату барысында мына нұсқауларды орындаңыз:

Компьютерді айнималы ток көзінен ажыратқан кезде қуат сымын тартпаңыз.

Компьютердің жұмысын аяқтамаңыз немесе компьютерді тоқтата тұру немесе күту күйіне ауыстырып қоспаңыз.

Құрылғылар, кабельдер немесе шнурды жалғамаңыз, ажыратпаңыз немесе қоспаңыз.

1. Компьютер үшін бағдарламалық құралды беретін HP веб-торабындағы бетке кіріңіз.
2. Компьютерде орнатылған нұсқаны анықтап, жүктеп алынатын BIOS жаңарту файлдарына қол жеткізу үшін экрандағы нұсқауларды орындаңыз.
3. Жүктеу аймағында мына қадамдарды орындаңыз:
 - a. BIOS жаңартуының қазір компьютерде орнатылған BIOS нұсқасынан кейінгі екенін анықтаңыз. Басқа кодтың күні, атауы немесе қосымша ақпаратын жазып алыңыз. Бұл ақпарат жаңарту файлы қатты дискіге жүктелгеннен кейін оны табу үшін қажет болуы мүмкін.
 - ә. Таңдауыңызды қатты дискіге жүктеп алу үшін экрандағы нұсқауларды орындаңыз.
BIOS жаңартуы жүктеліп алатын қатты дискідегі орынға жолды жазып алыңыз. Сіз жаңартуды орнатуға дайын болғаныңызда бұл жол бойынша файлды табасыз.

ЕСКЕРІМ: Егер компьютер желіге қосылған болса, бағдарламалардың жаңартуларын, әсіресе жүйенің BIOS жаңартуларын орнатпас бұрын желілік әкімшімен байланысыңыз.

BIOS нұсқасын орнату іс реттері әртүрлі екен. Жүктеп алу үрдісі аяқталғаннан кейін экранда көрсетілетін нұсқауларды орындаңыз.

ЕСКЕРІМ: Орнату сәтті аяқталды сияқты хабар экранға шығарылғаннан кейін жүктелген файлды қатты дискіден жоюға болады.

Advanced System Diagnostics пайдалану

Advanced System Diagnostics (Кеңейтілген жүйе диагностикасы) компьютер жабдықтарының дұрыс істеп-істемейтінін тексеру мақсатында диагностикалық сынақтарды жүргізуге мүмкіндік береді. Advanced System Diagnostics құралында мына диагностикалық сынақтар қолжетімді:

- Іске қосылу сынағы — бұл сынақ компьютерді іске қосу үшін қажет негізгі бөліктерді талдайды.
- Байқау сынағы — бұл сынақ іске қосылу сынағын қайта орындайды және іске қосылу сынағы барысында анықталмаған оқтын-оқтын мәселелер бар-жоғын тексереді.
- Қатты диск сынағы — бұл сынақ қатты дискінің физикалық жағдайын, одан кейін қатты дискінің әр бөліміндегі деректердің барлығын тексереді. Егер тексеру барысында бөлімнің зақымданғаны анықталса, деректер дұрыс бөлімге жылжытылады.
- Жад сынағы — бұл сынақ жад модульдерінің физикалық жағдайын талдайды. Егер ақаулық анықталса, жад модульдерін бірден ауыстырыңыз.
- Батарея сынағы — бұл сынақ батареяның жағдайын анықтап, қажет болса, оның дәлдігін реттейді. Батарея сынақтан өтпесе, HP компаниясының тұтынушыларға қолдау көрсету орталығына мәселені хабарлап, басқа батарея сатып алыңыз.
- System Tune-Up (Жүйенің қызметін дұрыстау) — бұл қосымша сынақтар тобы компьютердегі негізгі бөліктердің дұрыс жұмыс істеп жатқанын тексереді. System Tune-Up (Жүйенің қызметін дұрыстау) құралдарының тексеру уақыты ұзағырақ, жад модульдері, қатты дискінің SMART сипаттары, қатты дискінің беті, батарея (және батареяның дәлдігін реттеу), бейне жады мен WLAN модулі күйінің толық сынақтары орындалады.

Жүйе ақпараты мен қателер журналдарын Advanced System Diagnostics терезесінде қарап шығуға болады.

Advanced System Diagnostics құралын іске қосу

1. Компьютерді қосыңыз немесе қайта бастаңыз. Экранның төменгі сол бұрышында «Press the ESC key for Startup Menu» (Қосылу мәзірін ашу үшін ESC пернесін басыңыз) хабары көрсетіліп тұрғанда, **esc** пернесін басыңыз. Іске қосу мәзірі көрсетілген кезде, **f2** пернесін басыңыз.
2. Орындалатын диагностикалық сынақты таңдаңыз және экрандағы нұсқауларды орындаңыз.

ЕСКЕРІМ: Егер орындалып тұрған диагностикалық сынақты тоқтату қажет болса, **esc** пернесін басыңыз.

11 Сақтық көшірме жасау және қалпына келтіру

Төмендегі бөлімдер осы тарауда қамтылған:

- [Жүйені қалпына келтіруді жүзеге асыру](#)
- [Ақпараттың сақтық көшірмесін жасау](#)

Жүйе ақаулығынан кейін жүйені қалпына келтіру және жақын арада жасалған сақтық көшірме бірдей нәтиже береді. Жаңа бағдарлама және деректер файлдары қосылғаннан кейін ең соңғы сақтық көшірме жасауды қамтамасыз ету үшін жүйенің сақтық көшірмесін жүйелі түрде жасауды жалғастыру қажет.

Жүйені қалпына келтіруді жүзеге асыру

Recovery (Қалпына келтіру) құралы компьютерді оның бастапқы зауыттық күйіне келтіруге мүмкіндік береді. Сыртқы DVD±RW оптикалық дискісін пайдаланып HP зауыттық кескінінің қалпына келтіру DVD дискісін жасауға болады. Сондай-ақ, USB жад құрылғысында HP зауыттық қалпына келтіру кескінін жасауға болады.

 ЕСКЕРТУ: Recovery (Қалпына келтіру) құралы қатты дискідегі мазмұнды толығымен жояды да, қатты дискіні қайта пішімдейді. Жасалған барлық файлдар және компьютерде орнатылған барлық бағдарламалар мүлде жойылады. Recovery (Қалпына келтіру) құралы бастапқыда орнатылған амалдық жүйені, HP бағдарламаларын және зауытта орнатылған драйверлерді қайта орнатады. HP орнатпаған бағдарламалар, драйверлер мен жаңартулар қолмен қайта орнатылуы тиіс. Жеке файлдар сақтық көшірмеден қалпына келтірілуі тиіс.

 ЕСКЕРІМ: Жүйе ақаулығы жағдайында, HP компаниясы HP зауыттық қалпына келтіру кескінін жасауды ұсынады.

Қалпына келтіру DVD дискілерін жасау

Қалпына келтіруді жасау бағдарламалық құралы бос, жазылатын DVD дискілерін (DVD-R немесе DVD+R) пайдаланып, жүйелік қалпына келтіру дискілерінің жиынын жасайды. HP сенімді өндіруші шығарған бос DVD+R дискілерін пайдалануды ұсынады, өйткені бұл қалпына келтіру DVD дискілері өте маңызды. Шамамен 3 бос DVD+R дискілері қажет. Бағдарлама процестің басында қанша диск керек екенін айтады.

Қалпына келтіру DVD дискілерін жасау

1. **Компьютер > Приложения** (Қосымша қолданбалар) пәрмендерін таңдаңыз.
2. **Applications** (Қолданбалар) тармағын таңдаңыз да, **Create Restore DVDs** (Қалпына келтіру DVD дискілерін жасау) пәрменін таңдаңыз.
3. Экрандағы нұсқауларды орындаңыз.

USB құрылғысында қалпына келтіру кескінін жасау

 ЕСКЕРІМ: Іске қосатын компьютер айнымалы ток қуатына жалғанғанын тексеріңіз.

Сақтық көшірме жасауды бастамай тұрып, жад құрылғысындағы дәл бос орын көлемін тексеріңіз. Модельдердің көпшілігі үшін жад құрылғысында кемінде 8 ГБ бос орын қажет болады. Бірақ, компьютерде орнатылған драйверлерге және бағдарламалық құралға байланысты, 8 ГБ-тан сәл көбірек бос орын қажет болуы мүмкін. **HP компаниясы ең жақсы нәтижелер үшін 16 ГБ құрылғыны пайдалануды ұсынады.**

Қалпына келтіру кескінін жасау:

1. **Компьютер > More Applications** (Қосымша қолданбалар) тармағын таңдаңыз.
2. **Tools** (Құралдар) тармағын таңдаңыз да, **Create Restore USB** (Қалпына келтіру USB құрылғысын жасау) пәрменін таңдаңыз.
3. Экрандағы нұсқауларды орындаңыз.

Қалпына келтіру DVD дискісін пайдаланып қалпына келтіруді орындау

1. Мүмкін болса, барлық жеке файлдардың сақтық көшірмесін жасаңыз.
2. Компьютердің жұмысын аяқтаңыз.
3. Қалпына келтіру DVD дискісі немесе USB құрылғысы компьютерге жалғанғанын тексеріңіз.
4. Компьютерді қайта іске қосыңыз.
5. **Recovery** тармағын таңдау үшін көрсеткі пернелерді пайдаланыңыз, содан кейін **enter** пернесін басыңыз.
6. Экрандағы нұсқауларды орындаңыз.

ЕСКЕРІМ: Егер сіз негізгі амалдық жүйе орнатылған компьютеріңізді қатты дискідегі бөлімнен немесе қалпына келтіру бөлімінен іске қоса алмасаңыз, амалдық жүйені қайта орнату үшін *SUSE Linux Enterprise Desktop Operating System* (SUSE Linux компаниядағы жұмыс үстелдік амалдық жүйесі) DVD дискісін сатып алатыныңыз жөн. Қосымша ақпаратты *Worldwide Telephone Numbers* (Әлемдік телефон нөмірлері) кітапшасынан оқыңыз.

Ақпараттың сақтық көшірмесін жасау

Ағымдағы сақтық көшірменің жасалуын қатамасыз ету үшін компьютердегі файлдардың сақтық көшірмелерін жүйелі түрде жасап отыру қажет. Ақпараттың сақтық көшірмесін қосымша сыртқы диск, желілік диск немесе жинақтағыш дискілерде қолмен жасауға болады. Мына жағдайларда жүйенің сақтық көшірмесін жасаңыз:

- Жүйелі жоспарланған кесте бойынша
- Компьютер жөнделмес немесе қалпына келтірілмес бұрын
- Жабдықты немесе бағдарламалық құралды қоспас немесе өзгертпес бұрын

Бастапқы каталогыңыздағы файлдардың сақтық көшірмесін Backup Manager (Сақтық көшірме жасау реттегіші) параметрлері арқылы жасау үшін

1. **Компьютер > More Applications** (Қосымша қолданбалар) > **Tools** (Құралдар) > **Backup Manager Settings** (Сақтық көшірме реттеушісінің параметрлері) тармағын таңдаңыз да, және **Создать резервную копию из корневого каталога документов** (Бастапқы каталогтың сақтық көшірмесін жасау) опциясын таңдаңыз.
2. **Путь для сохранения** (Тағайындалған сақтау орны) мәзірін нұқып, сақтық көшірменің сақталу орнын таңдаңыз.

3. Сақтық көшірмелерді жоспарланған уақытта жасау үшін **График** (Кесте) мәзірін нұқып, уақыт кестесін таңдаңыз.

Ақпараттың сақтық көшірмесін дереу жасау үшін, **Создать резервную копию сейчас** (Қазір сақтық көшірмені жасау) құсбелгісін қойыңыз.

ЕСКЕРІМ: Ақпараттың сақтық көшірмесін жасамас бұрын сақтық көшірме файлдары сақталатын орынды тағайындағаныңызға көз жеткізіңіз.

4. Сақтық көшірме жасауды бастау және сақтық көшірме жасау параметрлерін сақтау үшін, **Сохранить и Создать резервную копию** (Сақтап, сақтық көшірме жасау) параметрін таңдаңыз.

Сақтық көшірме файлдарын қалпына келтіру үшін

1. **Компьютер > Приложения** (Қосымша қолданбалар) > **Backup Manager Restore** (Сақтық көшірме жасау реттегішінің қалпына келтіру мүмкіндігі) тармақтарын таңдаңыз.
2. **Источник резервной копии** (Сақтық көшірме көзі) мәзірін нұқып, сақтық көшірме файлдары сақталатын орынды таңдаңыз.
3. **Пусть сохранения восстановленного файла** (Қалпына келтірілетін файды сақтау жолы) мәзірін нұқып, файлдарды қалпына келтіріп, сақтау орнын таңдаңыз.
4. Таңдалған орыннан файлдардың бәрін қалпына келтіру үшін **Восстановить все файлы** (Файлдардың бәрін қалпына келтіру) параметрін таңдаңыз. Таңдалған файлдарды қалпына келтіру үшін **Восстановить выбранные файлы** (Таңдалған файлдарды қалпына келтіру), одан кейін **Выбранные файлы** (Таңдалған файлдар) пәрмендерін таңдап, қалпына келтірілетін файлдарды нұқыңыз.
5. **Точка восстановления** (Қалпына келтіру нүктесі) пәрменінен сақтық көшірме жасау уақыты мен күнін таңдаңыз.

ЕСКЕРІМ: Егер бірнеше сақтық көшірме жасалған болса, ең соңғы нұсқаға дейін қалпына келтіру үшін **Использовать последнюю версию** (Ең соңғы нұсқаны пайдалану) параметрін таңдаңыз.

6. Файлдарды қалпына келтіруді бастау үшін **Восстановить** (Қалпына келтіру) түймешігін немесе әрекетті болдырмау үшін **Отменить** (Болдырмау) түймешігін басыңыз.

12 Техникалық сипаттамасы

Тұтынылатын қуат

Егер сіз компьютерді алып, халықаралық саяхат жасауды жоспарласаңыз, осы бөлімде берілген қуат туралы ақпарат пайдалы болуы мүмкін.

Компьютер айнымалы немесе тұрақты ток көзінен келетін тұрақты ток арқылы жұмыс істейді. Айнымалы ток көзі 100–240 В, 50–60 Гц шамасында болуы керек. Компьютер бөлек тұрақты ток көзінен жұмыс жасаса да, ол тек HP компаниясы берген және осы компьютерге қолдану үшін ұсынған айнымалы ток адаптері немесе тұрақты ток көзіне қосылуы керек.

Компьютерді төмендегі техникалық параметрлер ішінде тұрақты ток қуат көзі арқылы қуатпен қамтамасыз етуге болады. Жұмыс кернеуі және тогы платформаға байланысты өзгеше болады.

Тұтынылатын қуат	Мөлшер
Жұмыс кернеуі және тогы	18,5В/ 3,5А немесе 19,5В/ 3,33А – 65Вт
	19В/ 4,74А немесе 19,5В/ 4,62А – 90Вт

Сыртқы HP қуат блогының тұрақты ток ашасы

ЕСКЕРІМ: Бұл құрылғы Норвегиядағы фазааралық кернеуінің орташа квадраттық мәні 240 В-тан аспайтын ақпараттық технологиялар электр жүйелеріне арналған.

ЕСКЕРІМ: Компьютердің жұмыс кернеуі мен тогы туралы ақпаратты жүйенің нормативтік жапсырмасынан табуға болады.

Жұмыс ортасы

Фактор	Метрикалық өлшемдер жүйесі	АҚШ-та пайдаланылатын өлшемдер жүйесі
Температура		
Пайдалануға болатын	5 - 35°C	41 - 95°F
Жұмыссыз режимде	-20 мен 60°C арасында	-4 пен 140°F арасында
Салыстырмалы ылғалдылық (конденсацияланбайтын)		
Пайдалануға болатын	10 - 90%	10 - 90%
Жұмыссыз режимде	5 - 95%	5 - 95%
Ең жоғары биіктік (қысымсыз)		

Пайдалануға болатын	-15 м мен 3 048 м арасында	-50 фут пен 10 000 фут арасында
Жұмыссыз режимде	-15 м мен 12 192 м арасында	-50 фут пен 40 000 фут арасында

13 Ақаулықтарды жою және қолдау көрсету

- [Ақаулықтарды жою](#)
- [Тұтынушыларға қолдау көрсету қызметімен байланысу](#)

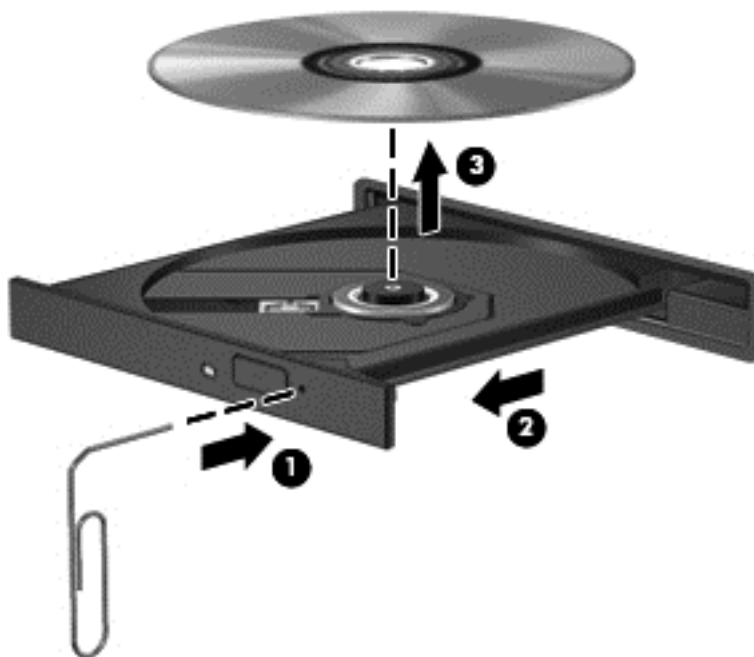
Ақаулықтарды жою

Диск жетегінің мәселелері

Диск салғыш дұрыс ашылмаса, келесі қадамдарды орындаңыз:

1. Диск жетегінің алдыңғы жиектемесіндегі ашу тесігіне қағаз қыстырғыштың ұшын **(1)** кіргізіңіз.
2. Диск салғыш **(2)** шыққанша қағаз қыстырғышты абайлап итеріп, диск салғышты толық тартып шығарыңыз.
3. Диск **(3)** шеттерін ұстап тұрып, шпиндельді басу арқылы дискті шығарыңыз. Дискті шетінен ұстаңыз және бетіне қолыңызды тигізбеңіз.

 ЕСКЕРІМ: Диск салғышты толық ашу мүмкін болмаса, шығару кезінде дискіні абайлап еңкейтіңіз.

4. Диск салғышты жауып, дискіні қабына салыңыз.

Сымсыз байланыс мәселелері

Сымсыз байланыс мәселелерінің кейбір мүмкін себептері төмендегілерді қамтиды:

- Сымсыз құрылғы қосылмаған.
- Сымсыз құрылғы дұрыс орнатылмаған немесе өшірілген.
- Сымсыз құрылғының басқа құрылғылармен кедергілері пайда болды.
- Сымсыз құрылғы немесе жол жоспарлағыш аппараттық құралы жұмыс істемейді.

ЕСКЕРІМ: Сымсыз желілік құрылғылар тек таңдаулы компьютер үлгілеріне қосылған. Егер сымсыз желі мүмкіндігі компьютердің әдепкі орамының шетіндегі мүмкіндіктер тізімінде болмаса, сымсыз желі құрылғысын сатып алып, компьютерге сымсыз желі мүмкіндігін қосуға болады.

WLAN желісіне қосылу мүмкін емес

WLAN желісіне қосылу ақаулығы туындаса, кірістірілген WLAN құрылғысының қосылғанын және компьютерде дұрыс орнатылғанын тексеріңіз.

1. Егер сымсыз байланыс шамы өшірілген немесе сары түсті болса, сымсыз байланыс түймешігін, қосқышын немесе пернесін басу арқылы сымсыз құрылғыны қосыңыз.
2. Содан соң, WLAN желісіне қайтадан қосылыңыз.

Қосылу әлі де мүмкін болмаса, келесі қадамдарды орындаңыз.

1. **Компьютер > YaST > Hardware information** (Жабдық туралы ақпарат) тармағын таңдаңыз.
2. Желілік карта бөлігінде WLAN құрылғысының қосылуы екенін тексеріңіз.
3. Тізімде ешқандай WLAN құрылғысы болмаса, компьютердің кірістірілген WLAN құрылғысы болмауы немесе WLAN құрылғысының драйвері дұрыс орнатылмаған болуы мүмкін.

WLAN жүйелері ақаулықтарын жою туралы қосымша ақпарат алу үшін Анықтама ішіндегі веб-торап сілтемелерін қараңыз.

Қажет желіге қосылу мүмкін емес

Қауіпсіздендірілген WLAN желісі болса, қажетті желіге қосылу мүмкін болмайды.

Қауіпсіздендірілген WLAN желісі қосылу үшін қауіпсіздік кодын білуіңіз керек. Қосымша ақпарат алу үшін, келесі бөлімді қараңыз.

Қауіпсіздік кодын енгізу мәселені шешпесе, WLAN байланысы зақымданған болуы мүмкін. Көп жағдайларда, амалдық жүйе ақаулық орын алған WLAN байланысын автоматты түрде түзетеді.

- Егер хабарландыру аймағында Сеть (Желі) белгішесі көрсетілсе, оны тінтуірдің оң жақ түймешігімен басыңыз да, таңдаулы сымсыз кіру нүктесін таңдаңыз.

Амалдық жүйе желілік құрылғыны қалпына келтіріп, таңдаулы желілердің біреуіне қайтадан қосылуға тырысады.

- Хабарландыру аймағында желі белгішесі болмаса, келесі қадамдарды орындаңыз:
- Хабарландыру аймағында желі белгішесі болмаса, келесі қадамдарды орындаңыз:

1. **Компьютер > Центр управления** (Басқару орталығы) > **Network Settings** (Желі параметрлері) тармағын таңдаңыз.
2. **Global Option** (Ғаламдық опция) > **User controlled by Network Manager** (Пайдаланушы желі реттеушісі арқылы басқарады) тармағын таңдаңыз да, **OK** түймешігін басыңыз.

Ағымдағы желі қауіпсіздігінің кодтары қолжетімді емес

Егер WLAN желісіне қосылған кезде қауіпсіздік коды (не желі коды) немесе атау (SSID) сұралса, желі қауіпсіздік жүйесімен қорғалған. Қауіпсіз желіге қосылу үшін, ағымдағы кодтарды білуіңіз қажет. SSID және қауіпсіздік коды дегеніміз компьютерді желіде анықтау үшін компьютерге енгізілетін әріп және нөмірлерден тұратын кодтар болып табылады.

- Жеке сымсыз жол жоспарлағышқа қосылған желі үшін жол жоспарлағыш нұсқаулығындағы жол жоспарлағыш және WLAN құрылғысы екеуінде де бірдей кодтарды орнату нұсқауларын қайтадан қарап шығыңыз.
- Кеңседегі немесе қоғамдық Интернет арқылы әңгімелесу бөлмесіндегі желі сияқты жеке желі үшін, кодтарды алу мақсатында желі әкімшісімен байланысып, енгізу сұралғанда кодтарды енгізіңіз.

Кейбір желілер қауіпсіздікті арттыру үшін жол жоспарлағыштарында немесе кіру нүктелерінде пайдаланылатын SSID және желілік кілттерді жүйелі түрде өзгертіп тұрады. Соған сәйкес компьютердегі сәйкес кодты да өзгерту қажет.

Егер сізге жаңа сымсыз желілік кілттер және желі үшін SSID берілген болса және бұрын осы желіге қосылған болсаңыз, желіге қосылу үшін келесі қадамдарды орындаңыз:

1. Тапсырмалар тақтасындағы **Network Manager** белгішесін тінтуірдің оң жақ түймешігімен басыңыз.
2. Қол жетімді WLAN желілерін көрсететін тізім беріледі. Егер бірнеше WLAN желісі белсенді жылдам қосылу орнында болсаңыз, бірнеше желі көрсетіледі.
3. Тізімде желіні таңдаңыз да, қосылу әрекетін қайталаңыз.

ЕСКЕРІМ: Егер керекті желі тізімде болмаса, жол жоспарлағыш немесе кіру нүктесі жұмыс жасап тұрғандығын тексеру үшін желі әкімшісіне хабарласыңыз.

4. **Безопасность** (Қауіпсіздік) қойындысын ашып, **Ключ безопасности сети** (Желілік қауіпсіздік кілті) жолағына сымсыз байланыстың дұрыс шифрлау мәліметтерін енгізіңіз.
5. Осы параметрлерді сақтау үшін, **OK** түймешігін басыңыз.

WLAN байланысы өте нашар

Байланыс өте жай болса немесе компьютер WLAN желісіне қосыла алмаса, басқа құрылғылардан кедергілерді төмендегідей азайтыңыз:

- Компьютерді жол жоспарлағышқа немесе кіру нүктесіне жақын орналастырыңыз.
- Қысқа толқынды пеш, сымсыз телефон немесе ұялы телефон сияқты сымсыз құрылғыларды, басқа сымсыз құрылғылардың кедергі келтірмейтініне сенімді болу үшін, ажыратыңыз.

Егер байланыс жақсармаса, құрылғыны барлық байланыс мәндерін қайта орнатуға мәжбүрлеп көріңіз:

1. Тапсырмалар тақтасындағы **Network Manager** белгішесін тінтуірдің оң жақ түймешігімен басыңыз.
2. Қол жетімді WLAN желілерін көрсететін тізім беріледі. Егер бірнеше WLAN желісі белсенді жылдам қосылу орнында болсаңыз, бірнеше желі көрсетіледі.
3. Тізімде желіні таңдаңыз да, қосылу әрекетін қайталаңыз.

Сымсыз жол жоспарлағышына қосылу мүмкін емес

Егер сымсыз жол жоспарлағышқа қосылу әрекеті сәтсіз болса, жол жоспарлағыштан қуатты 10-15 секундқа ажыратып, сымсыз жол жоспарлағышты қайта қосыңыз.

Компьютер әлі де WLAN желісіне қосылмаса, сымсыз жол жоспарлағышын қайта іске қосыңыз. Толық мәліметтер алу үшін, жол жоспарлағыш өндірушісінің нұсқауларын қараңыз.

Желі күйінің белгішесі көрсетілмейді

Бағдарламалық құралдың драйвері жоқ немесе зақымдалған жағдайда, WLAN жүйесінің параметрлері реттелгеннен кейін желі күйінің белгішесі көрсетілмейді. Сондай-ақ, «Құрылғы табылмады» қате туралы хабары көрсетілуі мүмкін. Драйверді қайта орнату қажет.

<http://www.hp.com> мекенжайы бойынша HP веб-торабынан компьютер үшін WLAN құрылғысы бағдарламалық құралының және драйверлерінің ең соңғы нұсқасын алыңыз. Егер қолданыстағы WLAN құрылғысы бөлек сатып алынған болса, соңғы бағдарламалық құралды алу үшін өндіруші веб-торабын қараңыз.

Компьютердегі WLAN құрылғысы бағдарламалық құралының соңғы нұсқасын алу үшін, келесі қадамдарды орындаңыз:

1. Веб-шолғышты ашыңыз да, <http://www.hp.com/support> мекенжайына өтіңіз.
2. Еліңізді/аймағыңызды таңдаңыз.
3. Бағдарламалық құралды және драйверді жүктеп алу параметрін таңдап, іздеу жолағына компьютер үлгісінің нөмірін теріңіз.
4. **enter** пернесін басыңыз және экрандағы нұсқауларды орындаңыз.

ЕСКЕРІМ: Егер қолданыстағы WLAN құрылғысы бөлек сатып алынған болса, соңғы бағдарламалық құралды алу үшін өндіруші веб-торабын қараңыз.

Дыбыс мәселелері

Компьютердің дыбыс функцияларын тексеру үшін, келесі қадамдарды орындаңыз:

1. **Компьютер > Центр управления** (Басқару орталығы) тармағын таңдаңыз.
2. Сол жақ тақтадан **Hardware** (Жабдық) тармағын таңдаңыз да, оң жақ тақтада **Sound** (Дыбыс) опциясын таңдаңыз.
3. **Звуковые эффекты** (Дыбыс әсерлері) қойындысын таңдаңыз да, әр дыбысты сынау үшін **Выбрать звук предупреждения** (Ескерту дыбысын таңдау) астындағы дыбыс опцияларының біреуін таңдаңыз.

Компьютердің жазу функцияларын тексеру үшін, келесі қадамдарды орындаңыз:

1. **Компьютер > Центр управления** (Басқару орталығы) тармағын таңдаңыз.
2. Сол жақ тақтадан **Hardware** (Жабдық) тармағын таңдаңыз да, оң жақ тақтада **Sound** (Дыбыс) опциясын таңдаңыз.
3. **Input** (Кіріс) қойындысын таңдаңыз да, **Connector** (Қосқыш) жанындағы ашылмалы мәзірде **Microphone** (Микрофон) немесе **Line-in** (Желілік кіріс) опциясын таңдаңыз.
4. **Input** (Кіріс) дыбыс деңгейі жүгірткісін қалаған параметрге жылжыту арқылы кіріс дыбыс деңгейін реттеңіз.

Компьютерде аудио параметрлерін өзгерту немесе растау үшін **Компьютер > Панель управления** (Басқару тақтасы) > **Оборудование и звук** (Жабдық және дыбыс) > **Звук** (Дыбыс) тармағын таңдаңыз.

Қуатты басқару мәселелері

Қуатты басқару мәселелерінің кейбір мүмкін себептері төмендегілерді қамтиды:

- батареяның төмен деңгейлері;
- айнымалы ток адаптерінің ақаулықтары.

Төмен батарея деңгейі мәселесін шешу

Сыртқы қуат қолданылғанда төмен батарея деңгейін шешу

- Айнымалы ток адаптерін қосыңыз.
- Қосымша қондыру немесе кеңейту құрылғысын жалғаңыз.
- HP компаниясынан қосалқы құрал ретінде сатып алынатын қосымша қуат адаптерін қосыңыз.

Ешқандай қуат көзі болмағанда төмен батарея деңгейін шешу

- Күту күйін қосыңыз.
- Жұмысыңызды сақтап, компьютерді өшіріңіз.

Компьютер күту күйінен шыға алмайтын кезде төмен батарея деңгейін шешу

Күту күйінен шығу үшін компьютерде қажетті қуат жетпеген кезде, келесі қадамдарды орындаңыз:

1. Пайдаланушымен ауыстырылатын заряды таусылған батареяны зарядталған батареяға ауыстырыңыз немесе айнымалы ток адаптерін компьютерге және сыртқы қуат көзіне қосыңыз.
2. Қуат түймешігін басып күту күйінен шығыңыз.

Айнымалы ток адаптерінің ақаулықтарын жою

Айнымалы ток қуат көзіне жалғанған компьютерде мына жағдайлар орын алса, айнымалы ток адаптерін тексеріңіз:

- Компьютер қосылмайды.
- Дисплей қосылмайды.
- Қуат шамдары жанбайды.

Айнымалы ток адаптерін тексеру:

1. Компьютерді сөндіріңіз.
2. Компьютерден батареяны шығарып алыңыз.
3. Айнымалы ток адаптерін компьютерге және ауыспалы ток розеткасына жалғаңыз.
4. Компьютерді қосыңыз.
 - Қуат шамдары *жанса*, айнымалы ток адаптері дұрыс істеп тұр.
 - Қуат шамдары *өшіп* тұрса, айнымалы ток адаптері мен компьютер арасындағы және айнымалы ток адаптері мен розетка арасындағы байланысты тексеріңіз.
 - Байланыс дұрыс орнатылған, бірақ қуат шамдары сонда да *өшіп* тұрса, айнымалы ток адаптері істемей тұр және оны ауыстыру қажет.

Айнымалы ток адаптерінің алмастырылуы туралы ақпарат алу үшін, тұтынушыларға қолдау көрсету қызметіне хабарласыңыз.

Тұтынушыларға қолдау көрсету қызметімен байланысу

Осы пайдаланушы нұсқаулығындағы немесе Анықтама бөліміндегі ақпарат сұрақтарыңызға жауап бермесе, <http://www.hp.com/go/contactHP> мекенжайы бойынша HP компаниясының тұтынушыларға қолдау көрсету орталығына хабарласуға болады.

 ЕСКЕРІМ: Дүниежүзілік өнімге қолдау алу үшін http://welcome.hp.com/country/us/en/wwcontact_us.html мекенжайына өтіңіз.

Бұл тарапта мына әрекеттерді жасауға болады:

- HP компаниясының маманымен интернет арқылы чат сеансын жүргізу.

 ЕСКЕРІМ: Белгілі бір тілде қолдау қол жетімді болмаса, ол ағылшын тілінде қол жетімді болады.

- Электрондық поштамен қолдау.
- Қолдау қызметінің телефон нөмірлерін анықтау.
- HP компаниясының қызмет көрсету орталығын табу.

14 Электростатикалық разряд

Электростатикалық ток соғу — екі зат қатынасқа түскен кезде статикалық электр тогының соғуы, мысалы, кілем үстінде тұрып есіктің темір тұтқасын ұстағаннан болатын ток соғу.

Саусақтар немесе басқа электростатикалық разряд өткізгіштерінен шығатын статикалық электр қуатының разряды электрондық бөліктерге зақым келтіруі мүмкін. Компьютерге, диск жетегіне зақым келтіру қаупін немесе ақпараттың жоғалуын болдырмау үшін, келесі сақтық шараларын қолданыңыз:

- Егер жою немесе орнату нұсқауларында компьютерді қуат көзінен ажырату ұсынылса, жерге дұрыс қосылғаннан кейін және қақпақты алмас бұрын құрылғыны қуат көзінен ажыратыңыз.
- Бөліктерді орнатуға дайын болғанша, оларды электростатикалық разряд өтпейтін контейнерлерде сақтаңыз.
- Істікшелер, контактілер және қосылатын ұштарға тиіменіз. Электрондық бөліктерді қолмен мүмкіндігінше аз уақыт ұстаңыз.
- Магниттенбейтін құралдарды пайдаланыңыз.
- Құрамдас бөліктерін ұстамай тұрып, оның боялмаған метал бетіне саусағыңызды тигізу арқылы статикалық электр зарядын шығарыңыз.
- Бөлікті алған кезде оны электростатикалық заряд өтпейтін контейнерде сақтаңыз.

Егер статикалық электр қуаты туралы қосымша ақпарат немесе бөліктерді алып тастау не орнату кезінде көмек қажет болса, тұтынушыларға қолдау көрсету қызметімен хабарласыңыз.

Индекс

- А**
ажыратымдылығы жоғары құрылғылар, жалғау 25
Айнымалы ток адаптері 5
ақаулықтарды жою; Айнымалы ток адаптері 73
ақаулықтарды жою; батареяның төмен деңгейі 72
ақаулықтарды жою; диск жетегі 68
ақаулықтарды жою; дыбыс функциялары 72
ақаулықтарды жою; қуатты басқару 72
ақаулықтарды жою; сымсыз байланыс 69
Ақаулықтарды жою және қолдау көрсету 68
амалдық жүйе логотипті перне, анықтау 12
амалдық жүйенің қолданбалары пернесі, анықтау 12
аудио кіріс (микрофон) ұясы 6
аудио параметрлерін HDMI үшін реттеу 26
аудио функциялары, тексеру 23
аудио функцияларын тексеру 23
аудио шығыс (гарнитура) ұялары 7
- Ә**
әдепкі параметрлер, сақтау 60
әрекеттер пернелері
алдыңғы жолшық немесе бөлім 28
Анықтама және қолдау орталығы 28
анықтау 12
дыбыс деңгейін арттыру 28
дыбысты өшіру 28
келесі жолшық немесе бөлім 28
- ойнату, кідірту, жалғастыру 28
сымсыз байланыс 28
төменгі дыбыс деңгейі 28
экран жарықтығын азайту 28
экран жарықтығын арттыру 28
экран кескінін ауыстыру 28
әуежай қауіпсіздік құрылғылары 46
- Б**
бағдарламалық құралдың және мәліметтердің сақтық көшірмелерін жасау 58
бағдарламалық құрал жаңартулары, орнату 57
батарея
ауыстыру 38
жою 37
қуатты үнемдеу 37
сақтау 37
батарея ақпараты, табу 36
батарея қуаты 35
батареяны сақтау 37
батареяны шығару ысырмасы 13
батарея температурасы 37
батарея ұясы 13, 15
бейне 23
бөліктер
алдыңғы жағы 4
астыңғы 13
дисплей 8
жоғарыдан қарағандағы көрінісі 9
оң жағы 5
сол жақ 6
- В**
веб-камера 22
веб-камера, анықтау 8, 21
веб-камера шамы, анықтау 8, 21
- вирусқа қарсы бағдарламалық құрал, пайдалану 57
- Д**
дискідегі медиа 33
- Е**
ең жақсы тәжірибе 1
- Ж**
жад модулі
ауыстыру 49
салу 50
шығарып алу 50
жад модулі бөлімі, анықтау 14
жазылатын медиа 33
жапсырмалар
Bluetooth 15
WLAN 15
қызмет көрсету 14
нормативтік 15
сериялық нөмір 14
сымсыз куәлік 15
жауапсыз жүйе 39
желдеткіштер, анықтау 6, 13
желіаралық қалқан бағдарламалық құралы 57
желі ұясы, анықтау 6
жұмыс ортасы 66
жұмысты аяқтау 39
жүйе ақпараты, көрсету 60
- З**
зауыттық параметрлер, қалпына келтіру 60
- И**
Интернет байланысын орнатқыш 18
Интернет қауіпсіздігін қамтамасыз ететін бағдарламалық құрал, пайдалану 56

К

кабельдер
USB 41
компьютер, сапарға шығу 37
компьютерді қорғау 51
компьютерді өшіру 39
компьютерді сапарға алып
шығу 15, 37, 52
компьютерді тазалау 51
компьютерді тасымалдау 52
концентраторлар 40
корпоративтік WLAN
қосылымы 19
Күту
қосу 34
өте төмен батарея деңгейі
кезінде қосылады 37
шығу 34
кірістірілген веб-камера шамы,
анықтау 8, 21

Қ

қалпына келтіру 63
қатты диск шамы 7
қауіпсіздік, сымсыз 18
қауіпсіздік жаңартулары,
орнату 57
қауіпсіздік кабелінің құлпы,
орнату 58
қауіпсіздік кабелінің ұясы,
анықтау 5
қоғамдық WLAN қосылымы 19
қосқыш, қуат 5
қосымша сыртқы құрылғылар,
пайдалану 41
қуат
батарея 35
үнемдеу 37
қуат белгішесі 35
қуат белгішесін қолдану 35
қуат қосқышы, анықтау 5
қуат түймешігі, анықтау 11
қуат шамдары, анықтау 10
құпиясөздер 55
Setup Utility (BIOS) 56
құпиясөздерді пайдалану 54
қызмет көрсетуге арналған
есік 50
қызмет көрсету жапсырмалары
табу 14

қызықты әрекеттер 1

Н

нормативтік ақпарат
нормативтік ақпараты бар
жапсырма 15
сымсыз куәландыру
белгілері 15

О

оқылатын медиа 33
оптикалық диск
салу 43
шығарып алу 44
оптикалық диск жетегі,
анықтау 5, 21
оптикалық диск жетегі бөлімі,
анықтау 14
оптикалық диск жетегінің шамы,
анықтау 5
оптикалық диск ұясы, анықтау
14
оптикалық дискіні шығару
түймешігі, анықтау 5
орнату
қосымша қауіпсіздік кабелінің
құлпы 58
маңызды қауіпсіздік
жаңартулары 57
оянған кезде сұралатын
құпиясөзбен қорғау 34

Ө

өнім аты және нөмірі,
компьютер 14
өте төмен батарея деңгейі 37

П

пернелер
esc 12
амалдық жүйе логотипті 12
амалдық жүйенің
қолданбалары 12
әрекет 12
порттар
HDMI 6, 22, 25
USB 5, 6, 21
VGA 24
сыртқы монитор 6, 22, 24

С

сақтық көшірме 63
сандық карта
салу 42
Сандық медиа ұясы, анықтау 7
Сенсорлы тақта
пайдалану 29
түймешіктер 9, 29
Сенсорлы тақта аймағы,
анықтау 9, 29
сенсорлы тақта қимылдары
жылжу 32
масштабтау 32
шымшу 32
Сенсорлы тақта қосу/өшіру
түймешігі 9, 29
сенсорлы тақтаның жылжу
қимылы 32
сенсорлы тақтаның масштабтау
қимылы 32
сенсорлы тақтаның шымшу
қимылы 32
Сенсорлы тақта шамы 29
сериялық нөмір 14
сериялық нөмір, компьютер 14
сымсыз байланыс түймешігі 16
сымсыз байланыс шамы 10, 16
сымсыз басқару элементтері
Wireless Assistant
бағдарламалық құралы 16
амалдық жүйе 16
түймешігі 16
сымсыз желі, қорғау 58
сымсыз желі (WLAN)
жұмыс ауқымы 19
корпоративтік WLAN
қосылымы 19
қажет жабдық 18
қауіпсіздік 18
қоғамдық WLAN қосылымы
19
қосылу 19
пайдалану 17
сымсыз куәландыру белгісі 15
сымсыз модуль бөлімі,
анықтау 14
сыртқы айнымалы ток қуаты,
пайдалану 38
сыртқы айнымалы ток қуаты
көзін пайдалану 38

сыртқы құрылғылар 41

сыртқы монитор порты 6, 24

сыртқы монитор порты,
анықтау 22

T

температура 37

Тоқтата тұру

қосу 33

шығу 33

тұтынылатын қуат 66

түймешіктер

қуат 11

оптикалық дискіні шығару 5

оң жақтағы Сенсорлы тақта
9, 29

Сенсорлы тақта қосу/өшіру
9

сол жақтағы Сенсорлы
тақта 9, 29

тінтуір, сыртқы
басым параметрлерді
орнату 27

Ұ

ұялар

RJ-45 (желі) 6

аудио кіріс (микрофон) 6

аудио шығыс (құлаққап) 7

желі 6

қауіпсіздік кабелі 5

Сандық медиа 7

Ү

үндеткіштер, анықтау 4, 21

үнемдеу, қуат 37

Ф

Функция пернесі, анықтау 12

Ш

шамдар

caps lock 10

Айнымалы ток адаптері 5

веб-камера 8, 21

қатты диск 7

қуат 10

оптикалық диск жетегі 5

Сенсорлы тақта 29

сымсыз байланыс 10

Ы

ысырма, батареяны шығару 13

I

ішкі микрофон, анықтау 8, 21

Э

электростатикалық разряд 75

B

BIOS

жаңарту 60

жаңартуды жүктеп алу 61

нұсқаны анықтау 61

Bluetooth жапсырмасы 15

Bluetooth құрылғысы 16, 19

C

caps lock шамы, анықтау 10

E

esc пернесі, анықтау 12

H

HDMI

аудио параметрлерін

реттеу 26

HDMI порты, анықтау 6, 22

HDMI порты, жалғау 25

HP компаниясының және үшінші

тарап бағдарламалық

құралдарының жаңартулары,

орнату 57

R

RJ-45 (желі) ұясы, анықтау 6

S

Setup Utility (BIOS) құпия

сөздері 56

Setup Utility құралы

әдепкі параметрлерді

қалпына келтіру 60

жүйе ақпаратын көрсету 60

қосу 59

таңдау 59

тілді өзгерту 59

шарлау 59

шығу 60

U

USB кабелі, қосу 41

USB концентраторлары 40

USB құрылғылары

қосылу 40

сипаттама 40

шығарып алу 41

USB порттары, анықтау 5, 6, 21

V

VGA порты, жалғау 24

W

Wireless Assistant

бағдарламалық құралы 16

WLAN антенналары, анықтау 8

WLAN жапсырмасы 15

WLAN желісіне қосылу 19

WLAN жүйесін орнату 18

WLAN құрылғысы 15, 17